

TIGHT BINDING BOOK

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_204065

UNIVERSAL
LIBRARY

రామానుజాచార్య విద్యాసమితి నెం 8 రు

ముస్తఫా కేమెల్ పాషా,

[ప్రథమ భాగము]



కి. లాంబి - రంగాచార్యుల డు



ప్రకాశకులు:

రామానుజాచార్య విద్యాసమితి,

విజయనగరము.

సర్వ స్వామ్యములు
ప్రకాశకులవి.

1938 అక్టోబరు.

కార్మిక ముద్రాణాలయము,
విజయనగరము.



ముస్తఫా కేమెలు

(దూ స ర వృ క ము)



౧

క్రొవవయుగములో నూతన రాష్ట్రములను స్థాపించుటకింత కాలమున కాయాదేశములలోని యాధిక సాంఘిక నైతిక సంస్థాపనములను నిర్మలముగా నాశముకాపించిన మహాశక్తి యుక్తులు లెనిను, మహోల్లసి, ముస్తాఫా కేమెలునని చెప్పక తప్పదు. ఏకచ్ఛత్రాధి పత్యముతో నిరంకుశ ప్రభుత్వముల రష్యాచక్రివర్తిని సమీక్షించుముగను, నాతని పరిపాలన విధానమును నిర్మలముగను, జరకాలమునుండియు, బరంపరగవచ్చుచున్న సాంఘికాధికార ధర్మసంస్థాపనములను నిరవశేషముగను బెకలించి చుట్టికొనుమహామారి దారిద్ర్యాదిదేవతలు తాండవమాడుచున్న రష్యాదేశమును, బాడిపంటలతోను, జీవన సౌకర్యప్రదమగు నస్తుజాలమును, గోటానకోటలగు ప్రజల యుపయోగానుభవముల కనువగునట్లు నిర్మించు మహా కర్మాగారములతోనునింపి సిరుల కాటపట్టుకావించిన మహాశక్తి సమన్వితుడనందగు నాతడు లెనిను మహాశయుడె.

ముస్తఫా కమెలు జీవితచరిత్ర

దేశమునందరాజకము ప్రబలియుండఁ, బరిపాలకులు దారి తెన్నుఁగానక యేమిచేయుటకుందోపాక విహ్వలులై వెల నెలబోవుచుండఁ, దానుచుఘనంగామములో జయముఁగాంచి ననుఁ బరాకతులుపెట్టెను బౌములకులోనై, చుక్కాని తెఱ చాపమున్నగు పరికరములు లేనియోడ యల్లకల్లోలమైన మహా సముద్రమునందుఁ గొట్టుకొనిపోవునట్లు తారుమార్చి మహా సాక్షోభమును జెందియున్న యిటలే దేశమును సరాజకముగ నొనర్చి దుష్టికూడిదుఃఖములఁ బోఁగొట్టి, ప్రజలను సోత్సా హములఁగావించి దేశకల్యాణమును సమకూర్చిన పృథుబలో పేతుఁడు మస్సాలినియని చెప్పకతిప్పదు.

మహాసంగామమున జయంపఁబడి దేశము శత్రుబలా స్థితిమైయుండఁ, యుద్ధపరికరములుగాని భోజనపదార్థములుగాని లేక సైనికులును బ్రజలును గ్రుంగి కృశించియుండఁ, దుర్బలులు, దుగ్ధణభూయిష్టులు, స్వలాభాపేక్షాదగ్ధులననుకులు, దుర్విసీతి పరులునగు పరిపాలకులకుతంత్రములను బన్నుచుఁ బ్రజోప కారమునకై పాటుపడువారల సప్తకష్టములఁ బెట్టుచు దేశ కల్యాణమునకు విరుద్ధములగు కార్యముల నాచరించుచున్నను, దేశములోని క్రైస్తవులు స్వమతావలంబకుల ప్రోత్సాహముచే రాజాధికారమును ధిక్కరించి తదధికారులనమక్షమున మహమ్మ దీయులఁ జెండాడి చిత్రివధఁగావించుచు, స్త్రీలను జెరఁబట్టుచు, గృహములను, బరశురామప్రీతికావించుచు, నిరంకుశులైవిజృంభించుచున్నను, సుల్తాను వానిమంత్రులు, నాతని సేనానాయకులు

ప్రథమ ప్రకరణము

కులు, నేమి నేయుటకుందోచక విశేషలకు వందనములన్నించుచు దుర్బలులు పిరికిపందలునై వాచిచేతలకుఁ దలయొగ్గుచున్నను, నాఱుశతాబ్దములనుండి టర్కుల యనుభవములోనున్న రాష్ట్రముయ విదీర్శితముగనొనర్చి యందులో నధికభాగమును వారి నుండి జేతలు బలాత్కారముగఁదీసికొన్నను, జిరకాలమునుండి “యూరపుఖండపు జబ్బుమనిషి” అనునామమునుబడసిన టర్కుల సామాన్యముఁ తరించుదుర్దశనొంద సంస్థితమైయున్నను, టర్కుల శక్తిసామర్థ్యములను, వారి వ్యాపారవిధానమును గుర్తించి వానినిమఱుచక మనముననిశ్చయముగా నిర్దేశముగాని టర్కీరాష్ట్రపునరుద్ధరణముఁ గొనించిన యోధాగ్రేసరుఁడు ముస్తఫాకాముల సామానుని గుర్తొలుంగవలయును.

పదమూడు పదునాల్గవ శతాబ్దములలో ననావృత్తి బాధచే దేశము దగ్ధదేశమువలెనుండి పశువులకును మనుష్యులకును దాహాదాకములైననులేక చీనాదేశము గోడనుండి యాశియాఖండ మధ్యభాగమువఱకుఁ బగిలి యెడారియగుటచే సులీమానుషా యనుసధిపతిపాలనమునఁ దమపశువులకు గ్రాసమునకై గోబీమరుభూమి ప్రాంతమునందుండు సుంగేరియా విశాలతలమునుండి తమ యశ్వరోమ నిర్మితకాఁపటగృహముల నేర్పివేసి పశ్చిమునైపునకు టర్కులుపోనాగిరి. ఆ సులీమానుషా టాక్టరులచే బాధింపఁబడి, యార్మీనియాదేశములోనుండి దక్షిణముననున్న యాసియా మైనరులోఁబ్రవేశించెను. సులీమానుకాలగతిఁ జెందినపిమ్మట నాతనిపుత్రుఁడగు నెర్తోఘ్రిలు పాల

ముస్తఫా కేమిలు జీవితచరిత్ర

నమునకువచ్చెను. వానితోరునాత నెమిరోద్ధు ననునాతఁడును నాపిమ్మట సుల్తానోర్ ననునాతఁడును బాంఁగించిరి. ఈతరుగ నాతని పుత్తిపొత్తిపొత్తి పొత్తిమలు పది పురుషాంతరముల వఱకు వారినిబాలించిరి. బిజాంత్తెనుసామూజ్యము బాన్దాదా రబ్బీసామూజ్యమును బండుటాకులనలఁ బడిపోవుటఁ సిగ్గుముగా నున్న సమయములో వాని నాటర్కులు బంధించిరి. సులీ మానుషా మరణించిన మూఁడువందల సంవత్సరములలో నాతని పదియవపురుషాంతరమునకుఁ జెందినవాఁడును “మహా తేజశ్శాలి యను”పౌరుషనామమువహించినసులీమానుచక్రవర్తియూక్తియా టిక్కు సముద్రీతీరముననున్న యాలేబ్బినియామొదలు కాకప్పు పర్వత శ్రేణివఱకును వ్యాపించియున్న సామూజ్యమునుఁ బా లించెను. హంగరిదేశపు రాజును గిమ్నియాదేశపు రాజును దనకింద సామంతపరిభువులై కొలుచుచుండఁ, దానాఫ్రికా ఖండపు టుత్తరభాగమునకు రా రాజుగఁ బరిగణింపఁబడుచుండఁ మధ్యధరాసముద్రము తనపోతముల పర్యటనమునకుఁ గేళి జలాశయముకాగా సుల్తాను సులీమాను కీ॥ శ॥ 1580లో వియన్నాపట్టణమును చుట్టడించి క్రైస్తవలోకమునకు సంక్షోభముకలుగఁజేయు నారంభించి ప్రపంచాధిపత్యమును స్వీకరించుటకుఁ బ్రియత్నించెను. కానిఅందుకృతార్థము కాలేకపోయెను. ఈసామూజ్య తరువాత సామూజ్యవీరము నధిష్ఠించిన యాతఁడు తాగిబుఖతు సెలీమనునాతఁడు. ఒక యార్మీనియను దేశస్థురాలగు బానిసకును జక్రివర్తికిని బుట్టిన దాసీపుత్రియై

ప్రథమ ప్రకరణము

యీతఁడు దుష్టగుణసమన్వితుఁడయ్యెను. దుర్బలుఁడు, శక్తిహీనుఁడు, మందుఁడునై యుండుటచేఁ బరీక్షాసామ్రాజ్యమీతని కాలములో వృద్ధిఁజెందలేదు. ఈతనితరువాత రాజ్యవీతము నధిష్ఠించినవాఁడు బూర్వానుక్రమముగా దుష్టత్వ దుశ్శీలత్వ దుర్బలత్వాదులతో నొకరినొకరు మించుటచేఁ గ్రమముగఁ బరీక్షాసామ్రాజ్యము మిక్కిలిక్షీణించి “యూరపుఖండపు గోగి” అను పేరువడసెను. పాశ్చాత్యరాజులు పరస్పరాసూయావిద్వేషభయములచే నీయూరపుఖండపు గోగి జొలికెవ్వరునుభవఁజైరి. తత్కారణమున నిది మహాసంగ్రామసమయమువఱకును దీరరుగ్మృతచేఁ బీడింపఁబడువాఁడెట్లు తన దుర్భరజీవనమును శయ్యాగతుఁడై గడపుచుండునో, యట్లే యాటర్కి రాజ్యము నామమాత్రావశేషమైయుండెను.

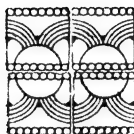
టర్కి సమ్రాట్టులు ధూసరవృక కేతనలు. త్రాగుబోతు సేలీమువఱకును వారు కూరిస్వభావులైనను వారి సేనానులు బహునిపుణులు, బలవంతులు, శక్తివంతులు, ధైర్యవంతులునై యుండుటచేఁ టర్కిసామ్రాజ్యమును గ్రమముగ వృద్ధిబొందించుచువచ్చిరి. త్రాగుబోతు సేలీమునుండి టర్కిసామ్రాజ్యమును బాలించిన చక్రవర్తులందఱును స్త్రీలోలురు నిరంతర స్త్రీభాగపరాయణులునై యుండుటచేఁ దమకు భోగస్త్రీ సంతానకర్తలై యున్న పండులపరముగఁ గొన్ని రాజ్యవ్యాపారములు నడుపనారంభించిరి. సమ్రాట్టులు కొజ్జాలగు నాతార్పుకాండ్రీ యధీనులైయుండుటచేఁ బరిపాలకుల శక్తి

మస్తా కెమెలు జీవితచరిత్ర

సామర్థ్యములు కంటువడెను. తగిననాయకులు లేకుండుటచే, టర్కులు తానూ విహీనులైరి. శక్తిసామర్థ్యములను గోల్పోయిరి. బోగైక పరాయణులగుటచే దేహబలమును గాయకష్టములకోర్చు శక్తినిగోల్పోయిరి. ధర్మవిరుద్ధముగ, దమ జీవితముల, గడుపుచుండిరి. తత్కారణమున దుర్బలులగుటచే వారి యధీనమందున్న గ్రీస్తు, బల్లెరి యా, సెర్బియా, యను నీదేశపుష్కలలు పీరియధికారమును ధిక్కరించి స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించిరి. ఇట్టియవస్థలో, ఇంగ్లాండు, ఐగుప్తు, కిప్రసు, అను దేశములను, పరాంసు, సిరియా, ట్యూనిసు అనువానిని, రషియా, కిమియా, కాకసు, అను వానిని నాక్రమించెను. మఱియును, కానష్టాంటినోపిలు, అనునదితమదని చెప్పుచు డార్డె నల్లు మూలముగామధ్యధరా సముద్రమునకురవ్వనులు మార్గమునుకోరిరి. ఇంతలో జర్మనీరాజ్యముప్రబలుచునట్లులుహమీదను టర్కీచక్రవర్తిని తమయధీనము చేసికొని తదితర క్రైస్తవ ప్రభుత్వములను దూరముననుంచెను. టర్కీమీద నిష్టయుండి యిట్లుకావింపలేదు. టర్కీనిగబళించు నుద్దేశముతోడనే నటుల సంచరించెను. జర్మనీరాజ్య మిట్టియుద్దేశముతోబొందియున్నను “తానొకటితలఁచిన దైవమింకొకటి తలఁచును” అను సామెత చొప్పున టర్కీసామ్రాజ్యము విదారితమైనను జర్మనీ సామ్రాజ్యముచూత్రిమంతరించినది. జర్మనీ ప్రాధవముగూడనడుగంటి

మూస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

నది. కాలాంతరమం దనృష్టవశమున టర్కీ-నాస్రూజ్యము పునః
సృష్టించబడి మూస్తఫా కెమెలుముక్క షైర్య సైర్యములచే
బ్రహ్మచర్యాజ్యములలో వన్నె గాంచనారంభించెను.



ప్రతీరిజా యనునాతఁడు సెప్పియా టర్కీదేశ ప్రాంతములనున్న
 యాల్బేని యాకొండలలోని తననివాసమును విడనాడి
 బాల్కముననే సలోనికాయను నోడరేవు జేరి యందోట్ట
 మనుఋణనిర్ణయశాఖలో గుమస్తాఁగని సంపాదించి సలోని
 కాలో, బురాణఖల్లాయొక్క గోడలసమీపమున టర్కులు
 వసియించు పేటలో నివసించుచుండెను. జబీడాయను నామె
 యాతసిభార్య బాల్కనుదీవులలోనుండిజరుగునెగుమతియంతయు
 నీయోడరేవుననే జరుగుచుండెను. అదియొక పెద్దపట్టణముకాదు.
 సామాన్యముగ పల్లెయని చెప్పవచ్చును. ఈడంపతులు నివ
 సింపుచున్న గృహము శిథిలావస్థయందుండు యొక చిన్నసం
 దులోనుండెను. ఈపేటలోని గృహముల తలుపులన్నియు
 నెల్లపుడును మూయఁబడియేయుండును. కిటికీలకుఁ గలకటా
 లమర్చఁబడియుండును. గృహములెప్పుడను నిశ్శబ్దముగనుండును.
 ఎప్పుడైన నొకప్పుడు వీధులలో బాలబాలికలు కడునిశ్శబ్దముగ
 నాడుటగాని, లేక కాఫీగృహములయెదుటఁ దగవరులు కాఫీని
 వ్రావినపిమ్మట సిగరెట్టులఁగాల్చుచు మాటలాడుచుండుటగాని
 జరుగుచుండును. ఇంతకు మిక్కిలిసవ్వడియేమియు నా సాలోని
 కాపట్టణమునం దగపడదు. మఱియు నీపేటలోని టర్కీయువ
 తులు మంచిసీటికొఱకు నీటిమరలకడకుఁ బోవునపుడును దమ
 ముఖము లితరుల కగపడకుండునట్లును, దాము వెలుపలిభాగ

ముస్తఫా కెమెలు జీవిత చరిత్ర

మునుజూచుటకొక కన్ను చూత్ర మగపడునట్లును నొక నల్లగుడ్డ బురకానుధరించి తాము వెలుపలికివచ్చి గృహద్వారముల నతి శ్రద్ధతో మూసికొనిపోవుచుండుటయుగ సవడుచుండును. ఘోషాయనెడు దురాచారము టర్కీయువతులను బిచాచిమువలె బీడించుచుండెను. ఈపేటలోఁ జాలవఱకు గృహములు గుడిసెలవలెను వానిద్వారము లతిదృఢముగ లోహదండబద్ధములై యిరుగుపొరుగువారల రాకపోకలకైన ననువీయకయుండును.

ఇట్లు పరదా విశాచపీడితలైన టర్కీయువతులు చాల వఱకుఁ జదువుసంధ్యలేమియు లేనివాడై యజ్ఞానాంధకారమున మునిగియుండి యత్సాహ మినువొంటియనులేక ప్రపంచజ్ఞాన విహీనలై యెట్టెట్టులో సంసారయాత్రను సాగించుచుందురు. మనయోధుని లెల్లియు నిట్టిజీవనమునే సాగించుచుండెను. ఆమె తన యేడవదేటఁదాల్చిన ముసుగును ముప్పదియేండ్లనాడును మన కెమెలుపుట్టిన పిమ్మటఁగూడఁ దీయలేదు. ఇట్టిస్త్రీలు స్వేచ్ఛతో బయటఁదిరుగరనిచెప్పట యనవసరమి ; వారుగృహమును విడిచిపోవుటయేయరుద. అప్పుడైన రక్షాకరులను వెంట నిడుకొనిపోదురు. జబీడా తదితర టర్కీస్త్రీ సామాన్యమువలె వ్రాయుటయుఁ జదువుటయు నెఱుంగక ప్రపంచజ్ఞాన మిను మంతయైననులేక యంధస్రాయముగ జీవించుచుండెను.

ఆయమతండ్రి దక్షిణపు ట్టాల్బేయూదేశములో నొక కర్షకుఁడు. ఆమెతల్లి మాసిడోనియాదేశపు వనిత. ఆ జబీడా పొడవుగను బలిష్ఠుమగు దేహముకలదిగ నుండెను నల్లనికన్ను

ద్వితీయ ప్రకరణము

లను దెల్లని శిరోజములనుగలిగి యాగోగ్యభాగ్య సమన్వితయై
యావనితాశిరోమణి తనకుఁబుంబములోని వారందఱును దస
యాజ్ఞను మీఱకుండునట్లు మెఁకువతోఁ బ్రవర్తించుచు, దస
చూటకెన్నఁడు నెనురాడకండునట్లు చేసికొనుచుండెను. ఉద్ధత
చర్యలచే నుజ్జేజింపఁబడిన యప్పుడు కోధావేశ దందవ్యా
మానమానన యగుచుండను. పూర్వాచార పరాయణయు దేశ
భక్తికలిగి జీవితనామాన్యమూ లతత్త్వములను లెస్సగఁగొని
వివేకముతో నొప్పియండెను

ఆలీరిజా జబీదాల కరువుదుపుస్త్రీలును నొక పుత్త్రీక
యుఁగలిగిరి. వారిలో జ్యేష్ఠపుస్త్రీఁడు పుట్టినతోడనే మరణిం
చెను. పుత్త్రీకనామము మక్బూలా ద్వితీయపుస్త్రీఁడే మన
కిఁఁగానాయకుఁడగు ముస్తఫా. ముస్తఫా చిన్న నాటినండియుఁ
దోడి బాలురతోఁ గలిసిమెలిసి తిరిగి యామకొనక యేకాకియై
తిరుగుచు, దల్లికి ముద్దుబిడ్డఁడగుటచేఁ దనయెడ నామెచూపు
మున్న మురిషము లామెకు విధాయకములుగఁ బరిగణించుచు,
దల్లియెడఁ దానించుకయు భక్తి నగుపఱుపకుండెను. మఱియు
నాతడు దుర్బలుఁడు నస్తిపంజరమునఁ జే నగపడుశరీరము కల
వాఁడు మితభాషి యునై జనని యాజ్ఞల నుల్లంఘించుచు నట్లుల్లం
ఘించినపుడామె మోసర్పు దండనమును విద్వేషించుచు శ్వేత
వీలాక్షులను బీతరక్త శిరోజములనుగలిగి యత్యభిమానియు
స్వతంత్రుఁడు ధృష్టఁడునై ముస్తఫాపితృ గృహమునఁ బెరుగు
చుండెను. ఆలీరిజాతన యుద్యోగమునకు రాజీనామానిచ్చి

ముస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

కట్టవ్యాపారము చేయనారంభించెను. ముస్తఫాను వర్తకునిగఁ జేయఁ దండ్రి యుక్యవృత్తజేయుండఁ దల్లి యాశనిం బురోహితునిజేయ నిశ్చయించుకొనెను. తల్లి యాశనిని మొదట సరిబ్బీయక్షరములను నేర్పికొనుటకును, భారానును స్వరముక్తముగ నుచ్చరించు నేర్పలవఱచుకొనుటకును మసీదుబడికిఁ బంపెను. ఆబడిలోఁ గొంతకాలమట్లుంచి యూపిమ్మట “చెమ్మి ఎప్పిండి”యను నాతని ఒడి గొనికొబంపెను. ముస్తఫా యచట విద్యాభ్యాసమును లెస్సఁగఁ గావించుచుండెను.

ఇట్లు కొంతకాలము గడచుచుండ నాలీరిజా హుటాత్తుగ నురణించెను. కట్టవ్యాపారమందాశఁగు లాభమేమియు సంపాదించఁజాలకపోవుటచే జబీడాచేశఁగాపైనలేని దారిద్యానివస్థకు లోనై యిట్లు మూసివేసెసాలోనికాదగ్గరనున్న జలసానుగ్రామములోఁ గర్షకవృత్తిచే జీవించు తనసోదరునియండఁ జేరెను.

ఏకాదశ వర్షప్రాయము కలిగియున్న ముస్తాఫాప్రచండవృత్తిఁగలిగి జననిమాటల సరకుఁగొనక ధూర్తుఁడయ్యెను. జబీడామాత్ర మాతఁడు కర్షకుఁడో యాభీరుఁడోయగుట కిష్టపడక తనసోదరుని బ్రతిమాలి ముస్తఫాను బాతశాలలోఁ జదివించుటకగు ఖర్చు నామెధరించునట్లొప్పించెను. సాలోనికాలో నొకపాతశాల యందాతఁడు ప్రవేశించెను. కాని యచట నేనో యల్లరులచే సరిగాఁ జదువు జరుగకుండెను మనముస్తఫా యుపాధ్యాయులవిషయమున విరోధభావముతోడను, సహాధ్యాయుల యెడను దంభాచార్యునివలెను దురాగ్రహ

ద్వితీయ ప్రకరణము

మతో సంచరించుచుండెను. అతడు తన సహపానులతో నాటలాడక వారు తనతో నేమైన జోక్యముఁ గలుగఁజేసిగానిన వారికోఁ గలహించుచుఁ బాఠశాలలోఁ గాలముగఁచుప నారంభించెను. ఒకనాడు బాలురందఱును గుమిగూడి కలహించుచుండ నుపాధ్యాయుఁడొకఁడా మూఁకనుండి యీతనిని బైకి లాగెను. అంత నీశుఁడా యుపాధ్యాయునిని బ్రహ్మరింప మొదలిడెను. అందుల కాయుపాధ్యాయుఁడు మిగుల నాగ్రహించి యీతనిని మెత్తుగఁ జదుకఁగొట్టెను. అంతముస్తఱా కోపావేశపరుడై బడినుండి యింటికిఁబోవు మఱిలఁ బాఠశాలకుఁ దిరిగి పోనని భీష్మించుకొని యింటియొద్దఁ గూర్చుండెను. జబీడా సోదరి ముస్తఱా నింకొక పాఠశాలకుఁ బంపుటకు గుఱివ్వు నీయననెను. తల్లి యెంత చెప్పినను ముస్తఱా యాపాఠశాలకుఁ బోనని పట్టుపట్టెను. జబీడాయాతని ననునయింబఁబ్రయత్నింప నామెకేమియు నుత్తరమియక పట్టినపట్టును విడువకండెను. ఆమె యీతనింగివిసి నిష్కరోక్తులు కొన్నివలుక నాతఁడును గడునిష్కరముగా నామెకు సమాధానమొసఁగెను.

మాతులుఁడీ పరిస్థితి నెల్లఁజూచి ముస్తఱా యెట్టివ్యాపారము చేయువాఁడుగను నగుపడ లేదనియు, నాతనిని యధ్వనీకునిగఁజేసిన బాగుగనుండుననియు సాలోచికాగోని పైనికావరజ పాఠశాలలోఁ బ్రవేశపెట్టిన నాపాఠశాల టర్కీచక్రవర్తిచేఁ బోషింపఁబడుచుండుటవలనఁ దమకెట్టి వ్యయమును లేకుండ నాతని విద్యాభ్యాసము జరుగుననియు, నాతఁడు బుద్ధికలిగి

ద్వితీయ ప్రకరణము

చదువుకొనిన మున్నతోద్యోగియగుననియు, లేనిచో సామాన్య
పైనికుఁడైన నగుననియు, నిట్టెనచో వానిజీవిత నిశ్చయమగు
ననియు జబీదాకు బోధించెను. కాని యామె సోదరుని యుప
దేశమును బెడచెవులఁ బెట్టెను. ముస్తఫాకుమాత్రము మామ
యుపదేశము నచ్చెను. పొంగింటియాతనికుమారుడు అహ
మ్మను నాతఁడు పైనికావరజ పాఠశాలలోఁ బ్రవేశించి చదు
వుచు పైనిక వేషముతో విజ్ఞప్తమగుచు దిరుగుచుండెను. ఆ పరి
స్థితి ముస్తఫా మనస్సునకు రుచించినది. అతఁడు పురోహిత
వృత్తినవలంబించి దలఁచుకొనలేదు. వ్యాపారము యూదులు,
ఆఫ్రినియనులు మున్నగు పశుప్రాయులకుఁగాని టర్కులకుఁ
గాదని యాతని యాశయము. పైనికుఁడై యున్నతోద్యో
గము నలంకరించి యావేషముతో సధికారము చలాయించుట
యాతని కభిమతము. కావున నాతఁ డితరులెవ్వరిని జెప్పక
తనతండ్రికిఁ బూర్వస్నేహితుఁడను నుద్యోగమునుండి విర
మించుకొన్నవాఁడు నగు నొక పైనికోద్యోగిని బ్రతిమాలి
తన సత్ప్రవర్తనవిషయమున సధికారులకడఁ బూట యుండుట
కాతని నొప్పించి తద్వర్తనానిర్ణాయక పరీక్షయందుఁ గృతా
ర్థుఁడై తన తల్లి మున్నగువారలకుఁ దెలియఁజేయుకయె యా
పైనికావరజపాఠశాలలోఁ బ్రవేశించెను.

ఆ పాఠశాలలోఁ గడు శ్రద్ధాసమన్వితుఁడై విద్యను
గలచుచు నందు నేర్చునందుచుండెను. కాని సహపాకులతో
డను మఱియెవ్వరితోడను మైత్రిలేకపోవుటచే నేకాకిజీవనమును

ముస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

గడపుచుండెను. ఎవ్వరైనా దన్ను నిష్ఠురోక్తులాడినను దన గుణదోష పరీక్షచేసినను దురభిమానముచే వాగ్విమండినకు చుండును. తోడిబాలురెవ్వరైనా దనతో జోక్యము కలుగఁ జేసికొనిన వారితోఁ గలహించును. వా రాతనిం దమతోఁ గలిసిమెలిసి తిరుగుమని చెప్పినపుడు, నేకాకినై నీవు సంచరించుటకుఁ గారణమేమని ప్రశ్నించునపుడు నాతఁడు మిగుల తీవ్రముగ “నేను మీవలె నుండఁదలఁచుకొనలేదు. పేక్షాభ్యాతులు గడింపఁ దలఁచితిని” అని వానికి బ్రతుకుత్తర మిచ్చుచుండును. గణితశాస్త్రము, సాంఘామిక కళాశాస్త్రము నాతని కభిమానశాస్త్రములగుటచేతను, వానియందాతనికి సహజ జ్ఞానముండుటచేతను యుగవిద్యలో ముస్తఫా కృతార్థుఁ డయ్యెను. ఈతఁడు పాఠశాలలోఁ బ్రవేశించిన రెండవవేట నుపాధ్యాయులలో నొక్కరగు ముస్తఫా కెమెనుగారి కీతనిపై నభిమాన మంకురించి ఛాత్రోపాధ్యాయునిగా నతని నియమించిరి. వారియనుమతివొప్పని నీతఁడు కనిష్ఠచ్ఛాత్రగణము నకుఁ బాఠములఁ జెప్పచుండును. ఈ గురుశిష్యు లిరువురినామములు నొక్కటైయుండుటచే శిష్యుఁడగు ముస్తఫా తన నామమునకు “కెమెలు” అనుపదమును జేర్చుకొనెను. అప్పటినుండియు నాతఁడు ‘ముస్తఫా కెమెలు’ అను నామముతో వ్యవహరింపఁబడెను.

పాఠశాలలో నీతఁ డతిచాతుర్యముతోడను దెలివితేటలతోడను విద్య నభ్యసించుచుఁ బరీక్షాపత్రముల కుత్తరములు

ద్వితీయ ప్రకరణము

వ్రాముటలో నత్యధికమగు కౌశలము నగపఱచుచు, ఛాత్రీ గణముపైఁ దాను జలాయించునధికారమునకును, వారికిఁదాను బోధించు బోధనవిధానమునకును దనలోఁ దా నానందించు చుండును. మఱియుఁ దన సహపాఠి యెవ్వఁడైనఁ దన్నతికృ మింప ముందంజవేసిన ససూయాపరచతుఁడై వారిని ద్వేషించుచు, దనకుఁ బ్రతిద్వంద్వగా నెవ్వఁడైన విద్యాభ్యాసాదీక మునఁ బొటుపడినవానిని నిరసించుచు, దాను గానించు కార్యములన్నిటిలో నిష్ప్రతిద్వంద్వముగా నద్వితీయుడై యుండుటకుఁ బ్రయత్నించుచుండును. ముస్తఫా కెహ్తనున్నేహా మీశానికి మేలుచేయలేను. పరునాతేండ్లుదాటకమునుపే యీతఁడు బాల్యావస్థ నతిక్రమించి యశావనవిషయములలోఁ బ్రవేశించి యా యశావనప్రయత్నప్రభువుషనంబాధములో నైస్లక్ముగ బుద్ధి చొరఁబడుటచే తల్లిదండ్రులు నా మానిష్యముచేఁ బూయఁ బడి పొరుగింటి పడుచుతో నా చక్కనుసాగించఁజూచెను. తోడి బాలు రాటలాడుకొనుచు నిష్కళంకానిర్వచనీయానందము ననుభవించుచుండ నీతఁ డుజ్జ్వలవేషధారియై కిఁదులలోఁ దిరుగుచు, గటకటాలకు వెనుకనుండు యువతులపై శృంగారవీక్షణములఁ బఱపుచు విపణిమార్గముధ్యగత పణ్యస్త్రీలపైఁ గేరిగంటి ప్రసారములను జేయుచుండును. పదునేడవనెట ముస్తఫా సాంగ్రామికావరణ పాఠశాలాపరీక్షలో శౌరవప్రసముగ నుత్తీర్ణుడై మొనాస్థిరున్నతిసాంగ్రామిక పాఠశాలకు విద్యాభ్యాసమునకై పంపబడెను.



టర్కీ సామ్రాజ్య మంత్రావస్థకువచ్చినపుడు క్రైస్తవ ప్రభుత్వములు కుంగుచున్న టర్కీ సామ్రాజ్యములోనుండి ఫలవంతములైన దేశఖండముల నపహరింప నుద్యమించెను. ఏక ఫలాపేక్షులకు మైత్రీయుండదు కావున నీ క్రైస్తవప్రభుత్వములును బరస్పర మైత్రీలేక యాపిషఖండమునకు శ్వాసముల వలె గలహింప సంసిద్ధులైయుండెను. టర్కీ సామ్రాజ్యమం దెటుచూచినను బ్రజలలో శాంతిసౌఖ్యములు లేకుండెను. గ్రీసు ప్రభుత్వమువారు క్రీటు నాక్రమించిరి. క్రీటు టర్కీ సామ్రాజ్యములో నొక ద్వీపము. టర్కీ ప్రభుత్వము గ్రీసుతో యుద్ధముచేయు నిశ్చయించి సేనలను యుద్ధరంగమునకుఁ దండ్రి తండముగ నడుప నారంభించెను. బండిఫిరంగులు నశ్వదళములుఁ గాల్చులముఁ బ్రతిదినము నెడతెఱపిలేక నడపుచు మొనప్పిరును భూభిచ్ఛే గప్పెను. తీయింబవళు లెటుచూచినను దిక్కులు మాటుమోగిగునట్లు సైనికరీతము చెలరేగుచుండెను.

కళాశాల సెలవుదినములలో ముస్తాఫా సెలోనికాకు వెల్లెను. కాని యీతని తల్లి రోడ్డుకుఁజెందినయుక్తధనవంతుని వివాహమాడియుండుటచే సాధ్యమైనగతనలు నామె ముస్తాఫాను జూడకుండుటకే ప్రయత్నించెను. కఠినముగా మూల లాడు స్వభావముగల యీ కెమెలు తనతల్లితోఁ దానావివాహము సంగీకరింపలేదని చెప్పెను. అంచులకు మాతావుత్సాహాకరితోనొకరు కలహించిరి. కెమెలు తనతల్లి కొత్తమగని (చూరుతండ్రి)తో మాటాడుటకూడ మానివేసెను.

తృతీయ ప్రకరణము

ఆ సెలవులలోఁ గెయెలు దామిరికసిగ్గాంతాచలంబకు
 లగు మఠవాసులు కొంతమందితో మైత్రినెరపి వాడొక్క
 పరాసుభాష నభ్యసించెను. జీర్ణిడావాసియగు మోసిజోని
 యను బాటికి జెందిన ఘోతో స్నేహము చేసి వా రిరువురను
 వాట్లను, గుసోస్, మున్నగు రాజ్యపరివృత్తివాదుల గ్రంథముల
 బఠించుచు హాబ్సు, బాను, స్ట్రానెహ్నుములు మున్నగువారి
 యశాస్త్రసిద్ధాంతముల పరిచయమునుగూడఁ గలుగఁజేసి
 కొనెను. రాజ్యాన్ని గూ గ్రంథములనుఁ బఠనీయములు కాకుండి
 నిషేధించెను. ఎవ్వరియెట్ల నీ గ్రంథములుండునో వాని జెర
 సా యఁదంచనలయునని రాజ్యాన్ని. ఆ కారణముచే ముక్త
 సా క్రాగ్రంథములయ , దభిరుచి మిక్కిలముయ్యెను

ఈ కాలమున నే కెయెలు వర్తకుడగుటకుఁ బ్రగ్నుత్పిం
 చుచుఁ దోడిసహస్థాయుల సహాదేశమునఁ బరిదేశీయుల
 భయమునుండి దేశమును సంతరించుట, లోనికిఁబంతుకొనెన
 సురతాను పీడనమునుండి దేశమును గాపాడుట, మున్నగు
 విషయములగూర్చి యత్యుత్సాహముతో నవిప్రీతిమగు నుప
 న్యాసముఁ జేయుచు, స్వాతంత్ర్యము, స్వేచ్ఛమున్నగువానిల
 గూర్చి యపన్యాసములను గ్రంథములను, సుద్రోజనకములు
 గంభీరములనగు పద్యములను వ్రాయుచుండెను. ఈ మొనస్థిర
 పాఠశాలలో నీతిఁడు వివిధ శిక్షలంబొంది పరీక్షలలో నుత్తీర్ణు
 డయ్యెను. ఉపాధ్యాయు లీతనిఁగూర్చి “ఈతిఁడు మహా మేధావి
 దుష్టజ్ఞేయస్వభావుఁడు. స్నేహమునకులొంగి దానిం బరిపా

మున్నఘా కెమెలు జీవితచరిత్ర

లించు స్వభావముకలవాడుకాదు” అని వ్రాసిరి. సామాన్యోద్యోగిపాఠశాలలోఁ జడువుట కెక్కుకొనఁబడి కానిష్టాంటు నోపిలులోనున్న హర్షిణూయను పాఠశాలలో నబుల్తెన్సెంటుగా నియమింపఁబడి యటకుఁ బంపఁబడియెను.

హర్షిణూపాఠశాలలో విద్యార్థిగాఁ బ్రవేశించునప్పటి కీతనికిఁబడినతత్పరముల ప్రాచుర్యముండెను. ఈ తని కిప్పటికిఁ బ్రపంచానుభవమేమియును లేదు. సెలోనిక, మొసస్టిరునచునవి చిన్నపట్టణములగుటచే వానియందు సామాజ్యమునకు రాజధానియగు కానిష్టాంటునోపిలునందువలె నైభవమేమియు లేకుండెను. ఈ రాజధాని సిఠులకాలవాలమైయున్నను వ్యభిచారాది మగాచారములకుఁ గూడ నిలయుమైయుండెను. ఈతఁ డీపట్టణమునకుఁ జేరిన మొదటిలోనే దుర్వ్యసనములలో మునిగి పోయెను. ప్రతిరాత్రియు జూరమాడుచు సురాపానమందిరములకేగి మద్యసేవకావించు చుండును. గలాటామతెనకడమల భూయిష్టి మార్గముల పగిక్కునుండు వేశ్యాగృహములలో నివసించు నార్కీవియను, గ్రీకులంజెంటోడను, పంగల్డిలో వానమేర్పిటచుకొని యుండుటెవాంటైనురండలతోనుఁ గామకేళి సుఖముల సనుభవించుచుండెను. మఱియుఁ పెరాలో నొస్తాంబూలులోనే శంకేతగృహమునకు రాజభటభయముచే నితరుల కగపడకుండనుండునట్లుచ్చాదనముచేసికొని వచ్చెడు టర్కీపణ్యస్త్రీలతోడను గేళివిలాసముల నల్పుట కారంభించెను. ఈతఁ డీపర్యాంగనల నెవ్వని బ్రేమింపలేదు. కేవలముఁ

స్వప్రీయ ప్రకరణము

దాత్కాలిక సుఖానందమునకు మాత్రమే మాత్రం వ్యభిచరించెడివాడు కాని శృంగార రసపోషణమునకు గాదు. ఈ సకల గామపరభోగత్వప్తి వీరినతోడనే యాతల జాపణ్యస్త్రిని విడిచి పోవుచునుండును ఉంపుడు కడైలనుంచుట యాతని కభిమతి ముకాదు. ఒకతెనెనుకని కొకతె చొప్పున నెందఱు వారకామినులాతనిచే బరిగ్రహింపబడి పరిత్యజింపబడిరో చెప్పజాలము. స్త్రీల నాతడు కామపరిత్యక్తికొఱకేగాని మతిమోందులకు నుపయోగింపలేదు. ఇట్లుతాడు కంతికాలము దుర్వృత్తమును విడనాడి యంతటనుండియు దదేశతీక్షతో బాతశాలలో విద్యాభ్యాసముచేయ నారంభించెను అన్ని పరీక్షలలోను నునిశితప్రతిభతో నుత్తీర్ణుడగుచుండెను. విశిష్టములగు సామాన్యద్యోగుల యధ్యయనక్రమములోననుభవము గడించుటకు నియమింపబడి తత్సంబంధములగు పరీక్షలలో బ్రిష్టతో జయము గాంచుచుండెను. ఇట్లు క్రమముగా సతతము మిక్కిలి త్వరితముగా నున్నతపదపులకు బడసి 1901 సంవత్సరము జాన్యువరి మాసమున కస్తానుగా నియమింపబడెను.

హత్పియాలోనేకాక మాన్సిరు పాఠశాలలోనున్నపుడు కూడ మనకెమెలు రాజ్యీయములలో గొల్లొనుచుండెను. ఈరెనితోడి సహాధ్యాయులందఱును రాజ్యప్రవృత్త సద్ధాంతావలంబకులైరి. వారందఱును దేశనాశకముగు సురతాను నియంత్రితప్రభుత్వమును బహుప్రభుత్వములు తమపైజూపుచున్న యత్యాచరణమును విద్వేషించు చుండిరి. “పతను” (జన్మ

ముస్తఫా కెమెలు జీవిత చరిత్ర

భూమి)లను పేగంబరగు రాజ్యధరివర్తనకారి సంఘమునజేరి వారు తత్సంఘకార్యములలోఁ బాల్గొనుచుండిరి. వతఁడు గూర్చి యధ్యాపకులకుఁ దెలిసినను దెలియనియట్లే సంచరించుచుండిరి. ఇట్లు కపటాజ్ఞానమును జూపింనువారు సంసారోద్దేశములనూహ్య మంగీకరించుచుండిరి. ఈ నూన సురతానుగారి పురాణరాజ్యపాలనవిధానమును, వారి సంగపయ్యుక్తులగు నుద్వోగులను, వారి ప్రజాహింసాకరపద్ధతిని, మహామహులగువారిని నశింపజేయువారి కార్యమును విద్వేషించుచుండిరి. పురోహితులను శత్రువులుగఁ బరిగణించుచుండిరి. ప్రవృద్ధినిరోధకముగు నిష్టాము మతాన్వయమును నిరోధించుచుండిరి. జనులంబీల్చి విచ్ఛేదముచున్న ముఁములను ముఠీమలను ముఠ్ఠలను శంఛించుచుండిరి. నిష్ఠురుములు నిరుపయోగములుగఁ గొర్రాన్నుని నాధారిపడియున్న ప్రాచీన ధర్మస్మృతులను నిందించుచుండిరి. ఈ పతన సంఘసభ్యులు సురతాను నియంత్రిత ప్రభుత్వమును నిర్మూలముగఁగావించి వ్యవస్థాను రూప్యజాపరి పాలనవిధానానసారియగు ప్రభుత్వమును స్థాపించుటకును, బురోధనవ్యాసుములకుఁ బ్రజలామిపముకాకుండ వాఁని రక్షించుటకును, స్త్రీలు నవగుంఠనఁ విధానమునుండియుఁ బశుప్రాయముగు నవరోధననమునుండియు, విముక్తులుగఁజేయుటకును నీకు శపథముఁ బూనిరి. సురతాను నాతని పరిచారకులు టిక్కి-రాయమును నిర్మూలము కావించుచుండుటచే సామ్రాజ్యమును రక్షింపవలెనన్న సమాగ్రీభ్రమండి యధికారమును లాగి

తృతీయ పర్యాయము

కొని ముదిమిచేరిన ట్లగపడుచున్న టర్కిసామ్రాజ్యపు రక్త నాశములలోనికి నూతన జీవనప్రదర్శకమును జూపింపవలసి యున్నదని వారి యాశయును. మన మిస్తుఫాకెములు వతను సంఘసభ్యుడై సంఘసమావేశములలో సతి తీర్ణముగ నుపన్యసిండుచు, వతను సంఘముచే బ్రకటింపఁబడు లిఖితపత్రిములలో సతి తీవ్రమగు నుపన్యాసములను భావోద్దేకము నొదవించుపద్యములను వ్రాయుచుండును. ఈ వతను సంఘకార్యములను బాఠశాలాధ్యక్షుడు బగుగఁ దెలిసికొన్నను బెడముగ ముతో నావిషయములు తెలియనట్లే సంచరించుచుండును. సురతాను బాఠశాలాధ్యక్షుల చర్యలఁ దెలిసికొని చక్కవర్తికి నివేదించిరి. అదిపని సురతాను మనోవైకల్యమునుబెందెను. సంఘసభ్యులప్పటికిఁ బ్రపంచజ్ఞానములేని యవకులేయైనను వారు భాసిన్యాధికారులు పైనికులునగుటచే నారాజునకుఁ గొంత యనుమానమును భీతియు జనించుటచే నాతఁడు పైనికశిక్షావిధానమును నడిపించు నత్యున్న తాధికారియగు నిస్మేలుహాకి పాషాయను నాతఁడీవతను సంఘమును నిర్మూలంప నాజ్ఞాపించెను. ఈ హాకియను నతఁడు పాఠశాలాధ్యక్షుని దీవ్యముగ మందలించుటచే నాతఁడప్పటినుండియుఁ బాఠశాలావరణములో వతను సంఘసమావేశములు జరుగకుండఁ గట్టడచేసెను. సభ్యులను దమ సమావేశములను బాఠశాలకు వెలుపల జరుపుకొనునుఁ గానస్తాంతి నోపిలొనున్న యనేక గూఢసంఘములలో నొకటిగఁ దమ సంఘమును జేసిరి.

ముస్తఫా కేమెలు జీవితచరిత్ర

పరీక్షలలోఁ గృతార్థుడైనపిదపఁ గొంత కాలమే యుద్యోగమునులేక యాతఁడు నిర్వాహియై యుండెను. అతని జనని యాతనికి ధర్మమిచ్చుచుండుటచే దాదిద్యౌబాధ యంతగా నాతనికిఁ గలుగలేదు. ఇట్టియవస్థలోఁగూడ సీతఁడు వతను సంఘమునెడ సశ్రద్ధవహింపక తత్కార్యక్రమమును నడిపింపఁ బూనుకొని యొక చిన్నసందులోఁ జిన్నగదినొకదాని నద్దెకుఁదీసికొని యందువతను సంఘకార్యసాసమును స్థాపించెను ఈ సంఘసమావేశములను మాత్రము మిక్కిలి రహస్యముగ మిత్రులగృహములలోనో కాఫీగృహము లోనో వెనుక భాగమందుండు గదులలోనో జరిపించుచుండెను. సురతానుచారులు వీనిని నివారించనెన్నియే నుపాయములఁ బన్నుచుండిరి. ఈ సంఘకార్యములను నిర్వహించుటలో నుండవలసిన నిగూఢతయు దానివల్ల సంభవించు నుపద్రవమును నాతని సుత్సాహ పూరితునిగ నొనర్చుటయేగాక రాజ్యపరివర్తన వ్యూహసాంకేతికత్వమును, గతానిర్మాణమును, సంఘములో నూతనముగఁ బ్రవేశించిన వారిభక్తిని బరీక్షించు విధానమును, హస్తగ్రహ రహస్యసహిత సంచారవచనసంకేత ప్రతిసంకేతములను నుపయోగించు విధానముం దెలిసికొనెను.

వతను సభ్యుల్లిట్లు సమావేశముల జరిపించుచుండ నీ సమావేశసమయమున నీ సభ్యులనుబట్టుకొను నుద్దేశముతోఁ దమకాత్మీయుఁడగు నొకానొకని బ్రతినీధిగ వారి సంఘములో బ్రవేశపెట్టిరి. ఈ కొత్తప్రతినీధిని తమసంఘలోఁ జేర్చికొనుట

తృతీయ ప్రకరణము

కాసభ్యులు తామహుని తులై యుండిరి గాని వానివల్లఁ గలుగ
బోవు నుపద్రవమును గురుతింపవలె. లోకానుభవములేనివార
గుటచే నీసభ్యులు పోలీసు ప్రతినిధిని దమసంఘములో సభ్యు
నిగఁజేర్చికొనుటకు సభ్యులసమక్షమున జరుపవలగు శపథపాల
నము మున్నగు కార్యకలాపమును నిర్వహించుటకై కావింపఁ
బడు సమావేశము జరుగుకాలమును దెలియఁజేసిరి. సిమ్మట
నిగ్గీతసమయమున సభ్యులెల్లరును సమావేశమయిరి. కాని
రక్షకభటులు వారినందఱనుబట్టుకొని చెరసాలలో బంధించిరి.
వీరందఱిలోను ముస్తఫాకామెలు పెద్దవిద్రోహిగఁ బరిగణింపఁ
బడుటచే నితర విద్రోహులనుండి యాతఁడు వేలుచేయఁబడి
యేకాంతగృహమున బంధింపఁబడెను. ఈతఁడు పెద్దవిద్రో
హియని రక్షకభటులు నుద్యుతమైన సాక్ష్యమును దయారుచే
యుటచే నీతనికెట్టిశిక్ష విధింపఁబడునో యెవ్వరి యూహకు
నందకుండెను. రక్తకారాగారమున బంధింపఁబడినవారిలోఁ
బలువురవఱకు నిర్మాలింపఁబడుటచే నశ్చశ్చలైరి. కేమలు
చేసిన నేరము మోరమైనదని సురతా నూహించినచో సనేక
వత్సరము లాతడు చెరసాలయందు బంధింపఁబడుటయో, దేశ
బహిష్కృతుడు గావింపఁబడుటయో యాకారాగారమందే
నిర్మాలింపఁబడుటయో జరుగకతప్పదు. జబీదాయునుసాదరియు
నాతనిం జెరసాలలో దర్శించుటకుఁ బ్రయత్నించిరిగాని వారి
ప్రయత్నము నిష్ఫలమయ్యెను. వారాతనికెంతధనమంపినను
గీటకావృతము మాలిన్యయుక్తము సాధకారబంధురముఁ బవన

ముస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

సంచార హీనమునగు సంకటకోష్ఠబంధన మాతని కపార సంతాపజనకమై మనమునఁ గడుదాఁడమగు దఃఖము నొద వించుచుండెను.

ఇస్మైలుహాకీపాషాగారి సమక్షమున కొకనాడు రక్షక భలు లతనిం దోడ్కొనిపోయిరి. సురతానున కాయుద్యోగి యన్నఁ గడునిష్ఠుఁడు. అప్పుడాయుద్యోగి కడుగంభీరముగా “నీవు కడుబుద్ధికౌశలము నగపఱచితివి. చక్రవర్తి సేవచేయు ఓకు నీకీష్టమున్ననున్నతఁడవి నలంకరించు భాగ్యము నీకు లభింపఁగలదు. కాని నీవు ధరించిన దుస్తులకు నీవేషమునకు నీకును లజ్జాకరమగునట్లు యశస్సు నాజ్ఞించితివి. అధమాధము లతో సహవాసముచేయుచు జూదమాడుచు సురాపానముఁ చేయుచు సతి నీచపణ్యస్త్రీలతో వ్యభిచరించుచు నుంటివి. అంతకు మిక్కిలి హీనమగు కార్యము రాజద్రోహము నాచ రించితివి. రాజవిరోధులతోఁ గలిసి తిరుగుచుంటివి. రాజున కినిష్ఠమగు దుష్టప్రచారము చేయుచుంటివి. రాజ్యపరివర్తన ప్రసంగములోఁ బాల్గొనుచుంటివి. అంతయుకాక యల్లాసరించుటకు నీ మిత్రులను బోగ్గిసిహించుచుంటివి. అట్లైనను చక్ర వర్తి కేనియక నీమీఁదఁ దనీక్షణములఁ బ్రసరింప నిచ్చగించుఁ చున్నాఁడు నీవు చిన్నవాడవు మంచిచెడ్డలను గురుతింప జాలనివాడవు. నీలో దుర్మార్గతెకంటె నున్నతైశ్వర్యముప పన్నత యధిక మేమోయని నా కనుమానము.”

“డమస్కసులోని యశ్వదళములో నీకుద్యోగము కాఁగలదు. నీపనినిగూర్చి నీపై యధికారిచ్చు నభిప్రాయము

తృతీయ ప్రకరణము

సనునరించి నీ యభివృద్ధియుండును. కావున నిట్టి యవిచారిత జీవనమును విస్మరించి నీ యద్యోగవిధులలోఁ గల శ్రద్ధతో మెలగవలయును. నీకింకొక యవకాశమిట్టిది లభించును. కావున జాగరూకుడనై మెలఁగుము. "అని కఠినోస్తులుపల్కి యానాటి రాత్రియందు సిరియా దేశమునకుఁ బోవుచున్న యొక యాడపై నాతని వెక్కిరించి యానిని తల్లినిగాని స్నేహితులనుగాని చూడనీయకుండనే పంపివేసెను.

ఢెమస్కసునకు దక్షిణముననున్న సుఃపర్వత శ్రేణిలో డ్రాస్మిజాతి వాడువసించు చుండుడు. వా రెప్పుడును సురతాను ప్రభుత్వముపైఁ దిరుగుపాటుచేయుచుండును. కెమలు ఢెమస్కసునుజేరునడికి నచటి సైన్యము డ్రాస్మిల లొంగఁదీయుటకై దాడివెడల సంసిద్ధమైయుండెను. కెమలునకిదియే ప్రప్రథమ యుద్ధ పరిచయము. ఇంతకాలము వఱకు నాతఁడు సాంఘ్రామిక పాఠశాలలో సమరశాస్త్రము నభ్యసించెనుగాని యేయుద్ధము నను బాల్సినలేదు. తన శాస్త్రజ్ఞాన ముపయోగించుటకు సమయము కలుగవలసిన దేకాని దేశమై సర్వక పరిస్థితులును డ్రాస్మిల యుద్ధ విధానమును నట్టి శాస్త్రజ్ఞాన వినియోగమునకుఁ జోరేయలేను. దేశమంతయుఁ బర్వతమయమైయుండెను. సర్వశములలో శిలాపూరిత దరులుతప్ప వేఱట్టివియులేకుండెను. స్త్రాస్మిలు సురతాను సైన్యముతో నిలిచి పోరాటము సాగింపక శేయింపఁజచ్చు తాళ్ళపండులనుండియు దారితెన్ను లేని గుట్టలమీది నుండియుఁ దుపాకులఁ గాల్చుచు రాజ్యసైన్యమునకు బాధ

ముస్తఫా కమెలు జీవితచరిత్ర

కలుగఁజేయుచుండిరి. ఎక్కడనైన డూసులు గుమిగూడినట్లు తెలియఁగనే టర్కీగాజ్పైస్య మహికష్టముతో నా పర్వత మార్గముల ననుసరించి వారితో యుద్ధముచేయుటకుఁ బ్రయత్నము సాగింపఁగనే డూసులు చెల్లాచెదులై యన్నివైపుల నుండియు శత్రుస్థిగోళ పర పరను వార్చిపై గుఱించుచుందురు. కావున గ్రంథసంచయమువలన యుద్ధవైపుణ్యము సంపాదించిన మన యోధపుంగవునకీదాడి యెట్టి యుపయోగమును గలుగఁ జేయలేదు. టర్కీపైస్యములుకూడ డూసుల నేమియుఁజేయ జాలక నిర్మానుషములగు పల్లెలలోని వారి గృహములను బర శురామప్రీతి కావించియు, వారిపంటల నశి పఁజేసియు నీత కాలమును గడపుటకుఁ దిరుగ డెమస్కసును జేర కొనినా.

ఈవఱకు బందీగృహమునఁ గలిగిన యనుభవముచేత సంతమాత్రము కమెలు పిఱికిలినముఁజెందక ధైర్యముతో మెల గుచుండెను. హకీపాషాగారి బెదరింపులవలన కమెలు భీతిఁజెంద లేదు. కమెలు రాజకీయసంస్కరణాభిమాని. నైవము రాజ్యసంస్థాపనము నడులుననిన నాతనికి సహజముగ గౌరవములేకుండెను. పవిత్రమైనదాతని కేదియును లేదు. సుస్థాపితమైన దేదియును లేదని యాతని దృఢవిశ్వాసము. కారాగృహ విమోచనానంతరముం దతఁడు యువకులకుండవలసిన సహజముగు సుత్నాహముతో జాగరూకత కలిగి నంచరించుచు వ్యవహారికవిషయము సం దన్నియంశమును లెస్సగఁ బరిశీలించి పాటుపడటయుఁ బ్రారంభించెను. కార్యతత్పరతకును గవితాసారస్వతాదుల సేవ

తృతీయ ప్రకరణము

కును విరోధభావమున్నదని నిశ్చయించి యాతఁడు తత్కార్యములను విడనాడెను. గ్రంథపఠనము మనోనిశ్చయమును దుర్బలముగ నొనర్చుననియు, ససత్వాధ్యాభిలాషలను గలుగఁజేయుననియు, వ్యాపారవిరుద్ధమగు బుద్ధినిబుట్టించుననియు వానిసమ్మకము. ఆతఁడు డెమస్కసుచేరగనే సారస్వతసేవను విడనాడి రాజ్యపరివర్తనముచేయుట కవసరములైన విషయములను లెస్సగా నేర్పాటుచేయుచుండెను. పిన్నవయస్కులగుఁ తోడి యుద్యోగులందఱును రాజ్యపరివర్తన సిద్ధాంతావలాంబకులును నా యుద్యోగులలోని పెద్దలు పిన్నవారి యాశయములపై సానుభూతిని జూపువారునునని ముస్తఫా తెలిసికొని పూర్వసహాధ్యాయులైన ముఫిడను నాతని బోత్సహింప నాతఁడు వీరి సాయముతో రాజ్యపరివర్తనకారి సంస్థాపనము నతిత్వంలో నేర్పాటుచేసి డెమస్కసునుండియే రాజోపద్రవమును గలుగఁజేయ నుద్మక్తుఁడైయుండును. దానికి ముస్తఫా కెఱులు లొండయైయుండెను. సైనికోద్యోగులందఱును దిరుగుబాటుచేయుటకు సంసిద్ధులైరికాని యక్కడి ప్రజలుమాత్ర మనుకూలింపక వీరికి విరోధభావము నగపఱచిరి. బాల్కనుమండలమే రాజోపద్రవ కారకులకునికి పట్టనియు, సెలోనికాపట్టణమున కుద్యోగము మాల్పించుకొనిన నభీష్టార్థములు కన సాగఁగలవనియు మన కెఱెఱునకు స్నేహతులుపడేశించిరి. బాల్కనుమండల ముపద్రవములకుఁ గేంద్రస్థానమగునో కాదోయని కనుగొనుటకు సెలవిచ్చినను నీయకున్నను దత్సానమునకుఁ బోవ

ముస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

నిశ్చయించి యధికారులయొద్ద నల్పసమయము సహమాత్రిము సెలవుఁదీసికొని కెమెలు జప్పాయను కేఫుపట్టణమును జేరెను.

ఆపట్టణములోనున్న సైన్యాధికారి వతను సంఘసభ్యుఁ డగు సహమ్మదుబేయాను నాతఁడు. కెమెలు సెలోని కాపట్టణ మునకు గుప్తముగాఁ బోవుటకుఁ దగిన సమపాయములను జేయుట కాలిఁ దంగీకరించెను. అతఁడు మాటపెరు ధరించి కృత్రిమాభిజ్ఞాన పత్రిముల సృజించి వర్తకునివేషమును వేసికొని సైన్యగుప్త దేశమునకుఁ బోవుచున్న యొక దొంగపై బ్రయాణమయ్యెను. అచటనుండి యాధాన్య పట్టణమునకును నచటి నుండి సెలోని కాపట్టణమునకును వచ్చెను. ఆ ప్రదేశములో నెచటఁజూచిన ససంస్కృతియు గుప్తసంఘముల రాజ్యపరివర్తన ప్రారంభ చిహ్నములు గాన్పించు నుండెను.

కెమెలు సెలోనికాపట్టణమునకుఁ జేరి తతల్లి యింటి లోని యధికారులకుఁ దెలియకుండ జాగియుండి యాచటి పరిస్థితులు పరీక్షింప నారంభించెను. సెలోనికాపట్టణ ముపద్ధివములకుఁ గేంద్రస్థానమని యాతఁడు తెలిసికొని యచటఁ జేరిన వెంటనే తన పెద్దతల్లి సాయముతోఁ గొండఱుద్యోగును దర్శించి తన్నాయూలోనున్న సైనికోద్యోగ పాఠశాలలోనికి బదిలీ చేయుఁడని విన్నవించుకొనెను.

సురతొనుచారులు కెమెలును గనుఁగొని తమపై యధికారులకుఁ దెలియఁజేసిరి. ఈతనిని వెంటనే బంధింపవలయునని

తృతీయ ప్రకరణము

యాధికారులు హుకుము జారీచేసిరి. పోలీసునాయకుని సహకారి జెమెలను నాతడు కానప్రాంతినోపిలులోని వతను సంఘ సభ్యుడు. ఆ పోలీసునాయకుడు జారీచేయించబడిన హుకుమును కెమెలునకు దెలియజేసి యాతనిం గాపాడుకొమ్మని కోరెను. రెండురోజులకన్న నెక్కుడుకాల మధికారులు జారీచేసిన హుకుము సమలుచేయకయుంచరాదని యాతఁ డనెను. విధిలేక కెమెలు మిగుల ప్రయాసముతో గ్రీసుదేశప్రాంతమునకుఁ దప్పించుకొనిపోయి యచటనుండి నావపైని జాపాకుబోయి చేరెను. ఈతనిని బంధింపవలెనను హుకుమిచటికిఁగూడ వచ్చియుండెను. కావున సహమ్మనుబేయను నాతడు కెమెలు జెప్పాలో దిగకుండఁగనే కెమెలుయొక్క నిర్విశేష వేషమును సభిజ్ఞానపత్రములను నోడలోనుండఁగనే యాతని కందఁజేసి యెన్వోకిని దెలియకుండ నాతనిని గాజాయనుచోటికిఁ బంపివేసెను. గాజాకు సమీపభాగములలో నేదియొకలకలము సంభవించినది ముఫిదులుట్చియను నాతఁ డాప్రదేశములోని యల్లకల్లో మును జల్లార్చుట కేర్పఱుపఁబడిన యుద్యోగి. అహమ్మనుబే కానప్రాంతినోపిలులోనున్న పై యధికారులకు విన్నవించుకొనెను. తనకు జారీచేయించిన హుకుము పొరపాటునఁ గావించఁబడినదైయుండి యుండవలెననియు నేదియెట్లైనను దానుచేయవలసిన విధులఁగూర్చి తిరిగి హుకుము లంపవలెననియు నివేదించుకొనునంతలో ముస్లిదులుట్చియాయదంతము సన్ద్యమైనదేయని పై యధికారులకు వ్రాసికొనెను. తుదక్లిలు కొన్నివారములుక్తర

ముస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

ప్రత్యుత్తరముల నడిపి యీ విషయము పైకి రాకుండ కెమెలు యొక్క స్నేహితులు త్రొక్కివేసిరి.

పిమ్మట నొక సంవత్సరముపాటు కెమెల్ని విషరీశచర్య లేమియుఁజేయక తనవిధుల సత్ప్రకారతో నిర్వహించుకొనుచుండెను. అంత సతనిపైయధికారులు కెను అధికారపదవికి యోగ్యుడనియుఁ దనకర్తవ్యము సత్ప్రకారతో నిర్వహించుచున్నాడనియు కాప్తీంటునోపిలులోని పై యధికారులకుఁ దెలియఁజేసిరి. వారు సెలోనికాలోని చావులు పొరపాటుపడి రనియు కెమెలు బాలిశ్యమును విస్దించి సన్మార్గవర్తయై యున్నాడనియు యోచించి యూరకొనిరి. సాంగ్రామికాధికారస్థానములలో సభకృతులైన వారియందు వతను సంఘసభ్యులైవ్వరో తెలిసికొని సెలోనికాలోనికి బదిలీచేయించుకొనుటకు సర్వవిధ ప్రయత్నములను సలిపి తుదకు సభలపయత్నములై త్వరితముగా రాజపరివర్తనకార్యకే ద్రస్థానమగు సెలోనికాను జేరెను. టర్కీయందలి మూడవ సైనికదళాధికారవర్గములో నొకపదవి యీతనికిఁబడినది. ఈ సూతనాధికారవర్గమువల్ల నాతనికిఁ గొంతకాలము సెలోనికాలోను గొంతకాలము రైలు పరీక్ష నొనర్చుచుఁ బ్రయాణముచేయుటలోను గడువ వలసివచ్చుచుండెను. సెలోనికాలోనున్నపుడు జననీసోదరులతో గలిసి వసించుచుండెను. కెమెలు మాటుతండి మరణించుటచే జబ్బీడాకు సెలోనికాపట్టణ మధ్యభాగమున నొకపెద్ద గృహమును గొంతధనముగూడ సమకూడినవి.

తృతీయ ప్రకరణము

ముస్తఫా సఫికారపాతశాలలో నెఱిగిన వారు సేసలో నుండిరి. వారిసాయముతో నాతఁ డొక వతనుసంఘముయొక్క నూతనశాఖను నిర్మింపయత్నించెను. కాని వారు మాత్ర మాతని సంభాషణ వినుచు వానితోనేమియుఁ బ్రసంగింపక వాని నొకచారునిగ ననుమానించుచున్నట్లు నటించుచుండిరి. ఒకప్పుడు వారి గుంపొకచోట మాటాడుచుండెను. ఆసమయ మునఁ గెమెలు వారియొద్దకుఁబోయెను. అప్పుడు వారుతమసంభా షణనుగట్టిపెట్టి యూరకుండుటచే వారేదీయో రహస్యకార్యము నుచేయఁబూనినట్లుతనికిఁదోచెను. కాని వారుచేయఁబూనిన కార్యముమాత్ర మాతనికిఁ దెలియదయ్యెను. అయినను దుగ్ధ కాగుం పులోనొకఁడు కెమెలు రహస్యముగనుంచుట కంగీకరించి యొట్టు పెట్టకొనునటుల చేసి తరువాత సెలొనికాలో ఘనముగు రాజ్య పరివర్తన సంఘ మొకటి యేర్పడియున్నదనియును, దానిపేరు “ఏకమత్యప్రవృద్ధి” అనియును, బట్టణములోఁ జాలమంది యాదులున్నారనియును, వారిలోఁ బలువురిటశ్రీప్రకృతై యిటలీ దేశపు మసానికుసంఘములకుఁ జెందిన వారనియును, వారిటలీ బ్రజుగుటచే టర్కీచేఁ గావింపఁబడిన సమయ సమర్పణము చేతను నమలులోనున్న సంఘులవలనను సుకతానువారిని నిర్బంధింపఁ జాలఁడనియును, సుకతానుని పోలీసులువారి గృహ ములను సోదాచేయఁజాలరనియును వారిపై ధర్మానుసరణ ముగఁ జర్చయేమైనఁ గావింపవలెనన్న నిటలీరాష్ట్రవతిసిధి న్యాయస్థానములోనే నట్టివికావింపఁబడవలెననియు ముస్తఫా

ముస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

కెమెలునకు చెప్పెను. ఘనీ మున్నగు పెక్కురుసైనికాధికారులు
కెమెలుతోఁగూడ మెసానికుసంఘములో సభ్యుఁగఁజేరి తత్క-
ర్మకలాపవ్యాజముతో నైకమత్య ప్రవృద్ధిసంఘము నేర్పాటు
చేసిరి. వారీమిషతోనే యూదుల గృహములలో సమావేశము
గావించుచు, బుష్కులముగ ధనసాహాయ్యమును బొందు
చుండిరి. రాజద్రోహులయి సురతానుచే దేశమునుండి వెడలఁ
గొట్టఁబడి పరదేశములలో వశించుచున్న టుక్కులతో నుత్తర
ప్రతిష్ఠాత్మకములను గావించుచు వారి యుదంతములను దెలిసి
కొనుచు వారితో సంబంధము కలిపెను. ఇంతవరకు నైకమత్య
ప్రవృద్ధి సంఘముయొక్క కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులు
కెమెలుయొక్క మంచిచెడ్డలు పరీక్షించుచుండిరి. ఫ్రీమేసను
కాగనే తమ సంఘమందు సభ్యునిగాజేరమని వారాతనిం
గోరిరి.

ముస్తఫా ఘోస మెసానికులొజ్జిపేరు వెడటా. వెడటా
సభ్యులచర్య లాతనికి వచ్చలేదు. ఈసంఘ మంతర్జాతీయ భావ
సౌహృద్యవాద సాఘమునో జేరినది. అందలి సభ్యుని జాతులకు
జెందినవార్తై ముఖ్యముగా యూదులను, బీదించుచున్న
రష్యాదేశమును నిందించుటయు ధనమార్జించుటకు వీలైన వి
యన్నాపట్టణమును బొగడటయు గని ముస్తఫా వారి సస
హ్యించి కొనుచుండెను. మఱియు నా సంఘసభ్యులు చోరుల
వలె సంచించుచు సకేళములగు రహస్యకార్యముల నాచరిం
చుచు సర్వముకాని విధమున మాటాడుచు నుండెడివారు.

తృతీయ ప్రకరణము

ఈ మెసానికుసంఘములోఁ దెలియకఁ జేరుటచే ముస్తఫా యంత్రాతీయ ధనాగపురాజ్య పరివర్తనవిషయిక గుప్తసంస్థా పనయొక్క మాయావ గురములో జిక్కువడినట్లు గుర్తెరుంగ నారంభించెను. ఆతనికి సంత్రాతీయ యాశయములపైని యూదుల దురవస్థలపైని నెంతమాత్ర మభిమానములేదు. మెసానికుమతితంత్రము నాతఁడు నిగననభావముతోఁ దిలకించు చుండెను. ఆతనికి మాతృభూమిపై ప్రేమ యధికము. టర్కీ దేశమందు జన్మించుట కాతఁడు మిగులగర్వించుచుండె. ఆదేశ మును సురితానుని దుష్పరిపాలననుండియు నవివేక మహా పంకమునుండియు పరదేశీయుల వీడనములనుండియు సరిక్షించుట కాతఁడు బద్ధకంకణుడయ్యెను. ఇట్టి యుద్దేశములతోఁ బాటు ముస్తఫా మెసానికుసంఘమునఁ జేరుటచే సంఘములోని పెద్దలయాజ్ఞ నెరివేర్చవలసివచ్చుచుండెన్పు. ఇతరుల యాజ్ఞల ననుసరించుటయన్న నాతనికి నెంతమాత్రము రుచింపదు.

ఆహేతువుచే నియమించిన కార్యముల నెరివేర్చక నిష్కరముగ సంఘాధికారుల యాజ్ఞల ఖండించుచుండెను. సహజముగ నాతఁడితరుల నాజ్ఞాపించు స్వభావము కలవాఁడు గాని యడకువతో నితరులయాజ్ఞల నెరివేర్చనాడుగాదు. ఎవ్వరివాదమయినను ఖండింపవలసివచ్చినచో మొగిమాటమిను మంతయును లేక ఖండించును. ఆసమయముందాతని నెవ్వరయిన నిరోధించిన కోపావేశపరివశుడై సంచరించును. వికాశశ్రీ ప్రవృద్ధి సంఘమాకస్మికముగా జన్మించి యనుపయుక్తమున

ముస్తఫా కమెలు జీవితచరిత్ర

దనియు, సంఘసభ్యులువాక్కులుగాని కార్యశూరులుకారని యు పలుసార్లు తెగడుచుపలుకుచుండును. సిద్ధాంతములకొరకు పోకులాడక సత్యవిషయముల చెప్పఁడనియు గడు జాగరూకతతో ముందుగా నాలోచించి కార్యక్రమమును నడిపింపుఁడనియు నాతఁడుప్రేమముగా వారితో జెప్పుచుండును. ఉత్సాహ మెంతయవసరమయినను మితిమీరినచో నది కార్యనాఫల్యమును గూర్చలేదని యానిని యుద్దేశము. సంఘసభ్యులన్న నాతనికి గౌరవమేమియులేకుండెను. ఎవ్వరు సాహసికుఁడు అనమిశ్రుకారియనియు, జెమలు యున్నమితబాహుఁడు శ్యామవర్ణుఁడు కుటిలమనస్కుఁడనియు, సెల్లోనికా యూదుఁడయిన జావిడు తనమతమునకు విరుద్ధమగు నిస్లాము మతావలంబకుఁడనియు నాల్పేనియా దేశస్థుడైన నైజీయున్నత్తుఁడు విచారశూన్యుఁడయనియు గారి బోల్డ్లివంటివాఁడనియు, తపాలగుమాస్తాయగు టాలటరుక్షమువలెనుండు మందగామియనియునెంచి ముస్తఫా యువాఘ్యాయుఁడు ఛాతురీలను జూచునట్లీసంఘ నాయకుల సందరను జూచుచుండెను.

తోడియద్యోగస్తుల సందరకు నాతనిపై నిష్టములేదు. ఆతఁడితరులు వాదమును ఖండించునపుడు సరసముగ నట్టిఖండనముల గావింపక వెగటుగను తీక్షణముగ గావించునని వారి కారనిపైఁ గోపము. యూదుల కితనిపై నమ్మకములేదు. వారు తమరహస్యముల సతనికిఁజెప్పక యాతనిం దూరముగా నుంచెడివారు.

తృతీయ పృథగణము

ఒకనాఁడాతఁడు తన యుంతికడ రాజద్రోహులగుమిత్రులతో మాటాడుచుండెను. సేవకులు వారిసంభాషణమును విని తనతల్లితోఁజెప్పిరి. ఆమె తాళపుకన్నములోనుండి వారిసంభాషణమును మెల్లగవిని వారువెల్లిపోయినసిమ్మట నట్టిపనికూడదని ముస్తఫాను మందలించెను. ఆతఁడు నూతననైతిక సిద్ధాంతావలంబియై జననితో వాదింప నారంభించెను. వారిరువురును తీవ్రముగా వాదించిరికాని నూమె చివరకు పుత్రవాత్సల్యము చేతను నాతఁడిట్లువిడిచి పారిపోవునను భయముచేసిను ముస్తఫాను లొంగిపోయి యాతనికి సాయముచేయు సంగీకరించెను. కాని సురతానుపై పన్నుగడలు పన్నుటయు మతమునుద్రోషించుటయు బాలిశ్యమనియెల్లపుడు నాతనిమందలించుచుండెను. కుటుంబసంబంధములు, బంధువులుపంతు వృధాలాపంబులు నాడువాండ్రీనూత్మనిరీక్షణంబులు సంచారములోనుండునిరోధములు నాతనికి బాధ కలుగఁజేయుచుండెను. సహనమాతని స్వభావములోలేదు. స్వాతంత్ర్యమున కెట్టినిరోధము కలిగినను నాతఁడు సహించఁడు. ఆహేతువుచే నాతఁడు తనతల్లియింటను వసించుటమాని యద్దెకొక గృహమును దీసికొని యందు తనవాసము నేర్పాటుచేసికొనెను తరచుగాదసతల్లిని చూచుచు తల్లిదగ్గర తాను నివసింపకుండుటచే గావలయు నామెచేయు నుపదేశములం బెడచెనివిపెట్టక సహనముతోవినుచుండెను. పగలంతయు తనయుద్యోగ కార్యముల సత్కృతిక శ్రద్ధతో నాచరించుచు రాజద్రోహులతోఁగలసి సురతాను

ముస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

సకు సవాతమాచరించు కార్యములగూర్చి పన్నుగడల పన్ను
చునుండెను. ఆతఁడెంతకాలమాసంఘములోనున్నను నాయకు
లాతనినమ్మక తమహస్యాలోచన సంఘములోనికి దీనుకొనక
పోవుటచే దుతకాతఁడు వారినివిడచి యేకాంతవాఁడు ముచేయఁచు
మితగృహియైయుండెను.

నయ్యజీయ యను నతడు యుస్మస్తునివలె సుచరించుచు యాలోచనలేక చేయవలసిన కార్యముల గురించి యిచ్చు కయు నాలోచింపక అల్పపరివారపరిపృథ్కుడై రెన్నియను పట్టణమును విడచి దక్షిణ మాసిహోనియా మండలములోనికి బోయి రాజాధికారమును ధిక్కరించెను. వెంటనే మాసిహో నియాదేశపు ప్రాగ్భాగములో ఎస్వరను నాతిడు రాజపరివర్తనము నున్మోషించుచు నొకవత్సరమును బ్రకటించెను. ఐకమత్య సంవర్ధకసంఘములో మూడువందలకు మించిన కార్యశూరులగు సభ్యులులేరు. ఈ ప్రజాప్రకౌపన కార్యమును జరుపుదముగా నడపించుట కెట్టియేర్పాటులును జరుపబడలేదు. ఇట్టి యవసరములలో రాజ్యపరివర్తనకారులకు పైన్యములు సుపూర్ణ సహాయముచేసినగాని జయము లభింపదు. పైన్యము లెట్లుచరించునో దెలియదు; యిట్టి పరిస్థితులలో ముస్తఫా మాత్రమే ఐట్టి సంపర్కమును తీర్చుగుబొలుదాడులతో గలుగజేసికొనక తన విధులను సేరవేర్చుకొనుచుండెను.

దైనయోగముచే రాజ్యపరివర్తనకార్యము జయప్రదముగా జరిగెను. కొలదిమాసములలో జరిగిన యుదంతము వ్రాసిన ఆశ్చర్యజనకముగానుండును. కొన్ని వందలమంది పితూరీ దారులు కొండలబట్టి దిరుగుచుండ వారి నడంచుటకు రాజు పైన్యముకొంతపోయెను. అపైన్యము కొంతకాలమునకువారిలో కలసిపోయెను. పైనికులకు జీతములు క్రమముగా నియ్యకుండు

ముస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

టచే వారికి సురతానుపై నమ్మకముపోయెను. ఏ సేనాదళమును బంపినను నవి తిరుగుబాటుదారులతో గలియుచుండెను. టర్కీ రాజ్య మధ్యభాగమునందు నున్నవానికి రాజాభిమానము మిక్కుటముగా నుండునని యోచించి తిరుగుబాటుదారులను నిర్మూలనము గావింపగలరను నాశతో సురతాను ప్రబలమయిన హైస్కమును దోచుకొని పాకింతముల కంపిరి. కాని వారును రాజద్రోహులతో గలసిపోయిరి. అత్యాశ్చర్యజనకమగునటులు రవ్వంత గాలివీచినను పండుటాకులు భూమిపై వ్రాలునటుల సురతాను నాధిపత్యము సాధికారము బలము జూపిపోయెను. ఐకమత్య సంవర్ధక సంఘములోని యువకు లింతనులభముగా తమకు జయముగలుగునని కలలో నైన యూహించి యుండలేదు.

పిమ్మట సురతాను యిస్లాంబూలను ప్రదేశములో వరడువలె గొచుకొనియుండి జరిగిన కష్టములకు సనాచారములకు తనమంత్రలేకారకులని నిశ్చయించి రాజ్యపరివర్తన కారులను నభినందించి చారిత్త్యమును పనులనుండి తప్పించి వ్యవస్థానురూపమయిన ప్రభుత్వము స్థాపింపబడెనని ప్రకటించెను. సయ్యజి అన్వరులకు టర్కులు క్రీస్తుమతావలంబకులుగూడ సత్యుత్సాహముతో దేశోద్ధారకులని స్వాగత మొసంగిరి. సంఘములోని తదితర సభ్యులు ముస్తఫాతోగూడ సెలోనికా పట్టణములో కలిసికొని వానిని శౌరవించిరి. ఒలింప నుప్యాలను హోటల్ వరండానుండి ఎన్వరు నూతన వ్యవస్థానరూపమయిన

చతుర్థ ప్రకరణము

పరిపాలనావిధానమును బ్రకటింపెను ప్రజలయొక్క జయ జయధ్వనులు మిన్నముట్టెను. మన ముస్తఫాకేమిలు సంఘ సభ్యులలో పేరుప్రతిష్ఠలులేక ఎవ్వరు వెనుక నిలువబడియుండెను. అబ్దుల్ హమీద్ చేతనువదివత్సరములనుండియు దేశబహిష్కృతులుగాబడినవజీరువదివత్సరములనుండియు చవిడ్లునుండును మున్నగువారు కానిష్టాంటునోపిలు పట్టణమునకు వెరియవకులగు సంఘసభ్యుల నొకమూలకు నెట్టి యధికారమునకై కవట ప్రబంధములచేయ నారంభించిరి. అవ్వకును రాజదూతవర్గములో పైసికోద్యోగిగా నియమించి బెర్లినుపట్టణమునకుబంపెను. ట్రిఫాలిలోనున్నటర్కి నేనల పరిస్థితులగూడెననివేదికనంపుటకు కెమెంటువర్తరాఫ్రికా ఖండిమున కంపిరి. నయ్యది యాల్చేరియాకు దిరిగివచ్చినతోడనే యాతని నటనంహరించిరట. ఇంతలో ఆఫ్రికాప్రభుత్వముబోస్నియా హెరేగోసినాయను మండలములనాక్రమించెను. గ్రీకుప్రభుత్వము క్రీటు నాక్రమించెను. రష్యా సాహాయ్యముతో బల్గేరియా స్వాతంత్ర్యము ప్రకటించెను. ఆల్బేనియా దేశ ప్రజలును సరాబియాదేశపు ప్రజలును తిరుగుబాటు చేసిరి. క్రైస్తవులు మహమ్మదీయులు పరస్పరము సంహారము గావించుకొన నారంభించిరి. దేశమందు సంక్షోభము దుఃఖిమిత్రులు. ఇట్టి సమయములో సురతానుపై సభిమానముగలవారు కూడ తంత్రముల బన్ననారంభించిరి. కానిష్టాంటునోపిలులోనున్న పైసకులకు ధనదానముచేసుకొని బాంబులుచుకొనిరి. పేరిసు మున్నగు దుష్టపట్టణములలో బ్రచారములోనున్న

ముస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

యాశయములచే హోత్సహింపబడి సంఘసభ్యులు నాస్తికులనియు, ఇస్లాము మతదోహతులనియు కేలిఫేటును నాశమునీ యటకు నిశ్చయించుకొనిరనియు వారు యూదులుఫ్రీమేసనులు నగుదురుగాని మహమ్మదీయులు, బద్ఖులు నెంతమాత్రము కారని పురోహితులమూలమున హుజ్జా మూలమునను ప్రజలలో తీవ్రప్రచారము గావించ నారంభించిరి. ఇట్టి ప్రబోధములచే కానిస్టాంటినుపోలిలోనున్న సైనికులు మతావేశపారవశ్యముచే తీవ్రకోపులై విజృంభించి సురతాన నకు నిస్తామునకును నిస్తాము మతావలంబకుడగు కాలిపునకును తమ యభిమానము వెల్లడించుచు సైనికోద్యోగుల దునుమాడి సంఘసభ్యుల బారదోలిరి. ఆ సంఘసభ్యులు మేసిడోనియాలోనున్న సైనికుల సాయమునుపొంది, తత్ప్రక సాహాయ్యములేనియడమునుపటివలె సబుల్ హమీదును వాని యనుచరులు మరిలయధికారము స్వీకరించి దేశమును పూర్వపు దుస్థితికి తేగలరని ప్రజలలో భీతిలేకపోలేదు.

మహమ్మదు పెనుకెటుచా హాయనునాతడు మెసిడోనియా సేనలకు నాయకుడు. ఆతడు పొడగైనవాడును కొజ్జావలె శవసవరమయిన దృష్టికలవాడును, క్షీణదేహుడునైయుండియుద్ధతంత్రములందు కడునేర్పరియయ్యి మనస్సంప్రదారణముచే తొండరగా బనులుచేయజాలనివాడై యుండెను. ఆసమయములో నాతడెమిచేయుటకు తోచక కింక రత్నతామూసుండై యుండెను. సంఘసభ్యులమాత్రమతీకష్టముతో నాతినిం దమ

చతుర్థ పాఠము

వైపు ద్విస్వకొనిరి. మాసిజోనియాలోనుండెడి రెండవూడు సైన్యదళముల నాతడు కానుష్ఠానినోపిలువించి కంపెను. ఎవ్వరు దేశములో జరిగిన యాయుధంతములనెల్ల దెలిసికొన గనే బెర్లినుపట్టణమును విడచి, మేసిజోనియా జేరెను. అచట నుండి మొదటి బయలువెడలిన సైనికదళములో నాశ్వీకదళ నాయకుడయ్యెను. ముస్తఫా సహాయాధికారి వర్గములో ముఖ్యుడైయుండెను. వారు రాజ్యపరివర్తన కార్యవిరోధిపక్షమున విదళీకరించుచు సెలోనికాలో విల్లా అల్లబీనీప్రసాదములో అబ్దుల్ హమీదును బంధించి మేసిజోనియాను దేశముడయిన ఫెరీనికారా గారాధికారిగానియమించి సింహాసముపై హమీదుయొక్క సన్నిహితజ్ఞాతి నధిష్ఠింపజేసి స్వసంఘమునకు బలమునుచేకూర్చెను. సంఘసభ్యులలో నెవ్వరు జరంజకుడై ప్రభుమన్ననలకు బాతుడయ్యెను. అతడు ప్రభాశాలి యోజిస్వి సాహసి; స్వతసిద్ధముగా ప్రసిద్ధిసంపాదనలో శక్తియుక్తుడు; వాని నగ్రస్థానమునలంకరింపజేసినవీగుణములె ముస్తఫామాతృముడుర్దాంతుడైక రాళరూపయుక్తుడు; నప్రమత్తుడువిమృశ్యకారియునై యుండుటచేలోకప్రసిద్ధిసంపాదకుండెను. ఎవ్వరిని లక్ష్యపెట్టక మిత్రహితుడై యేకాకిమైనంచరించుచు సందరియడను గుణదోషవివేచనము చేయుచు నెవ్వరి సలహాలను నాదరింపకుండుటచే నాతనిని వెనుకకుఘోరిలి సాంగ్రామిక వృత్తిలోనికి బంపివేసిరి.

ముస్తఫా కేమెలు చీవితచరిత్ర

నైస్సర్గికముగా ముస్తఫా యోధుడు. తనవిధుల సతి శ్రద్ధతో నిర్వృత్తించుకొనుచు సైనికాధికారుల యశ్వారోహణోపన్యాస శ్రవణకార్యములం జక్కగా నేర్పరిచి నెహోలయను మ్యాట్రిక్ మున్నగువారి యుద్ధచరిత్రలను లెస్సగా బరిశీలించుచుండెను. అతినూతనోత్సాహములకును శీఘ్రశీఘ్రపదావాప్తిని దగిలకాలమది. ముప్పదివత్సరములు ప్రాయమువచ్చునప్పటి కాలము మేసిజోనియాలోని మూడవ సైన్యమునకు ముఖ్యాధికారియయ్యెను.

అలీరిజాయను సేనానితోగలసి యధికారి పర్గమలో నొక్కరుడుగాజేరి క్రిస్తుశకము 1910లో ముస్తఫా ఫరాసు దేశమునకు వెల్లెను. పికార్డీలో జరిగిన పరాసులసాంవత్సరిక మిథ్యాయుద్ధ వ్యవదేశములందు పాల్గొని బుద్ధికోశలమునకును శక్తిసామర్థ్యములకును నాలీరిజా మన్ననలకు పాత్రుడై దేశమునకు దిరిగివచ్చినిపిమ్మట సెలోనికాలో సైనికోద్యోగుల కొరకు స్థాపింపబడిన పాఠశాల కధ్యక్షుడుగా నియమింపబడెను. ఆపాఠశాలను మిక్కిలి వైదగ్ధ్యముతో పునర్నిర్మాణము గావించెను. గాని యూపనిలో నాతనికంత యిష్టము లేకుండెను. రాజకీయ వ్యవహారములలో పాల్గొనవలయుననుకుతూహల మాతనికెంతయున్నను నవకాశముమాత్రమేమియు లేకుండెను. ఎస్వరు, టాలటు, జమలు, మున్నగువారు ఆకాలములో పాలనను నడపించుచుండెడివారు. యూదమతమునువిడనాడి మహమ్మదీయమతము నవలంబించిన జావిషు రాజస్వాధి

చతుర్థ ప్రకరణము

కారీయమ్యేను. ఆయునను మన ము స్తఫా కెమలువారల్పులనియు పరిపాలనము చేయుటకుఁదగినవారు కారనియు వారిని నిరసించుచుండెను.

పాఠశాలలోను, వెలుపలను కెమలుతనయుద్దేశములను ప్రకటించుచుండెను. క్రైస్తవ ప్రభుత్వములు దురాశా దూషితములైయున్నవనియు, షార్మనీప్రభుత్వము టర్కీంతము బట్టి నొక్కుచున్నదనియు షార్మనీదేశములోని కోటిశ్వరులు టర్కీ దేశములోని వివిధములగు ధనసంపాదన విషయస్వత్వములను సంపాదించిరినియు, జావిమ రాజద్రోహియై బాన్దాదు రైలుమార్గపు అధికారమును విక్రయించుటచే వారు దానిం బరిగ్రహించిరినియును, షార్మనీదేశములోని నిపు యులగు దూతలు కానుష్టాటునోపిలులోనే షార్మనీదేశపు మేలునకు పాటు బడుచున్నారనియు పరదేశీయులకు నందుముఖ్యముగా షార్మనీదేశీయులకు టర్కీదేశము దుర్మార్గులగు పరిపాలకులచే విక్రయింపబడుచున్నదనియు, టర్కీదేశములోని పరిస్థితులు రాజ్యపరివర్తనము జరుగుటకు ముందుటివలె కడు శోచనీయములై యున్నవనియు అబ్దుల్ హమీదుకాలములో వలెనే యిప్పుడుగూడ యద్యోగితేతన ప్రధానపిరామమును పరిపాలనావిధానములును సాధారణపరిస్థితులును యభద్రములై యున్నవనియు సైకులలో యసంతృప్తి ప్రబలియున్నదనియు యుక్తమయిన యేగ్గుటలు తన గమేగావింపనవసరమైయున్నదనియు నాతఁడు స్పష్టించుచుండెను.

ముస్తఫా కేమెలు జీవితచరిత్ర

ముస్తఫా యివుడున్నతపదవి నలంకరించుచుండెను. ఈతఁడు కార్యదక్షుఁడనియును బహుకౌశల్యము కలవాఁడనియును తగవరు లనుకొనవారంభించుచుండెడివారు. సైనికాధికారులలో నసంతృప్తి ప్రబలముగావ్యాపించి యెట్టి సాహసకృత్యములకైనను సంసిద్ధులై యుండెడివారు. అట్టివారందరు కేమెలు ప్రచారమునకు చెవియొగ్గుచు వాని బరివేష్టించవారంభించిరి. ఇదివరగోనుండినట్లు నిరసనభావము చూపుటమాని యట్టివారితో మంచిమాటలు చెప్పుచు వారుచూపించు గౌరవముచే సంప్రీతుఁడగుచు నొక నూతనవ్యవృత్తినాయకుఁడై యుండెను.

కేమెలుచేయు చేష్టలన్నియు కానిష్టాంతినోపిలులోని సాంఘామిక శాఖామంత్రికిఁ దెలిసెను. బౌల్క-ను మండలములుప్రభుత్వమునకు నాపత్సంవాదకములని యాతఁడు గుర్తించుటచే కేమెలు నటనుండి స్థానాంతరము పంపించుటకు నిశ్చయించి ముప్పదిరూపియినవ కాల్పల ద శ ము న కు నాయకునిగా నేర్పరచి సెలోనికాలో నాతినియంచెను. మంత్రియగు మహమ్మదుషెవుకిలుసాహా ముస్తఫా కార్యదక్షుఁడని బొగుగా గుర్తించియుండెను. ముస్తఫాయును తనవిధుల లెస్సగా నిర్వర్తించుకొని తోడివారి గౌరవాభినందనములకు బాతుఁడగుచుండెను. సైనికోద్యోగులారాని జట్టును జేరవారంభించిరి. త్వరితగా గాజ్యపరివర్తనముచేయు నుద్దేశముతో

చతుర్థ ప్రకరణము

నాతఁడు రహస్యముగా నేర్పాటులుచేయు నారంభించెను. పరదేశీయులను దేశమునుండి వెడలఁగొట్టి తద్దేశపరిపాలనము దక్షతతో నడపించుట యాతని ముఖ్యశయము. టర్కీ దేశము టర్క-లదేయని యాతఁడు సింహనాదము గావించుచుండెను. చాఁగలీతని చర్యలను ప్రభుత్వమునకుఁ బెలియఁ జేయగా ప్రభుత్వసంఘసభ్యు లీతనిదండింపవలయునని పట్టుపట్టిరి. తదనుసారముగా పెనుకటపాషా యాతనిబిలపించి స్త్రానికులుప్రభుత్వముపై దిరుగుబాటు నేయునటలు వేరేపించుచున్నాడను నింద నాతనిపై మోపగా నాతఁడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. కాని యాయుత్తరములు మంత్రీకి సమ్మతికలుగఁజేయలేదు. అయినను ముస్తఫాను చెరసాలలోనుంచుటకుఁ దగిన సాక్ష్యమేమియు లేక పోవుటచే అతనిపై నికదళపదవినుండిదొలగించి కానిష్టాంటు నోపిలులోనున్న యుద్ధకార్యశాలకు రప్పించెను. కేమెలు భీతియనునది యెరుగఁడు. బిభీషకులను పరకుఁగొనఁడు. తమ సమక్షములోనున్నచో నాతఁడు జగరూకతతో సంచరించునను సమ్మకముతో సభికారులారాతనిం దమయొద్దనే యుంచుకొనిరి.

కానిష్టాంటునోపిలులో సైతము సంక్షోభమెక్కువగనే యుండెను. రాజనీతినిపుణులు యధికారములకొరకై తంత్రములఁబను చుండిరి. ప్రతిపక్షమునకును మంత్రీవర్గములు మూఁచునేయుండెను. రాజనీతినిపుణులలో జాతుర్జముతో వ్యవహారములు నడపించుటకు దక్షుడైనవాఁ డగపడలేదు. పెను

ముస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

కటుపాషామాత్రము సర్వతోముఖ కార్యదక్షుడై యుండినను యాతఁడు మంత్రీవర్గము గూర్చుకొని పరిపాలనము నడపించుటకు యీయకొనలేదు. పార్శ్వనీయుల ద్వేషించు వారికెట్టి సంబంధమును బరిపాలనములో లేకుండఁజేయు నుద్దేశముతో నొకకక్షయేర్పరచెను. పైనికోపాధ్యాయులుగానున్న పార్శ్వనీయులన్నను, పార్శ్వనీ దేశపురాయ బారియైన వాన్ వాంఘెన్ హీము యన్నను యీపక్షమువారికి కడుపుమంట. వాన్ వాంఘెన్ హీము, మహాకాయఁడు, కూర్మఁడు, నక్కజిత్తులమారి, కుళాగ్రీబుద్ధియుక్తుఁడు. ఎవ్వరునకు మిత్రుఁడు. ఈతఁడు టర్కీప్రభుత్వమును పార్శ్వనీదేశ ప్రభుత్వముచేతిలోని కీలుబొమ్మగాఁజేయ సర్వప్రయత్నములు జరుపుచుండెను.

ఈపక్షమువారు స్నేహభావమును గనపరచుచుండుటచే వారాతని స్నేహమునుగోరి తమపక్షములోనికి దీసికొందురను నాశ కొలదికాలమువరకు నాతని బాధించుటచే నాతఁడు సామాన్యరాజకార్య నిపుణుల గృహప్రాంగణముల యందు కాలముగడుపుట కారంభించెను. మాటలాడ నారంభించినచో మితము తేరయులేక యాతఁడు మూలకాడుచుండను; మాటలాడుటమానినచో గంటలకొలదీ మూలభావ మవలంబించి యూరకొనుచుండను. ఒకప్పుడులసభ్యునివలె వారలతోసంచ రించుచుండెను. కానిస్టాంటునోపిలులోనాతఁడీకార్యవాదుల కెంతమాత్రమునుపయోగింపకుండెను. తత్కారణమునవారాతనిం

చతుర్థ ప్రకరణము

దూరముగానుంచిరి. కాని యుద్ధకుశలుఁడుగూడ న గుటచేకొని
చెము కొంచెముగాఁ వారాతని జేరఁదీయుచుండిరి.

రాజ్యపరిస్థితులిటులుండగ క్రీ.శ. 1911. అక్టోబరులలో
నెట్టిసూచనయులేకుండగ నె నిటలీ ప్రభుత్వమువారు రాఫ్రికా
ఖండములోనున్న ట్రిపోలిచాంతములకు ప్రాంతానిక సైన్యము
సంపాదించి ట్రిపోలిపట్టణమును పరిసరస్థానాగరప్రాంతమును నాకొ
మించుకొనిరి.

కెమెలు మహాయోధుడు. యుద్ధముసేయుట నాతనివృత్తి
యుద్ధమన్న నాతనికి పరమప్రీతి. ఇటలీ సేనలు ట్రిపోలీని పట్టు
కొనగ ముస్తసా యచటపోయియుద్ధములో పాల్గొనుటకు ప్రయా
త్నమునలిపెను. ఎవ్వరు యప్పటికే యుద్ధభూమికి పోయియుం
డెను. ఛెరీవేసిసునుండి చేపలుపట్టువానియుక్క చిన్న తెప్పలో
నెక్కి సముద్రమునుదాటి ట్యూనిసునగరమునకువచ్చెను. సిరి
యామైగుస్త దేశముల మూలముగా భూమార్గముల ననుసరిం
చిననేదప్రవేశరొకవిధమున ట్రిపోలీకి సేనలనంపుటకు టర్కీ కవ
కాశములేదు. ఇటలీదేశస్థులు మధ్యధరాసముద్రములో నుండి
టర్కుల యోడలురాకుండజేయు సధికారము గలిగియుండిరి.
మతియు, టర్కీ ప్రభుత్వమునకు రెండే యుద్ధనావలుండెను.
ఆనావలలోనుండు యంత్రసామగ్రి తురిస్వపటైను. నావికాదళ
ములు మాయమయ్యెను. ఆకారణముచే కె సెలిరువురు స్నేహి
తులతో భూమార్గము ననుసరించి యల్పాశయ ద్వారముగ
సిరియా పేల్జీస్ దేశములలోనుండి తైలుమార్గమున్న ప్రదేశ

ముస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

శమీలలో రైలుబండిపైని, లేసిచో గుట్టమీదపైని బండ్లపైని ప్రయాణముచేసి యలెజాండ్రియాపట్టణమును చేరెను. అచ్చట నాంగ్లేయులు ప్రవేశించి యైగుప్తుదేశ మేపక్షమునకుఁ జేర లేదని ప్రకటించి పార్శ్వము లో యుద్ధము సేయువారికి సాయ మేమియు జరుగకుండఁజేసిరి. ఐగుప్తుదేశము తర్క్కికజెందిన పృథికిని యాంగ్లేయు లిట్లాచంద్రులకు కెమెలునకు ప్రచార కోపకారణమయ్యెను. కాని చేయునదేమియులేక నాతఁడతని మిత్రులతోనేర్త యవిమానమునవారు యుద్ధభూమికి పోవు ప్రయత్నములు నలువనొందించిన నొప్పి భూమిపై పోవుచు వలె పేషముఖరియ నెల్లమదిట్లు పోయి పునున్న భూమిలోకి మాండ్లముననుటఁజేసి యెక్కిలమునకుఁ జేరినదిచేత యెక్కిల కారి యాతనినెట్టెను. ఆయనకుఁగిరి సర్కారుండియిలోనున్న యాంగ్లేయులసేనాని ముస్తఫా వర్తినలంపి వాని నాస్థాంత భూములు దాటకుండఁజేసి యలెజాండ్రియాకు జరిగి యుంప వలయునని యుక్తగురులంపెను. అస్థాంతదేశములనున్న యుద్ధ కారి యైగుప్తు దేశమునకుఁగిరిమతావలంబకులందరైననుటకు ముఖ్యముగా నాంగ్లేయులపైని, యిటలీ దేశస్థులపైని బ్రబల మయిన విద్వేషమాతని కుండుటచే నరబ్బి భాషాజ్ఞానము తనకులేకున్నను కిన్నులనుబట్టి కెమెలును సులభముగాఁ జెలిసి కొనెను. అట్లుదెలిసకొనియు నాతనిబంధింపక యాశీర్వదించి సంగ్రామభూమికంపి పిల్లికల్లుగల యింకొక ప్రయాణికుని బంధించి యలెజాండ్రియాకు నంపెను.

చతుర్థ పరీక్షరణము

ఎయి - ఆల్ - మాన్యురు యనుపట్టణము డెర్నాయను
 రేవుపట్టణమునుండి వదునేనుమయిళ్ళ దూరమున నన్నది.
 అదియే టర్కీ సేనలకు ముఖ్యకార్యస్థానము. ఆపట్టణము
 చేరగనే తగినంతమంది నాయకులు లేకుండుటచే నచటి
 వారాతనికి స్వాగతమొసంగిరి. డెర్నా కెదురుగానున్న భాగ
 మలోనున్న సేనలపై నధికారిగా నీతిఁడు నియమింపబడెను.
 ఎస్వరునకు యుద్ధమునేయుచున్న యన్ని సేనలపైగూడ నధికా
 రముమొసంగబడెను, ఆయిరువురి నివాసములు యస్. ఆల్.
 మాన్యురిలోనేయుండెను. కెమెలు మేజరుపదవి నలంకరించెను.

నావికాదళముల రక్షణముండుటచే నిటాలియనుల
 సైన్యములు రేవుపట్టణముల నాక్రమింపగలిగెను: కాని దేశము
 లోనికి బ్రవేశింపలేకపోయెను. వారికడ్డముగట్టి సైన్యములు
 యుద్ధసన్నద్ధములై నిలిచియుండెను. టర్కులవెనుక నుత్త
 రాఫ్రీకాఖండము నంతటిలోనున్న వివిధజాతులకుఁ జెందిన
 మహమ్మదీయులందఱును పురోహితులచే ప్రేరేపింపబడి
 జేహాద్ను (మహమ్మదీయ ధర్మసంరక్షణకొరకు యుద్ధముఁ
 బ్రకటించిరి. నహరామరుభూమిలో దక్షిణముననున్నలిబియా
 దేశము, కుప్రొయను శాన్వలస్థలము మున్నగువానినుండిగూడ
 లెక్కకుమీరినంతమంది వివిధజాతులకుఁ జెందిన మహమ్మ
 దీయులు తమమతమును కాపాడుకొనుటకై తండ్రోపతండము
 లుగ సంఘమప్రదేశములనుజేరిరి. మతోద్రోకముతో నుజ్జ

ముస్తఫా కైమెలు జీవితచరిత్ర

లులగుచు నుత్తరాఫ్రికా దేశీయులగుమహమ్మదీయులు కలిఫా ప్రతినిధియగు నెన్వరును దర్శింపవచ్చిరి.

సెనుప్టి జాతివారి పీకు (అధిపతి) తనయోధులనంపెను. తూజిగు, హుస్సిని జాతివారి యోధులునునచటజేరిరి. ఎన్వరు ఘనమైన యొకదూష్యమును రచియించి యందు పీకులతోను, ఏచండయోధులతోను, సంభాషించుచు, వారిని ధనవాదముచే సంప్రీతమనస్కులుగా, జేయుచుండెను. నలువదిమంది యోధుల నొకగణముగా నేర్పిరిచి యాగణమును ముగ్గురు టర్కియుల యధికారమున నుంచెను. యీయోధులకు వంటకముల, దయారుచేయుట కొక్కయాడుదాని నేర్పరిచెను. ఆయోధులకు పారితోషికములనిచ్చియు యుద్ధములో మడిసిన వారి కుటుంబమునకు పుష్కలముగ ధనమొసంగియు వారికి భోజనసదుపాయముల లెస్సగా నాచరించియు నెన్వరు వారిని సాప్రీతమనస్కులుగా, జేసి వారిసాయముతో నిటలీ సే న లు ముండంజవేయకుండ సరికట్టియుంచెను.

ముస్తఫా పైయధికారియగుటచే నెన్వరునకు లోబడి యుండవలసినచ్చెను. వారిరువురును దృఢమనస్కులుగర్విష్టులు ప్రాతికూల్యాసహిష్టులు నిర్భయులునైయుండిరి. మహదాశయములచే నుద్దీప్తుడై ఎన్వరు మనసంకల్పలగ్న మనస్కుడై సవిస్తరముగ నెట్టివిషయమునైన పరిశీలించుట కోవికలేకయుండెను. అనిశ్చితాశయములన్న ముస్తఫా కనుమానమెక్కుచు, శక్తికిమించిన యభీప్రథముల నాతిడెన్నడును మనసున జొర

చతుర్థ ప్రకరణము

నీకనవిస్త్రముగ విషయమనంతటిని పరిశీలించినగాని యాతఁడు దేనిని చేయఁబూనుకొనకయుండెను. తలపెట్టిన యెట్టివిషయములోనైనను దానినిజప్థి దెలిసికొనకుండ నాచరణయందు బెట్టకుండెను. టర్కు-లన్ననాతనికి గౌరవము లదితిరజాతుల యందరి యందును నాతనికి నిరసనభావమే,

మొదటినుండియు ఎస్వరునుజూచిన కెమెలున కిష్టము లేదు. ఇవ్వకుగూడ నాతనివిషయమున నిరసనభావము గలిగి యన్నిసమయములందు నాభావము ప్రకటముగ గనపరచుచుండెను. ఈవైరిశ్యమునకు దోడెవ్వరుపై నసూయయుజనించెను. ఎస్వరుకంటె తానే ప్రజ్ఞగల సేనానియైనప్పటికి నెల్లిప్పుకును వానికంటె తక్కువపడఁగోనున్నందుకు కెమెలునకు కడుపు మంటగా నుండెడిది. ఉత్సాహపూరితుఁడు విక్రాంతిఁడు దానశీలుఁడు ఓజశ్శాలియునై యన్న ఎస్వరునకు ధూసరముఖుఁడు కరాళరూపయుక్తుఁడు నిందాశీలుఁడునగు కెమెలు దర్శనము శుభకార్యము సేయుసమయములో గొల్లవాడెదుగు పడినట్లయ్యెను. ప్రతియువాయము భ్రమించుచు పైనికుల నిరుత్సాహులుగ నొనర్చుచుండెను. ఎస్వరుఁడుక్తు యుత్సాహము నొతఖండించిన నాతని యధికారముచుమాత్రము ధిక్కరించుటలేదు. తపనునిబాధ విస్తారముగాను దు నాయెడారిలో నొక సంవత్సరముపాలు కెన్దయుద్ధమేమియుచేయక యప్పుడప్పుకు దామలు సేయుచు రాళ్లగుట్టల చాలుససాంచుండి శత్రువులపై తుపాకుల బ్రేల్చి కఠించు నుండ రెండుపక్షముల వారికి

ముస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

నెట్టిలాభమును గలుగకుండెను. ఇంతలో సహజనైరముగల ఎన్నడు కెమెలులు కలహించిరి. ముస్తఫా తన చిన్నగుఱారమును విడువక పైనికులవలె కష్టజీవనమును గడుపుచు నెవ్వరు సుందరదూష్యములోనికి వెళ్లుటమానెను. సౌమ్యుడగు ఛేరీ వారిరువురను సౌఖ్యవరువ ప్రయత్నించెను గాని యాతన్నివయత్నము వ్యర్థమయ్యెను.

ఇదియిట్లుండగ బాల్కను క్రైస్తవరాజ్యము లన్నియు నొకచోడేరి యొక్కమారుగమాంటినీగోటర్క్కిపై యుద్ధము ప్రకటింపబట్టిరాజ్యముపైచాడినెడలినవి. టర్క్కిమిక్రిలివేగముగ నిటిలీ ప్రభుత్వముతో సంధిగావించుకొని యైగుప్తదేశమునకు టర్క్కిసేనలనుదీసికొనిపోయి యైగుప్తదేశపు స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించుమనియు టర్క్కిసాంగ్రామికోద్యోగులను మాతృభూమికిబంపమనియు ట్రిపోలీలోనున్న సేనాధ్యక్షుని టర్క్కిప్రభువులు యాజ్ఞాపించిరి. శత్రువులువిజృంభించి మర్మస్థానమును బట్టుకొనుటకు సిగ్గుముగానుంట టర్క్కిదేశవినాశము సంభవించినదాయని తెచ్చేశభక్తులకు విషాదము భీతియు గలుగుచుండెను.

ముస్తఫా తనయధీనములోనున్న సేనలను ప్రభుత్వముచే నియమింపఁబడిన నాయకున కొప్పజెప్పి ఫరాంసు ఆఫ్రికాయామేనియాదేశముల మూలముగా బ్రయాణపు టాటంకములను బెక్కింటిని తప్పించుకొని దీని బరు మాసములో కాని ప్లాంటులోనివిమోచిరెను. అన్ని యుద్ధరంగములలోనూ టర్క్కివారి సేనలు యపజయముగాంచెను. ఉత్తరమనుండి నిరాటంక

చతుర్థ ప్రకరణము

ముగా సెర్వీయా దేశపు సేనలు ప్రయాణమునాగించుచుండెను. గ్రీకు దేశపు సేనలు దక్షిణమునుండి దాగివెడలి సెలొనికా పట్టణమును నిరుపదియైదువేల బందీతోగూడ పట్టుకొనెను. బల్గేరియా దేశపు సేనలు కానిష్టాంటినోపిలు దాగివెడలి యా పట్టణమునకు పదునైదు మైళ్ల దూరములోనున్న చెటల్జాయొక్క దృఢములైన దుర్గములముట్టడించి యచటియన్దకులదాటుటకు సిద్ధముగానుండెను. రాజధాని చుట్టునున్న యీస్వల్పప్రదేశము నుండియు బల్గేరియా సైనికులచే ముట్టడింపబడిన ఆడిరియా నోపిలు దుర్గమునుండియు దప్ప యుగోవుఖిండ్ ములోనుండిన తదితర దేశములలోనుండి టర్కులు తరిమివేయబడిరి.

ఇట్టిదుర్వస్థలోనూ నొక్కవిషయమునూత్ర ముత్సాహము గలుగఁజేయుచుండెను. కాథలి విరాడర నాయకుడు పిన్నవయస్కుఁడయ్యి హమిడెయి అను శిథిలావస్థలోనున్న యుద్ధనావపై ఛార్డినెల్లు సంధియొద్దనున్న యడ్డునుదాటి యీజయను సముద్రములో శత్రువులనుండి రక్షించుకొనుచు శత్రువులములపై శత్రుఘ్న గోళవర్షములగురిపించి దగ్ధమొనర్చుచు శత్రుసైన్యము కలిగించుచుండెను. కాని యీ తనియద్భుతచర్యలు యుద్ధనిర్వహణములపై నెట్టిఫలమును కనుపరువలేకపోయినవి.

కానిష్టాంటినోపిలు ఊతగాత్రులతో సంక్లియమండెను. అనునత్రులేగాక క్రైస్తవ మతానుబంధీయ దేవాలయములు పురజనల గృహములు ఊతగాత్రులతో నిండియుండెను. ఆ

ముస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

పట్టణము చుట్టునున్న ప్రదేశములయు శరణాలయములతో నిండియుండెను. అక్కడ సద్భాగములు వచ్చుటకు మార్గము లేకుండెను. అసంఖ్యాకులగు మనుజులు కలరా, టైఫాయిడు మున్నగు గుర్మతలవలన ఓడిపడెడుచుండిరి. వేలకొలదిజనులు షుభాధిపతులను చరించునను నశించుచుండిరి. రాజకార్యవర్తన ధరులొడూరులతో నధికారమునకు పెనుగులాడుచుదేశమునకు శత్రువులుచేయు నపకారముకన్న సధికముగాఁ నపకారముఁ జేయుచుండిరి. అసమయములో పరిపాలనా విధానమునుగాని యుద్ధప్రక్రియనుగాని నడిపించు నక్షుతచ్యురును లేరయ్యెను.

ముస్తఫా తన కుటుంబోపలతమునుగూర్చి యాందోళనము పడుచు సెలొని కాలానూడి తప్పించుకొనివచ్చిన వారి నడుగ వారాపట్టణము శత్రువులకు నశమయ్యెననియు, గ్రీకు హైనికులు లక్ష్యగుండు నధాచిరనియు వారింటిచుట్టునుండు ప్రదేశముల కొల్లకొల్లనియు చెప్పిరి. అదివిని ముస్తఫా శరణాలయములండు తనల్లి మున్నగువారికొకటకు వెదకి వెదకి తునకు తగ్గిన సొంతవిరాడ నొక శరణాలయమునఁ జూచెను. జబీడావయసిగుం యొంట్లకు వాటెను. దేహము బలిసి బరు వెక్కిను. నేత్రావత్రాధముగూడ గలిగెను. మగ్బూలాయు, జబీడాయు రక్షణముగోరి కానిష్టాంటునోపిలునకుబ్రయాణము చేయుటలో బహుకష్టములకు లోనయిరి. ఆహారము దొరక కుండుటచేతను చరియధికమగు చుండుటచేతను వారి బాధ లత్యధికములయ్యెను. ముస్తఫా వారిని కానిష్టాంటునోపిలులో

చతుర్థ ప్రకరణము

నొకగదిలో సకియార్చెను. పుత్రిసంవర్ధనముచే నామెకు నమిత మగునానందముగలిగెను. సెలొని కాశస్త్రపులయధీనమయ్యెను. బంధువులువారితో వధింపబడిరి. ఆమె గృహమును వారు స్వాధీనము గావించుకొనిరి. ఈశ్రీతిగా నామె సర్వస్వము నోలు పోయెను. అల్లానామెన కీర్తనము నేయును నెవ రేమి చెప్పిన నూరడిల్లక కష్టభారముచే సతి శ్లేశవరంపరలకులోనై జరాధాక వీడితయైయుండెను. జననియొక్కయు సోదరియొక్కయుసంరక్షణమున కేర్పాట్లు గావించి కెమెరు భవరాసును వసుధికారుల కెరింగించెను. గాల్లిపాలి ద్వీపకల్పము కంఠముపైనున్న బులేరు నెదుట క్రిమయమయ్యున్నందులో నార్జునేయులచే నప్పటికేబడి యోష్లకింపట కట్టబడిన కొటయమున్నగు కట్టడముల సంరక్షమున కేర్పడిన సైనికాధికారిక్రింద పనిచేయు సభికారివల్లములో ముఖ్యుడుగా నియమింపబడిన కెమెరు చరిత్రలేమి సరికి సావాసేవాన్ అను బల్లెరియమ నేనానాయకుడగునై యుద్ధచర్య నతి తీవ్రముగా నడిపింపఁ జూచెను. అతనియే సంగ్రామ ప్రదేశములో ముఖ్యస్థానము లది కర్మనాథము లలోబడిన డార్ డినల్లువారియధీనమగునునాశియ ధరితములలో నున్న టర్కీరాజ్యములకు దారిచ్చెను. కానిష్టామునోముల తదితర టర్కీదేశభాగములనుండి వేరుపరుపబడును. బల్లెరియమ లనేకసారులస్థానములకు జయింపఁ బ్రియత్నించిగాని టర్కీసేనలు మాత్రము వానిని విడువకుండెను. అతి ఘోరమగు యుద్ధమచ్చట జరిగెను. తుదకు సంగిజోగి యుద్ధము

ముప్తఫా కెనెలు జీవితచరిత్ర

పరిసరాల్ని తెలిసెను. ఇంతలో ఘనవ్రభుత్వములు నంధినే యుట్టకై యుద్ధము సాగించుచున్న వారినందరిను సమావేశ బలుప నారంభించెను. గొల్కనురాజ్యములన్నియు కానప్టాం టునోపిలుతప్ప యూరిపుఖండములలోనిన్ని టక్కిదేశభాగముల నిట్టివేయమని కోరెను. ఒక్కయనలు అడ్డోయనోలిలు నిట్టి వేయమని కోరిరి. టర్కలలోను విశేషక్షము లేర్పడెను.

జరాపీడితులయిన వజీరులలో ముఖ్యుడైన కెనెలు పానాయను అతనిపక్షము వారునగుడ దేశమున కెంతదైన్య మునభవించెదని నంధిచేసికొనకతిప్పదని వట్టుబట్టుకొని యుండిరి. అల్పమైననీకోద్యోగులందఱును వినాశము సంభవించి నను శత్రువులను శరణువేడకుండదను ద్విధసంకల్పముతో నుండిరి. ఇట్టి పరిస్థితులలో పైనికడశము లధికారుల ధిక్క రించుటయురాచకార్యములఁజక్కజెట్టువారుకవట మంతములఁ బన్నటయు, దేశములో తీవ్రమగు సంకులము సంభవించు టకు గారణమయ్యెను. ఇట్టిసమయములూ నెవ్వరు త్రిపాలి నుండి విరిగివచ్చి యైకమత్య సంవర్ధక సలఘముయొక్క కార్యనిర్వాహకవర్గ సమావేశము గావించి యల్పమైననీకోద్యో గులవెంట దీసికొని సర్వమునొప్పునకుఁబోయి యచట సమా త్యుల మంత్రణసభ వరుగుచుండగా పరిదులోఁ బ్రవేశించి సభను జూప నుద్యక్తుడైయాన్న సాంగ్రామిక శాఖాధికారిని ప్రేక్షింప నియించి నిట్టలిపట్టుకొని ముఖ్యవజీరును త ద త ర

చతుర్థ ప్రకరణము

మఃత్మిని బాకదోలి మహమ్మదు పిల్లెటును ముఖ్యవ
జీరగా నియమించి, టాటు, జెమలు, మున్నగువారి సాయ
మతో గాజ్యకార్యమలంజేయ నారంభించెను. కడుసేర్పినై
యెట్టి దాచ్యము గలుగనీక పోవాలనమను సాగించుచుం
డెను. గాజ్యకార్యనిర్వహణమున దాతని ప్రతిఘటించిన
వానిపై నురిపిసెను. అధికారము ధిక్కరించినవారిని దయా
విరహితుడై కఠినముగా దండించి యధికార ధిక్కారములే
కుండ జేసెను. బాల్కనరాజ్యవాలు నంధనిమిత్తముజేయు
నుపన్యాసములు విరాగరించెను.

సంధిని విరాగరించెను నాడ్రీయనోపిలును బల్గేరియను
చేతులలోబడకుండ గాపాడుట ముఖ్యకర్తవ్యముగా నెవ్వరు
భావించెను. ఆంధ్రీయనోపిలును సంరక్షించుటకై తాను
బ్రయోగింప నిశ్చయించిన తంత్రముల యుజయోగా నుప
యోగములను జర్పించుటకై యెవ్వరు సైనికోద్యోగుల సమా
వేశము నాయుద్ధనావస్తై గావించెను. నావికాదళమును గోల్డెను
హారిన్లోనుండి పంపించి యానావలు రక్షణము గావించు
చుండ సదిశువనైనికదళము బునైరున కుత్తరముననున్న
షాక్తై యుద్ధభూమిం జేరవలయుననియు, బునైరులోనున్న సేనలు
బల్గేరియను సేనల చెరుక్కొనవలయుననియు, నవును షాక్తైలో
నున్న సేనలు బల్గేరియనులను బాధ్యభాగమునుండి యెడు
క్కొనుననియును, నప్పుడీరెండు సేనలు గలిసి యుత్తరముననున్న
యాడ్రీయనోపిలు సంరక్షణముకై తన్నుగా పోవలయుననియు,

ముస్తఫా కేమెలు తీవ్రచరిత్ర

నా సమావేశమున నిశ్చయించబడెను. ఇదిశత్రువుల గ్యావర్తనము గావించుటచే ఘోరము నదలి యీశ్రీయినోపిలు సంరక్షణకై శత్రుసైన్యములు పోవురటులుచేయును. అదివిని కెమెలీతంత్రము ప్రయోగముల దివ కాశము కానిరని నొక్కిచెప్పెను. ఇట్లు తొనగొండనము గావించుటకు కారణముల నీక్రింది విధముగా నుడివెను.

1. పాకై దగ్గరనున్న కొండలు బల్లెరియనుపైనికుల యధీనములోనుండుటచే నచట టక్కులు పోతావరోహణము గావించుటకు వీలులేదు.

2. జువైరులోనున్న టక్కుసైన్యములు బల్లెరియనుసేనలను వెనుకకుదూరులేవు. ఒకప్పుడు వారుబల్లెరియనులనుతలుపుగలిగినను సంకల్పేతము వారి స్వాధీనములో నుడియుండుటచే శత్రువులు తమకంటె తక్కువగానిసంఖ్యగల సేనలనచటతపరుపగలరు. ఎవ్వరుకుతంత్రము పైకి సమముగా నగవడినను నావధానముగా బరిశలించినపుడు చ్చి మోగార్హము కాదని కేమెలు దృఢముగా నిశ్చయించి చెప్పుటచే నెవ్వరు కోపావేశపరవశుడై తనయాష్ట్రలను నెరవేర్చుటయె కేమెలు మొక్కపని యని నిష్ఠురముగాబలికెను. ఎవ్వరు తంత్రము చొప్పున నేర్పాటులుగావించిరి. పిబ్రివసు 8వ తేదీ యురయము జులేసు సేనలలో రామకళములు బల్లెరియనుల నెదుర్కొనుటకు బయలు వెడలెను. కొన్నిమైళ్ళువెళ్లిన తరువాత వారికి మార్గావరోధముగలెను. బల్లెరియను సేనలెడమవైపు నుడి

చతుర్థ ప్రకరణము

మెల్లగాజేరి వారిపై శత్రుత్వము గుహిస నారెండుదళములలో నొకటి చెల్లాచెదరాయెను. రెండవదళములోని ముఖ్యధికారి కెమెలు ఆ దళములోనే బదుగురు పైనికులు బ్రాణముల గోల్పోవ మిగిలినవారు వారిస్థానములనుజేరిరి. చాంగైలో, బడవనెక్క, యత్నించుచు వడియన పైనికదళములో నాడువేల పైనికులను నష్టపోయి మిగిలినవారు పోతావరోహణముచేసి తప్పించుకొని పారిపోయిరి. ఈయుద్ధతంత్ర మిట్లు టర్కులకు హానికరమయ్యెను. ఇది జరిగిన మాసములోపల నాడ్రియనోపిలు శత్రువుల కధీనమయ్యెను. ఎన్వరు నడిపించుచున్న ప్రభుత్వము కెమెలుపాషాచే సంకీకరింపబడిన సంధి నేయంగీకరించి సంధిపత్రములో సంతకముచేసెను.

ఈయుద్ధానంతరమున కెమెలు కానుష్ఠానము నోపిలును చేరెను. ఇంతలోనేయుద్ధమును గావించుచున్న టర్క్వారిలో సంతకలహము బుద్ధివల్లెను. టర్క్దేశములో జయింపబడిన దేశభాగమును చించుకొనుటలో వారిలోవారు కొట్లాటలను బ్రారంభించిరి. బల్గేరియనులు సూచనలేకుండగనే పెర్వియాగ్రీనుదేశము నెదుర్కొనెను. ఆరెండుదేశముల పైన్యములు గలిసి బల్గేరియను సేనలనోడించి తతిమివేసినవి. ఇదియే మంచి సమయమనుకొని ఎన్వరు వీలయినంతమంది పైనికుల బ్రోవు చేనుకొని మిగిలియున్న బల్గేరియను పైనికుల ద్రోచిపుచ్చి యాప్రియనోపిలుపై దాడివెడలెను. పేరు ప్రఖ్యాతి లేని కెమెలు మహావిజేతవలెను నాశ్వికదళము తనవంట నంటి

ముస్తఫా కమెలు జీవితచరిత్ర

వచ్చుచుండ నెవ్వరాపట్టణము స్రవేశించెను. జమ అద్వానిని నభినందించుచు జయధ్వనులు గావించుచుండిరి.

ఈనవ్వము సరిసమాప్తజెందిన తరువాత కమెలు కానిష్టాంటు నోలుచేరి యుద్యోగమేమియులేకుండగనే జనని భగినులతో జీవించుచుండెను. పనిలేకుండటచే గమెలునిరాశా పీడితుడు నసంతృప్తాంతరింగుడై చీకాకనడుచుండెను. తాను నిరసించుచున్న ధుర్-భద్రులలో ముఖ్యులుగాని రెండవ తరగతి వాటిలో జీవించుచు గలుగచేసికొనుచు, వానినాశ యించుచుండెను. మహమ్మదు షెల్ కెటు కూసిచేయుచుండెను. ఎన్నడువలయు, జెనులునకు త్రిమూర్తులనుగలసి ప్రభుత్వమును వైదగ్యముతో నడపించుచుండిరి. తొల్లిటి రహస్యశంకుములు తువముట్టినవి. టాలటు, జెనులులు, మింతులయిరి. ఎన్నడు కీర్తి, దేశాంతరములకును బ్రాకెను. అతడు సాంగ్రామిక శాఖా మింట్రియై రాజవంశపు గన్యనుపిండ్లాడి బోన్వరనులోనున్న యొక మహాపాపాదములో నర్వసౌఖ్యములు ననుభవించుచు జీవించుచుండెను. మహమ్మదీయులనందఱను నొక్కనుగతాను కలీఫా యాధిపత్యముక్రింద నుండునట్టికమత్వము కలుగజేసి జీర్ణించిన యొట్టామను సామ్రాజ్యైభవమును తిరిగి నమ కూర్చుట కుత్సహించెను. పార్కసిదేశపు బ్రభుత్వము, వానిని మిత్రినిగాభావించి గౌరవించుచుండెను.

ముస్తఫామాత్రము మనుపటినలె నల్పసైనికోద్యోగి యయ్యె. ఎన్నగుతో నీతడు గలహించుటచే నాతిగీతసిని

చతుర్థ పరీక్షరణము

శత్రువుగా బరిగణించుచుండెను. ఐకమత్య సంవర్ధనంఘము యొక్క కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులతినిని సనహ్నించుకొనుచుండిరి. మార్మనీదేశస్థుల విద్వేషించుటలో మాతృమితనికిని జెనులునకును నైకమత్యము గలిగెను.

ఎన్వరు తనమనోరథమును నఫలము గావించుకొనుటకు సేనాభునర్హిర్మాణ మావశ్యకమయ్యెను. ఇందుల కాతడు విమనువాన్ సాండర్పులను రష్యాదేశపు సేనానిరావించి సేనాభునర్హిర్మాణమునకాతని నియోగించెను. ఇట్లుచేయుట యసందర్భమని కెమెలు రాజకార్యనిపుణులతోను పైనికోద్యోగులతోను విరామము లేకజెప్పుచు నిట్టిహానికరమగు కార్యము ఖండింపుడని వారల నెడతెరిపిలేకుండఁ బ్రీడించుచుండెను.

“మన జీవనాధారమయిన సేనల మార్మనీ దేశీయుల యధీనములోనుంచుట వెచ్చితనము. టుక్కులము మనము. మనము మనకార్యములను జక్కపెట్టుకొనవలయును. ఈప్రేష్యను దేశీయుని యాహ్వానించుట స్వజాతీయుల నవమానపఱచుటయేయగును” అని కెమెలు అన్నిచోట్లను జాటుచుండెను. జెనులునుసందర్శించి వానితో వాగ్వాదముగావించెను. కెమెలు కోరినను వెన్వరాతనికి దర్శనమియ్యకపోవుటచే నొక నిష్ఠురమగునలేఖ నతనికింపెను. తిమ్మాన్తులలో సీతడు మిక్కిలి కష్టకారిగాఁ కనబడుచుండెను. తమకు హానిచేయుట కాతనికి శక్తిలేకపోయినను క్లేశముమాత్రము గలిగించుచుండెను. ఇంతలో ఫెరీ టర్క్లవృద్ధుత్వపు రాయభౌగ సోఘియాపట్టణము

మొస్తఫా కె మెలు జీవిత చరిత్ర

నూకలనియెను. ఫెరీయను, కెమెలును స్నేహితులు, కెమెలును వరలగొట్టుకొనుట కదియే. మగచినమయమని యోచించి ఫెరీకి సాయముగా నాతనింబంపెను.

సోఫియా కేయద్దేశముతో నెస్వరు తన్నంపెనో తనకుఁ జెలియును. అతినికీయుద్యోగమునిచ్చి సోఫియాకుఁజెప్పుట దేశ బహిష్కారము గావించుట వంటిదని యాతఁడు జ్ఞాపింపెను. యుద్ధవృత్తి నవలంబించినవానికి నట్టియుద్యోగములో నెట్టి పనియుచుండదు తనవిధులను మాత్రమాతఁడు లెస్సగా నెరవేర్చుకొనుచు బల్లెరియను సేనానాయకుడైన కిడ్నెఫ్తోను నాతని యుద్యోగులతోను స్నేహముగావించి వారి యుత్సవములలో నాగార్యములతోను బాల్గొనుచు వారినేనలయుద్ధానుభవమునకై గావించు కృత్రిమయుద్ధములంజూచుచు దానచట గాంచిన విశేషవిషయములను ఫెరీకి నివేదించుచుండెను.

జురీకులో తన్నొడించిన సననావాపుతో స్నేహము గావించుచుండెను తనతోఁబోటీచేయుచున్న తోడియుద్యోగులను రాజతంత్రిజ్ఞాను పిదేప్పించుచు ధైర్యశైల్యములుగల శత్రువులతో స్నేహమునర్చుట కెమెలునకు స్వభావము. సావాపు ధైర్యశాలి. ఇయిన శత్రువయినను నాతనిసనకియ తనిస్నేహము గావించెను.

కెమెలు చేయవలసినపని యతిస్వస్యము. నిర్వాహకముగ నొకచోగూర్చుండట యతినిస్వభావముగాదు. ఇదిచేసినను కేళివిహారమనలీర్చినను అదేకదీక్షతో జేయవలసినదే

చేతుగ్గ ప్రకరణము

కాని యేదోవిధముగా చేయునలవాటకానికిలేదు. చేయుటకు బని యేమియులేకపోయినచో కేభివిహారలోలుడగును. సాం గ్రామి కోద్యోగస్థానమాతనికి జాత్యకర్మ నిపుణులకుండు నభి కారములను నిర్భయత్వమును గలిగించుటయేగాక సైనికున కుండు శృంగారవిలసనగుణులకు నవకాశమొదవించు చుండెను.

నిర్తనాగారములందు శిక్షకునియొద్ద నాతడుస్వశ్యము నేర్చుకొని యవకాశము గలుగునపుడెల్ల స్వశ్యముచేయుచుండెను. దర్శనకోష్ఠములకు తరుచుపోవుచు సోఘియా స్త్రీలకు శృంగారభావముల గనబటచుచు విటుడవుటకు బ్రయత్నించు చుండెను. కాని వారికాతనిచేష్టలు వికృతముగా గన్పడుతుండెను. టర్కులన్నవారికెప్పడును నిష్టములేదు.

ముస్తఫా రూపవంతుడుగాఁడు కానిచేష్టలితరుల కను రంజకములయినవికావు. ముఖము ముడుచుకొని తిరుగుచుండుటయో హటాత్తుగా సంభాషించుటయో యాతనికలవాటు పలుపురతో సంభాషించుట గాని కామినులతో సరససల్లాపములగావించుట గాని యాతనికిదెలియదు. యువకులతోప్రేమవిలాసముల గావించుట యాతనికిలవాటులేదు. కామినులను సంభోగమునకు నాతడుపిలిచినపుడొమె యాతనికంగీకరింపక పోయిన నామెనువదలి యింకొకవనితనుగోరుట యాతనికాచారము. కొంతకాలము కోవడ్చేల్ నేనానియొక్క రూపవతులగు కోమారితిలను మోహించెను. కాని వారాతనిని నిరాకరించిరి. కొలదికాలములోనే యువకులాతని ఛాందసునిగను

ముస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

విప్లవచేష్టలుగలవానిగఁ, పరిగణించి వానిజోలిపెట్టకయుం
డెను. శీఘ్రకోపముగ కెమెలు మృదురీతులనాచరించుచు విప్ర
లాపములు నల్పుచుండు సంఘయువతుల నిరసించుచుండెను.
వారీతనిమహాశూరునిగఁ బరిగణింపకుండుట యాతనికిఁ గష్టము
గానుండెను. తిన్నతి గౌరవముతోఁజూచెడి పురుషులతోను
సోఘియాలోనుండు పణ్యస్త్రీలతోను మిక్కిలినుఖకరముగ సా
చరించుచుండెను. వేశ్యాగృహములలోను కేపులలోనునూర్యో
దయమువలకును సురాపానముసేయుచు రానక్రీడలచే రాత్రు
లువెళ్లబుచ్చుచుండెను. ఘంటలకొలది ద్యూతక్రీడయొనర్చు
చుండెను. ద్యూతమాడుటకెవ్వడు దొరికిన నాతనితోనాడితీ
రును. ఈరీతిగ వ్యసనభూయిష్టుడై యింద్రియనుఖనిమగ్నుడు
నయ్యెను. ఈకారణముచేనాతఁడు సుఖవ్యాధులకు లోనై
యారోగ్యమును గోలుపోయెను. ఇట్టి జీవనవిధానముననుసరిం
చుటచే స్త్రీ లోకమున కాతనియెడనమ్మకముపోయెను. పురు
షులలోనే బద్ధభావుడయ్యెను.

ఇట్లు కొంతకాలమునకుగగ 1914వసం॥రమున శిన్వియా
దేశములలో అర్బిడ్యూకు కూసించేముబడెను. అదినిమిత్తముగా
జేసుకొని యాంగ్లేయపరాంసు మార్కనీ రష్యా యాస్త్రియా
హంగరీదేశములు యుద్ధరంగమునబ్రవేశించెను. టర్కీదేశము
మార్కనీదేశము యుద్ధరంగమున బ్రవేశించెను. టర్కీదేశము
మార్కనీదేశ వత్తుముతలంబించెను బల్గేరియాదేశ మేషము
నకుఁ జేరక తటస్థముగానుండెను. టర్కీగూడ నిట్లే తటస్థముగా

చతుర్థ పాదకరణము

నుండి యసూచన లగపడినపక్షము లనబించుటయు క్షమయిన పనియై నప్పటికిఁ కెమెలు యోధుడగు వాటచే యుద్ధరంగము నకుఁ బోవుట కుత్సహించుచు, నాయుద్ధము కొలగవారము లలో ముగియునని నమ్మినవాడగుటచే సోఘియాలోచేయుటకే పనియులేనుండుట యాతనికి కష్టకారణమయ్యెను. యుద్ధరంగ మునకు పిలిపింపుడని యెన్వసన కారణం జవాబునిచ్చెను. తిరిగి తంతినంప నద్దానికిజవాబైన నీయలేదు. ఇది నహింప జాలక సాధారణపైనికుడుగ యుద్ధరంగము బ్రవేశింప నుద్యుక్తుడై యున్న కెమెలును కానిష్టాంటు నోసిలునకుఁ దిరుగరమ్మని యెన్వరాజ్ఞాపించెను.



అది 1915 సం॥ ఫిబ్రవరి మాసము. ఎవ్వరు రష్యనులతో బోరాడుటకై కాకను ప్రాంతములకొక నేనను దీనుకొనిపోయెను. కుంటివాడైన హాకీపాషా క్వార్టరు మాస్టరు ఇంజను అధికారస్థానములోనుండెను. ఎవ్వరుయొక్క యిష్టానిష్టముల సరికుగొనక సైనికోద్యోగుల యవసరములనెసాటించుచుండుటచే గెములువంటి యుద్ధనిపుణునివిడచిపుచ్చలేకపోయెను. ఆంగ్లేయులు రెండువర్షాయముల దమ యుద్ధవాహితో డార్డిసల్సు మూలముగా తోసికొనివచ్చుటకు బ్రయత్నించిరి. ఆంగ్లేయులు గాల్లిపోలీని జయించుటకు నైగుప్తదేశముతో ఘనమైనసేనను కూర్చునుండిరి. విమరువాన్ శాండర్సు వారిసమృద్ధిటకై యెడతెగని ప్రయత్నము సల్పుచుండెను. కెమెలుని యుద్ధకుశలతను గుర్తెరింగినవాడగుటచే హాకీపాషా యాతని రావించి సొడగ్గున కాతని బ్రశంసించెను. గాల్లిపోలీ దక్షిణ భాగములోనున్న నేనల్పై విమను కెమెలును సభికారిగాఁ జేసెను.

సాధారణ టర్కీ సైనికోద్యోగియన్న లిమనుసకు నిరసన భావమేగాని యచిరకాలములోనే యాతఁడు కెమెలుని యుద్ధకౌశలము తెలిసికొనెను. ఆతఁడు తన యుద్దేశములను నిష్ఠురముగాఁజెప్ప న్వభావముకలవాఁడు. అది పలుకప్రములకుఁ గారణమునను సాంగ్రామికోద్యోగగ నాతఁడసాధారణ ప్రజ్ఞను చూపగలఁడని లిమనుసకు నమ్మ ముగలిగెను. ఏనిషయమును సవిస్తరముగ బరిశీలించినగాని యాతఁడు దనయుద్దే

పంచమ ప్రకరణము

శముల తెలుపడ. దయయన్న నినునంతయులేని పరమ కతి నుడు పరులనునొప్పించు స్వభావములవాడు. ఆ త ని కి గర్వము పెండు. వీనికిఁదోడు కెమలున కహంకారమధిక్యము. “అతికోశలముగల సాంగ్రామికోద్యోగి, నాయకుడు” అని వాన్ సాండర్సు కెమలుంగూడిఁ చెప్పచు నాథినిఁ బూర్ణముగా విశ్వశించుచుండును.

సామాన్యముగా బర దేశీయులను శంకు ముఖ్యముగా నెవ్వరు దెచ్చిన మార్కనీయులను గెమలు ద్వేషించుచున్నను వాన్ సాండర్సుచమాత్రము గౌరవించుచుండెను. ఎంతవారి నయినను ఒకరినించి స్వభావము కెమలునకులేదు. “అహను వాన్ సాండర్ సునకు నున్నతాళికానికి ఎండవలసిన గుణము లన్నియు నున్నవి. మేము తరుచుగా భిన్నాభిప్రాయుల కుగు చున్నను నా మచ్చనెచ్చిపట్లు వారియొద్దల నిర్వహించుటకు దగుసామర్థ్యము నాకచ్చుచున్నాడు” అని యాసేనానిగూడిఁ కెమలు చెప్పెను.

ఎనుబది నేల సైనికుల నైగుప్త దేశమున నొంగ్లేయులు సిగ్గపరచియుండిరి. ఘోరముగా యుద్ధనాపకాదశము సిముగ నుండెను. జక్తకోయా ధన్న పట్టణములను డి యొంగ్లేయులు బాడివెడల సంసిద్ధులయియున్నాఁని చాదులు చాటునుండెరి. గొల్లిపోలీ ద్వీపకల్పము యొక్క సముద్రతీరము దేబడిరెండు ముగ్గల పొడవుకలది. దేశములో ప్వంతములు మండు. వానిలో నె టేనకొండను దేర్చినై న్వాధీశముచేసుకొన్న సాండర్సు

ముస్తఫా కెమెలు కీనితచిత్రం

పైన్యములను దేశమునుండి తఱిమి వేయుకొని యాంగ్లేయులకుఁ గలుగు. ఈ యేబదిరెండు మైళ్లపొడవయిన సముద్రతీరములో నెచ్చటనోయొకచోట సాంగ్లేయులు దమఘనయుద్ధనావికాదళసాహాయ్యముతో నీయేబదివేల పైన్యముదించి యేదియో యొక యున్నత పర్వముసాధించి టర్కీసేనలు రూపుమాపి కానిష్టాంటునోపిలు మార్గమును నిరాటంకముగా గావించు కొందురని యాతనిభయము. సాండర్సనొద్ద నరువదివేల పైని కులుండిరి. ఆ సేనను మూడుభాగములుగా విభజించి యా భాగములను మూడుస్థలములలోనుంచెను. ఆంగ్లేయపైన్యములవత్తిరించినచోటనున్న టర్కీపైన్యములు శత్రువులకన్న నల్పుల సంభ్రాంతులు. వారి నెదుర్కొని సాహాయ్యము వచ్చువఱకు నిరోధించవలయునని యాతనియాజ్ఞ. ఇంతలో నెన్నడు రష్యా నుండి దిరిగివచ్చి కెమెలు కిధికారస్థానమునుండి లెప్పింపవలయునని సాండర్సనాజ్ఞాపించెను. సాండర్స తదాజ్ఞకు విచారించినను చేయనదేమియులేకను కెమెలును సేలో 19వ భాగమున కిధికారగ నియమించి మైడానలో పాస్టిరక్షక పైన్యముగా దానిని నియమించెను. ఆంగ్లేయులెదుర్కొను ముఖ్యస్థానము తెలియునఱకు నతి జాగరూకతతో సంఘటింపవలయునని యాతని న్నాజ్ఞాపించెను. ఎన్నడయొక్క చేయడమువలన కోపావిష్టఁడయ్యు కెమెలు వాన్ సాండర్సనందు గౌరవము కలవాఁడని యందుటచేసిను తనయధీనములోనున్న బలమును ఒక టర్కులదళమును దుర్బలములయిన కెండరబ్బీదళములును నదిరకాలములో లెప్పగా జయింపగల దిట్టముగా మార్చి చుట్టు

పంచను పరీక్షరణము

సన్నదేశమును బాగుగాఁబరీక్షించి శత్రువులరాకకై వేచి యుండెను. ఏద్రోలి యున్నది మైకనశేషి నాండ్లయనేసలు యుద్ధము నుపసాగించినది. అర్చనమగు కుహాశికాలోనుండి యాండ్లయయుద్ధనాపికాసముదాయములో నొక భాగము ద్వీపకల్పపు టుత్తిరభాగముననున్న బుభేరనుజేరెను. అండ్ల యులు టుక్కుల మభ్యవలచుటకే యలేదునొక్క కాదళము సంపి. మిగిలిన నాపికాదళము దక్షిణమునకుఁబోయెను. యాండ్ల యులచ్యవహాసేపాండర్పున మోవగించెను. అండ్లయలుత్తర దక్షిణభాగములుదేగాక నభ్యభాగమున భూమిపైదిగుట కారంభించిరి. అండ్లయసేనాని గాబాలెపియను నిమ్నదేశములో నోడలనూడి తిన్నపైస్యములనుంచి మైదానుదరికి దిన్నగా వానిందీసుకొనిపోయి యుచుచదివెత్తినముచేసి చొనకుచేరనున్న పర్వతశ్రేణి నాక్రిందించుటకు నిశ్చయించెనని కెమెలుయూహించెను. అచట నిలవకర్తమైన సముద్రోప్రవాహముండుటచే నానలు దిగవలసినచోటను కుత్తరముగాఁ గొట్టుకొనిపోయెను. పైనికు లాప్తేలియాఖండపాసులు అజ్ఞానముతో సంబుర్నను శేవులోదిగి యచటనుండు గుట్టలలోనుండి చొనకు బేరుపర్వతమునెక్క బ్రొరంభించిరి. ముస్తసాకిదియేమియుఁ జెలియదు. నాటియుదయమైదుగంటల ముప్పుటసమిషములకు సైనికదళము లన్నిటిలో శ్రేష్ఠమగు నేలుదియేడవదళము యలవాటునకై సాధారణకృత్రిమ యుద్ధసంరంభము నేయుటకొరకు యుద్ధాభ్యాసము చేయుడని యాజ్ఞాపించెను. అదియు కొండనెక్కు

ముస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

చుండ డంబముద్ధకారులు చొసకుబేయొక్క యొకప్రక్కనుండి వచ్చుటచూచి మీరేమిచేయుచున్నారని యడిగెను.

“అంగ్లేయు లోడలుదిగి భూమిని జేరినారు. సముద్ర ప్రాంతముననున్న నేనారక్షకదళములోనివారమగు మమ్ము వెనుకకు దాటిమినారు.”

“వారెక్కడ యోడనుండిదిగినారు”

“అరిబుర్నులో”

“నిష్క్రమములననుర్చి వెనుకకు పరుగుడు” అని కెమెలు వారిని చూడ్జూపించెను.

ఇదియైతే కొన్నినిమిషములలోనే కుడ్డిచెవుననున్న తొమ్మిదవభండమునుండి యాంగ్లేయపైలికు లాప్రదేశమునుజేరినట్లును తనపార్శ్వము రక్షించుట కొకదళము కావలసియున్నట్లును తొమ్మిదవభండ పైన్యాధికారి ఖబరుపెను. ముస్తఫా తిక్షణమే యోచించి బులేరునొద్దనే యాంగ్లేయపైశ్యములు యుద్ధమారంభించునని వానీసాడర్చు నమ్మియున్నను, చొసకుబేరు మాత్రమే యుద్ధరంగమునకు ముఖ్యసాసమని నిశ్చయించెను. ఇంతలో గొప్పపైశ్యము పోతములనుండి దిగుచున్నదనియు, నాంగ్లేయులు చొసకుబేరును స్వాధీనపఱచుకొనుటకే ప్రయత్నించుచున్నారనియు నిశ్చయమయ్యెను. ఏమైననుసరియే చొసకుబేరును సంరక్షించుటయే ముఖ్యకర్తవ్యమనియు, వెంటనే ప్రతిక్రియ నారంభించినగాని లాభముండదనియు నిశ్చయించుకొని “మనయొద్ద గుండుతోటి తూటాలూ, గుండులేని

క్షాటలాయన్నవని" ప్రక్కనున్న యుద్యోగినడిగెను. అధికారి
వర్ణములోనున్న మేజరు "గుండ్లు" అని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.
"అటువలెన చొనకు బేరున కతిశ్యరితముగా సైన్యములో"
బోలెలెనని యాజ్ఞానొసంగెను. ఆతనిచేతిలో నొక యుల్పపరి
మిశ్రదేశమును తెలియ జేయుటకై వ్రాయబడిన దేశపట
ముండెను. చూగంతరియినాముముఖో నొకసైనికుడు దారి
చూప రెండువందలమంది సైనికు తో నాతడు ముందుకు
బోవుచుండెను. ఆప్రదేశము మిక్కిలినిమగ్నముగలదియై గాళ్ళతో
నిండియుండుటయేగాక పెద్దకందరముచే భ్రాతితమైనట్లుండెను.
ఆతడు కొండశిఖర మెక్కునప్పటికి కొలదిమంది సైనికులే
యాతనితోనుండిరి. తనకు క్రిందుగనే గిరినిశంబమధ్యభాగ
మున నాట్లవందలగజములదూరమున నాప్రేలియా సైనిక
దళము కొండనెక్కుచుఁ గొన్నించెను. ఆదళనాయకుడు
సైనికుల ప్రోత్సహించుచుఁ గొంతదూరములోనుండెను.
ఆతడు దనయొద్దతున్న యధికారులందఱిలోఁ బెద్దయగు
నానింబిది తగినంతమంది సైనికులను సమకూర్చి యాశత్ప్ర
దళము నెదుర్కొనుమని యాజ్ఞాపించెను.
ఏబదియేడవదళములోనివారందఱు సలసి యూపిరాక కొండ
చివరభాగమును జేరగనే వారిని తానే పూహముగా నేర్ప
ఱచి ముందునకు నంపెను ఇంతలో శతఘ్నికామానశ్రేణి
యాశిఖరమును జేరెను. అందులో మొట్టమొదట శతఘ్నికను
తగిన స్థానములోనికి దానే తోసెను. శత్రునిముక్త శతఘ్ని
గోళికావర్షమతని చుట్టను బడుచుండెను. ఉన్నతునివలె నమా

ముస్తఫా కేమెలు జీవితచరిత్ర

నువసత్వముతో నాతడు పాటుపడుచుండెను. సేనాని యాజ్ఞ లేకుండ దనప్రాచీవయినే రెండవ సేనాఖండమును యుద్ధరంగములోనికి రింపెను. ఇందువలన ప్రయోజనము లేకుండుటచే గానలయు, మూడవ సేనాఖండమునుగూడ యుద్ధములోనికి రింపెను, జాగరూకతగలిగి నెంచుపుమని చెప్పిన సేనాని యాజ్ఞను నిరాకరించి చార్లరీక్ పైన్యములేకుండ జేసికొని యెను. అవసరముగలిగినచో యుద్ధముచేయుచున్నవారిలకు సాయముచేయుట కొక్కపైనికుండైనను లేకుండెను. తానున్నచోటననే యాంగ్లేయుల ముఖ్యాచారము జరుగక యింగ్లీషు చోటయైనయెడల తనచర్యవలన మహదుపద్రవము టర్కులకు జరుగుట నిశ్చయము. అటుగాక యుండిన దానుజేసిన యూహయు మేయగును. ఈతని కాశ్మీనిశ్వాసము మెండుగా నుండుటచే తానుసాహించి యీవన్నాగము సరియైనదేయని పూర్ణముగా విశ్వసించియుండెను. అదినమెల్లకర్వత నితంబ భాగమునం దతితీక్షణముగా యుద్ధము జరిగెను. మూడుభాగములలో రెండుభాగములవఱకు వాంగ్లేయపైన్యములు కొండచరియనెక్కగలిగినవి కాని యది దాటిపోజాలినవికావు. టర్కులపైన్యము మిక్కిలి యలసిపోవుచుండెను. ఏబదియేడవదశములో చాలభాగము పైనికులు నశించిరి. ఆరబుపైనికులు యుద్ధమువిడచి పారిపోవఁ బ్రయత్నముచేయు చుండిరి, అట్టిలియూపైనికులుగూడ సరిసిపోయిరి. ఇరుకత్వలవాగు నిట్లలసియున్న సమయములోనే పక్షమువారికి ముఱికొంత పైన్యసహాయము లభించునో వారికి జయము సిద్ధించుట

పంచమ ప్రకరణము

దప్పదు. రాత్రియగు దనుక పర్వతోత్సంగము టక్కల వశముననే యుండెను. ఆప్రేలియాపై నికులుమాత్రము కొంచెము క్రిందుగా నాపర్వతనితంబము నాశ్రయించి యుండిరి. ముస్తఫా పర్వతోత్సంగమునకు వెనుకఁ గొంచెముదూరములో తన కార్యస్థానము నేర్పఱచి యారాత్రియును, మఱచటిదినమును నాంగ్లేయసైన్యములను సముద్రతీరముఁ జూచుఁ దరిమివేయుటకై యొక యావాతమువెనుక నింకొకటిచొప్పున బంపుచునే యుండెను. ఆప్రేలి యాపైనికులు పర్వతోత్సంగమును నశపరుచుకొనలేకపోయినను ధైర్యముతో చలింపక యచటనే యుండిరి.

చొనకుబేరు పర్వతోత్సంగము నాశ్రయించిన డార్డనల్లు వశమగును. డార్డనల్లు వశములోనుండిన కానిష్టాంటు నోపిలుగూడ వశపడును. ఇట్లు డార్డనల్లు, కానిష్టాంటునోపిలు, నాంగ్లేయులకు నశమయిన సార్మసీదేశమునుండి టర్కీవేఱుచేయఁబడును. సార్మసీసాగుములేనప్పుడు టర్కీపరిభ్రష్టమాంగ్లేయులతో సంధిచేసికొనును. అప్పుడు గ్రీసు, రుమేనియా, బల్గేరియా మున్నగు ప్రభుత్వములుగూడ నాంగ్లేయపక్షమునే యనలంబింపగలవు. ఈ కారణముచే రష్యాదేశములోనికి నిర్నిరోధమును మార్గమేర్పడి, యుద్ధపరికరములు భోజనపదార్థములు తీసికొనిపోవుటకు వీలగును. ఈసంభవము లేవియు జరుగకుండ నిరోధించుచు, ముస్తఫా ప్రకృష్టవ్యక్తి

ముస్తఫా కేమెలు జీవితచరిత్ర

నిర్దేశమువలన దుర్బలులై మిక్కిలి యలసియున్న టర్కుల
సైన్యములను యుద్ధరంగముపై నిలువజెట్టి యుంచెను.

అట్టిలియాసైనికులు ముదంజవేయలేక యుండిరి.
టర్కులువాని సముద్రతీరమునకుఁ దఱిమివేయలేకుండిరి.
ఇట్లు రెండుపక్షములవారు నాళీఖసనము ప్రారంభించిరి. కొన్ని
వారము లిట్లుచారు నాళీఖసనము జేసి సురంగముల దవ్వి పడ
రానిపాట్లుపడిరి.



ఉపద్రవమెటనుండి సంభవించునో యని రేయింబవత్స
కాచుకొనియుండిరి. ధైర్యము నశింప దేహమెప్పుడును మును
చుకొనియుండుటచే నాశములలో గలుగుబాధ మిక్కుటమగు
చుండ ధృతిని నశింపజేయు ఘనశత్రుగోళములు త గి లి
తెఱపులేని దుర్భరమగు నినాదముగా వింపబడెను. ఎవ్వనికిని
జెందని యుభయపక్షనాశములలోని యంతర్నాశములైన
సంకటలోహతంతువుల బాగునేయుభయ స్థినికహృదయముల
విదళించుచుండిను. నాశశకమునొద్ద గుమిగూడి శత్రువులపై
నొక్కమాటుగా దాడివెడలిపడుటకై వేచియుండుట, తీవ్రవే
దన ననుభవించుచు నే నమయుమున హతాత్ముగా శత్రువులు
నిస్త్రింశములతోను చేతిగ్రనేకులతోను దమ్మపైబడుదురో
యను దుర్భరవ్యధమసముల బీడించుచుండ, నన్ననినాశము
లలో కరుణావిరహిత శత్రునిస్త్రింశములకు బలియగుచును
భయపక్షములు వారును, నాశయుద్ధము గావించుచుండిరి. ఈ
దూఖిములకుదోడు గ్రీష్మతపనుని తీవ్రప్రతాపము దీనిదియు
నకు నెచ్చుచుండెను. దాహూదకములు లేకుండెను. తపనుని
ప్రచండప్రతాపముచే నిర్వృక్షిశిలామయస్వతములు పరితప్త
ములై తత్తాపరక్తధూళిచే నాకసము నింపుచుండెను. నాశపక్ష
లమధ్యను శవములు పతితములయ్యుండ స్థూలనీలచుట్టికలు
నభ్రంతరాశములనుండి భోజనపదార్థములపము కప్పువలె

శుష్టమ పరీక్షణము

కప్పుచునుండెను అతినారము విషజ్వరము కోట్లకొలదియూకములును సైనికులను వీడింపనారంభించెను. రెండువత్సములవారునురోగనివారణశక్తి చూన్యమయి యుండిరి. ఇట్టియవస్థలోనైనను కెమెలు కొంచెమయినను విశ్రాంతి బ్రయత్నింపలేదు. యుద్ధముచేసంతోషపూరిత మనస్కుడై యతిస్వల్పముగా నిద్రోవుచు విరామములేకుండ నుద్యోగులచే పనిచేయించుచు సత్తిశక్తితో సవిస్తరముగా నిర్ణయములచేసి యసందిగ్ధములగు నాజ్ఞుల నొసంగుచుండెను. కెమెలునకు గుడివైపున వైనికదళములపై చధికారియైన కాన్నెనుగీజరు ఆతని శక్తి సామర్థ్యములను జూచి విస్మయమందెను.

యుద్ధరంగము నకుఁదలచుబోయి యుద్యోగులతోడను సైనికులతోడను మాటలాడుచు సరియైన సమాచారమును దెలిసికొనుచుండెను. నాళశిరములలోనికిని గాళ్లగుట్టలు మున్నగువాటి పక్కను నక్కి శత్రుసైనికులు కాన్పించునరీకి వారిందుపాకీగుండ్లతో ప్రేల్చి చంపు ప్రమాదమండలములోనికి సైతము బోవుచుయుద్ధభూమిని బరీక్షించుచుండెను. మేమానమండలు ససంధి సమయములోను శవములనుభూమిలో, పూడ్చుగణములలో సల్పోద్యోగిగా పనిచేసియు నాష్ట్రేలియనులున్న నాళములను బరీక్షించెను. ఎడతెగకుండ నెక్కిడికక్కడ శత్రువులకు దాడి నెడలుచుండెను. ఆపాతమయియు వచ్చుసరికి దానాస్థలమున నుండి సైనికులను శత్రువులపైకి బంపుచుండెను. ఒకప్పుడు

పక్షపాతి పక్షపాతి

తానే వారలకుదారి చూపుచున్నాను. ఒకనాడైతేదానిని నిశ్చయించక పైనికుల పక్షమింపనీయక యెడ తేగనియున్నాను సాగించుచుండెను, పెక్కుపర్యాయములు వడగళ్ల చిరముతో వడగళ్లవలె తుపాక్ గుండ్లుపడుచున్నప్పుడు యుద్ధరంగములోనుండి సామాన్యపైనికునివలె దాని ప్రమాదములకు స్థలములో విజృంభించుచు నిరుపార్థములను పైనికులలోనే నేలలు విగతజీవులగుచుండినప్పుడును దానినొక్కమాటునుగొనుమయిన జెంద లేదు. ప్రాణములపయి నాశలేనివానివలె దాని నిర్భయముగ సంచరించుటచేత నుత్సాహపూరితులయి పైనికులు యుద్ధమును జరుపుచుండిరి.

ఒకనాడైతే దొకనూతన నాశముపై గూరుచుండ నాండ్లములుకామాన శ్రేణినాతిని పైపేల్చువారంభించెను. శత ఘ్ని కాప్రయోక్తలు చివరకు లక్ష్యమును బొగుగా గురితించుటచే గెమెలున్న సానముచుట్టను శతఘ్ని గోళి కావన మధికమగుచుండెను. ఉద్యోగు లాతని నాస్థలమువిడిచి పొమ్మనిరి. కాని యాతడు “అట్లు చేయరాదు. ఈసమయములోనే నేను రక్షణమున నేర్పించిన పైనికుల కదిచుట్టనుగు దృష్టాంతమగు” అని బ్రతుకైతర మిచ్చెను. కొంచెమయినను భీతిలేక సిగిరెట్టునుముట్టించి ప్రమాదమేమియునులేని సురక్షితప్రదేశముననున్నట్లు పక్షపాతివలె వారితో నిష్టాలాపములాడుచు గూరుచుండెను. క్రింది నాశములలోనున్న పైనికులు కడునాశ్చర్యముతో,

ముష్టా కమెలు తీవ్రచరిత్ర

కెమెలును జూచుచుండిరి. కెమెలు చుట్టప్రక్కల బడిన గోళము లచే బైకిరేగిన వట్టిచేరే గప్పబడినను నొ చిన్న బిబ్బయి నన దగులక చెక్కుచెదరకయే యుండెను. ఇంకలో శతభీష కామాన శ్రేణి యింకొక లక్ష్యముపై గోళవక్రము గురియింప నారంభించెను. ఇంకొక పర్యాయము గాల్లిపోలేక దిరుగ వ్రాయాణముచేయుచున్నపు డాంగ్లేయుల యదకవిమానము నాతడు ప్రియాణముచేయుచున్న మోహబుబుడిపై న వ పాత ము గావించి యాబుడిమందు వెనుకలుగుడు మార్గమును గోళ పాతనముచే త్రవ్వినేసి యింకొకగోళముచే బంధి నవపు వానిం జంపినను కెమెలుమాత్రము చెక్కుచెదరక యుండెను. రక్షణములేని స్థలములలో మెల్లగా నడచుచు పైనికుల బ్రోత్స హించుచుండెను. మిక్కిలి దగ్గరలోఁగూడ శత్రువుల తుపాకు లాతనికి హని గలుగఁజేయకుండెను. ఏగుండును తనకుఁ దగుల దని యాతని నమ్మకము. ఇట్టి నమ్మకముతో నిశ్చయముగా నంచరించుచుండెను కెమెలు.

జూను మాసములో శత్రుబల పిన్యాసములో దోష ములుగనిపెట్టి యచ్చోట నవపాణముగావించిన శత్రునాళము లన్నియు రక్షణలేనివై నాళములనువిడిచి నుద్రీతమునకు బారిపోవునని నిశ్చయించి జూనుమాసమున నిగవడియెసమి దవ తేదీనాటికి నవపాతము నేర్పాటుచేసెను. క్రొత్త గానయ్యె ధకువచ్చిన ముఱితిరగతి పైనికిదళముచేతను పరు నెనిమిదవ

నవ్యమ పరిరణము

సైనికదళముచేతను దక్కన సైనికదళముల సాయముతో
 నీపనిచేయుచుకొనుటకు నిశ్చయించుకొనియెను. జూన్ మాస
 మున నిరుపదియాఱవ తేదీనాటికి సాంగ్రామిక ముత్రియు
 నుపసేనాద్యక్షులనయిన యెవ్వరు గాల్గిపోలే యద్ధింగము
 దర్శించి కెమెలుచే నేర్పరుపబడిన యాయవసాతము కూడదని
 శాశించి పయియధికారుల యంగీకారములేకుండ నిట్టిపనులఁ
 గెమెలు చేయకూడదనియు గెమెలు దలపెట్టిన కార్యమ
 యుక్తమనియునిప్పుడెఱుజినములగునవసాతములలో గెమెలు
 పైనికుల పాణిముల నకుగొనకున్నాడనియుఁజెప్పచు రెండు
 శతఘ్నమును బందీకృతులను జూచినగాని తానామాటల నమ్మ
 ననియుఁజెప్పదుఁ గెమెలు నశారనపఱచెను. కెమెలిందులకు
 గోపముతో మండిపడుచు నుద్యోగమునకురాజీనామానంపెను.
 వాన్ సాండర్సు కెమెలునియొక్క శక్తిసామర్థ్యము లెఱింగిన
 వాడుగనుక నాతనింబ్రతిమాలి యనవసాముగా జోక్యము
 కలిగించుకొనినందున కెవ్వరునునిందించి యాతఁడు కెమెలు
 తింత్రము వంగీకరించునట్లుచేసి రాజీనామాను సంహరించు
 కొనుమని కెమెలుతోఁజెప్పి యట్లుచే యంచెను. ఎవ్వరు చేష్ట
 లచే గెమెలు నిరుత్సాహపూరితుఁడై చేయవలసిన బ్రయత్న
 ముఁ బూర్ణముఁ జేయకపోవుటచే నీయవసాతమువలన
 నపజయము సంభవింప పడునెనిమిదవదళము నాశనమయ్యెను.
 ఈచెడుగు కెమెలువల్లనే గలిగినదని యెవ్వరు నిందించుటచే
 మరల గెమెలుద్యోగమునకు రాజీనామానిచ్చెను. వాన్ సాం

ముస్తఫా కేమెలు జీవితచాత్రీ

డక్కు నిర్భగధమువలన మరల నుద్యోగముచేయుట కంగీకరించెను.

జూలై మాసాంతములో సాంగ్లేయులు ఘనమగు నవపాతమును సంకల్పించినట్లు టర్కుల సేనానికే తెలిసెను. విశేషముగా సైనికదళముల సాంగ్లేయులు సిద్ధపఱచు చున్నారనియు తెలిసెను. అన్నిచోట్లనుండియు సాధ్యమయినంతవఱకు సేలయిన ప్రతిస్త్రైకునిగూడ గాల్లిపోలీలోనికి టర్కుల సేనాని పంపెనుగాని వాన్ సాండర్సునకు మాత్రమేచోట సాంగ్లేయావపాతము జరుగునో తెలియకుండెను. ఆగస్టు మాసమునందుఁ గివ తారీకున సాంగ్లేయావపాతము సంభవించెను. చెనకు బేరు కుత్తరచు ననున్న హోబాచెమనను శిఖరమును వశపఱచుకొని యాకృమించుట సాంగ్లేయులీ ప్రయత్నముఁజేసిరి. ముస్తఫా కేమెలున్న నాళములకుఁ గుడిచైపున నాశిఖరమున్నచి, కొండచరియలపై టర్కుల సైనికులుండిరి. కాని శిఖరముపైలేరు. సాంగ్లేయాలా శిఖరమును స్వాధీనముచేసికొనిన వారు చొనకు బెరును చేరి శతఘ్ని కాగోళ వర్షముంగురిపించి టర్కుల రక్షణములన్నిటిని భార్యమునండి స్వాధీనపఱచుకొని ద్వీపకల్పముఁ జయింతురని విశ్వయమయ్యెను.

ఒకదళ మాస్ట్రోలియనుల యెడమవైపునుండి హోబాచెమనుపై దుముకుటయు నిరుపదియైదువేల సైనికులుగల యింకొకదళ మచటి వైదుమయిల్ల కుత్తరముగా సుల్పభాత

షష్ఠమ ప్రకరణము

ములో భూమిపై కవతరించి దేశములోనికిఁజని హోజాచే మనుపై దాడివెడలిన దళముతోఁగలిసి ముందునకుఁ బోయి ద్వీపకల్పకంఠమును బ్రాహ్మనుట కాఁగ్లేయులు నిశ్చయించిరి. ఇందులో జయముగాంచినయడలఁజ్ఞానినల్పువారి యధీనమగును. డాడ్డినల్పు నశమయిన కౌనిష్ఠాంటు నోపిలునకుదారి వారిచేతులలోనే యుండును.

ముస్తఫా సైన్యములకెదురుగా సాష్ట్రీలియనులున్న ప్రదేశసమీపమునందలి సముద్రతీరముననొక పారముదినములు ప్రతిరాత్రియు నాంగ్లసైనికులోడలనుండిదిగి యతిగుప్తముగా దాగియుండిరి. అతనతేదీరాత్రి వెన్నెలలేను. కటికచీకఱలో వదురాఱువేలమంది యాంగ్లసైనికు లాష్ట్రీలియా సైనికుల వెనుక భాగమునుండి సముద్రతీరముననే యొక మయిలుమూర మునడచి నీరులేని గెడ్డలోనుండి హోజాచేమను శిఖరమునుఁ జేరుటకయిఁ బయలువెడలిరి. వారాశిఖరము నుదయమగు సరికిఁజేరునల్లెర్పాటులు గావింపఁబడినవి. ఈయుదంతము వాఁ సాండర్సునకు దెలియగనే యాతఁడు కాన్నెనుకేజరును తన సైన్యములతో వారినెదుర్కొనుమని యాజ్ఞాపించెను. అనిమోన్నత ప్రదేశముపై సతిత్వరితముగాబోయి కాన్నెను కేజరు శిఖరము నుదయము నాలుగూ ముప్పదినిమిషములకుఁ జేరెను. ఆ సందర్భావసరమున వెలుతురధికముగా లేనిసమయములో నాతఁడు మూఁడువందల గజములక్రిందుగా

ముస్తఫా కహేలు శ్రవితశరీత్ర

నతికష్టముతో నానితంబ ప్రిదేశము నెక్కునన్న యాంగ్లేయ సైన్యమునూచెను. అతనితో సమవదిమంది సైనికులుమాత్రమే యుండిరి. అంగ్లేయ సైన్యములను జూచినతోడనే తుపాకలతో వారింగాల్ప నాతఁడొప్పించెను. బంజెన శత్రు సైన్యము లచ్చటనుండి తమపైబడునని యాలోచించి యాంగ్లేయు లవోప్పటగిరి. టర్కుల రక్షకవళములు వారిని గడు ధైర్య సైన్యములతో నడిది. రాత్రియెల్ల సూమలకుంటి రాళ్లతో నిండిన నిర్జీరములగు గెడ్డలలోనడిచి యాంగ్లేయ సైనికులన్నియేని కష్టములబడిరి. రాత్రి వేడి మిక్కుటముగానుండెను. అసెని టలు విశ్రమించు కుతూహలముతో నుండిరి. అగినమంతయు వారు విశ్రమించుచుండఁ గెమెలచ్చటికి వీలయినంతమందొసెని కులనంపి నాళములద్రవ్వించెను. కాన్నెనుగీడకునకుగాయములు తగులుటచే ముస్తఫాయే వానిపనినిగూడఁ జేయుమంజెను. ఇంతలో సుల్తాన్ గూడ నాంగ్లేయ సైన్యమోడలనుండి సముద్ర తీరమునదిగి విశ్రమించుచుండెను.

వాస సాంధ్యర్నాంగ్లేయ సైనికులచేయబోవు “లోత్రినవ పాతమును దానివలన దనకుఁగలుగు నుపద్రవమును గుర్తెత్తిగి మైదానునుండి పారిరక్షక సైన్యములను పూజాచేయవ నతి త్యక్తినిముగా గొంపోయెను. బుఖేరునుండి వీలయిన ప్రతిసైని కునిగూడ సుల్తాన్ గూడ నాంగ్లేయుల నిరోధింపుమని పంపెను.

సుల్పాలో నాంగ్లేయుల నెదుర్కొనుట కత్తుడు పదునేనువం
దంసిపాములు మాత్రముండిరి అగష్టుమాస మే వతేదీ
నాంగ్లే గులు శిశ్రుమించుటమాని నిశ్చయించిరితీనిఁ బ్రయా
ణముసాగింప వారి నెదుర్కొనియున్న యాకొలదిపాటి ట్రపుల
సైన్యమును సలిపినైచి జయముగాంచియేముందురు. అట్లు
చేయుటమాని వారేదవతేదీని పూర్వముగా పశ్రమించిరి. పని
మిదవతేదీనాటి యదయమున హొజాచెమనుపై నాంగ్లే
సైన్యములు దాడివెడలెను. ఆంగ్లేయ సేనల మధ్యస్థభాగము
వర్షితములో పల్యయనమువలెనున్న భాగమును జేరుటకుఁ
బ్రయత్నించుచుండెను. ఒకవైపుననున్న సైన్యములు హొజా
చెమనుపైని రెండవవైపుననున్న సైన్యములు చొనకుబేరులోని
నాళములోనున్న టర్కులపైకి దాడిసలిపినవి. సంగ్రామమతి
ఘోరముగా జరుగుచుండెను. చొనకుబేరుశిఖరమును న్యూజీ
లాండ్సుచేరగా కెనులువాని దళిమినేయుటకుఁ బ్రయత్నిం
చెనుగాని వ్యర్థప్రయత్నుడయ్యెను. ముస్తఫాక్రీది యుద్ధో
గులు సైనికులెల్లరు పలసీరనియు సపజయము సిద్ధిగుట దప్ప
దనియు వెనుకకుఁ బోవుట మంచిదనియుఁ జెప్ప నారంభిం
చిరి. వాట్లు భయపహ్యులైయుండ కెహ్లామాత్రా నువి
ధైర్యముతో నంచరించుచు పగ్నివర్షము గురియుచున్న ప్రదే
శములలో నిర్భయముగా దిరుగుచు స్వకీయమలగు ధైర్య
సైన్యముల చేసెనికుల నుత్సాహవత్తులగఁగావించుచునుండెను.

మూస్తఫా కేమెలు జీవితచరిత్ర

ఆంగ్లేయులు పల్కయినమునుగాని హాజాచెమను శిఖరమునుగాని చేరలేకపోయిరి. చొనకు బేరు శిఖరమును జేరిన వారచ్చటనే యుండిరి.

ఆరాత్రి అనఘాటయను గ్రామములో వాన్సాండర్నండి కేమెలునకుఁ గబురంపెను. బులేరునుండిరమ్మని యాజ్ఞాపించిన పైస్యములింకను నచ్చటికి జేరలేదనియు నట్లు సేరకపోవుటకు వారి యధికారియైన ఫెవ్జీయొక్క చేతగానితనము నాలస్యశీలత ముఖ్యకారణములనియుఁ జెప్పుచు ప్రచండ కోపియై యాతనిననానాయకోద్యోగము నుండితప్పించి తానున్న యుద్ధరంగములోని సేనలనన్నిటిని జమచేసి వానికధిపతిగా కేమెలును నియోగించెను. సుల్తాన్లోనున్న యాంగ్లసైనికుల నెదుర్కొనుట కతిస్వల్ప సంఖ్యాకులున్నారనియును నాంగ్లేయులు కొలదికాలములోనే యచ్చటనుండి ద్వీపకల్పములోనికి బ్రవేశింపఁ బ్రయత్నించెదరనియు; వారినష్టవారు లేనియు టక్కలయవస్థ మహాకష్టములోఁబడియునున్నదనియుఁ జెప్పుచు చేయుట కేమియు గాన్పింపక చీకాకువడుచుండెను. కేమెలధికారమును స్వీకరించి యాంగ్లసైనికులనట్లుటకై యెడతెగనియేర్పాటులగావించుచుండెను. ఇంతలో ఫెవ్జీయొక్క పైస్యములాఘమునకుఁ జేరినవి. అప్పుడు వారికతిస్వల్పమున విశ్రాంతి నొసంగి మఱునాటి యుదయమున నాంగ్లేయులపై దాడివెడలించెను. అప్పుడే యాంగ్లేయవాతముగూడ సంభవించెను.

సప్తమ ప్రకరణము

అసేనలతి ఘోషముగా బోరాడెను. అండ్లెయులుమాత్రము ముందునకు నడుగువెట్టలేక లేకపోయిరి. సుల్వా సుగ్రతముగా నుండెను.

ఇంతలో చొనకు బేసె సూజాచెనురు శిఖరములయందుఁ బోగాటము తీవ్రముగా జగగుచుండెను. సూజాచెనురులో గొంతవఱకు నాడ్లెయులను టర్కులు వెనుకకు దఱిమిరి. గాని హైందవాండ్లెయ పైస్యములుగలిసి పల్కయనముపైకి నిత్రొంశ మలతో నతిరియమునజేరి టర్కులను పర్వతనితంబములనుండి పారదోలుచుండ నాండ్లయధనానలు పొరపాటున నాండ్లెయ పైస్యములపైనే గుండలుపేల్చి షిక్కుమందిని నభింప వారు వెను కంజపెసిరి.

న్యూజీలెండుపైసకులు చొనకు బేసెపై స్థిరముగానుండిరి. వారి నచ్చటనుండి టర్కులపైస్యములు కదల్పలేకుండెను. పంచొమ్మిదవ నేనాఖండముయొక్క యుద్యోగులు ధైర్యమును గోల్పోవుచుండిరి. ముస్తఫాకు దమదుర్వస్థను తెలిపినమూల మునఁ జెలియజేసిరి. పైస్యలధైర్యపడుచున్నారనియు వానికిఁజెల్పిరి. అప్పుడు “కమెలు మతేమియుభయము లేదు. ఇరు వదినాలుగు గంటలకాలము మాత్రమోషికవట్టి స్థానముల షిడు వకుండు. అంతలో ననఫార్వాలోని కషయములను సరిజేసి నేన చ్చటికివచ్చి మీవ్యవహారములను సర్దుబాటు చేయుదును”, అని కెమెలు తెల్లీఫోనులోఁ జెప్పెను.

ముస్తఫా కేమెలు జీవితచరిత్ర

రాత్రి యెనిమిదిగంటలకు ముస్తఫా చొసకు బేరును జేరెను. శత్రుస్థానములఁ బరీక్షించుటకుఁ బానేబయలుదేరెను. అప్పుడు రెండు తుపాకీగుండ్లాతనిపై రహస్యముగా ప్రేల్చు బడెనుగాని దైవనశముచే నవివానికిఁ దగులలేదు. న్యూజీలండులోనున్న నాళములకతినమీపముగాఁబోయి వారున్న స్థానము బరీక్షించి యచిరకాలములో వారినచ్చటనుండి తఱిమివేసిన గాని తమకపజయము తప్పక సంభవించునని నిశ్చయించి తిరిగి కార్యస్థానమునకువచ్చి గాత్రీయెల్లఁ దంతమునుబమ్మ చుండెను. వాస్సాండర్సెనిమిదవ ఖండమును బంపెను. పందొమ్మిదవ ఖండమునకు మూడుదశములుగలిపి దాని నధికముచేసెను. నాళములలో సాధ్యమయినంత దగ్గరగా పైనికులుండు నట్లు క్రిక్కిరిసియుంచి వారితో సరససల్లాపములఁ జేయుచు వారి నుత్సాహవంతులుగఁ గావించుచుండెను “నాయనలారా! తొందరపడి శత్రునాళములపై దుముకకుడు. నేను యుక్తకాలము చూచి ముందుపోయెదను. నేను చేయెత్తగనే మీరు నిస్త్రింశములను దృఢముగాఁబట్టి నావెనుకరించు”, అనివారితో జెప్పెను. యోధులగు న్యూజీలండు పైనికులు విశ్రాంతికొరకుబోవుచు నాటకనార్తులాంకషైరు దశమునకును నైదవవిట్టుపైరు దశమునకును నాళముల నొప్పజెప్పుచుండిరి. మఱువాడుదయముగాక మునుపీ టర్కులశతఘ్నులు శత్రుస్థానములపై గోళికావర్షమును గురిపించుచుండెను. సంధ్యా

షష్ఠమ పాదము

సమయమునకు మూడుగురుకుమునుపు కెమెలు నాశములను
 విడిచి ముందునకు నడువసాగెను. అండ్లెగ్గ నికులు తుపాకులఁ
 బ్రేల్పనారంభించిరి. ఒకగుండువగిలి యాతని గడియారము
 వ్రేక్కలయ్యెనుగాని అతనికెట్టి గాయమును దగులలేదు. ఇం
 తలో టర్కులు ఫిరంగులను బ్రేల్పుటమానిరి. కెమెలు తన
 చేతినెత్తి నడువసాగెను. టర్క్లపైనికులు సింహనాదముచేసి
 నాశములలోనుండి బయటికిదుమికిరి. నిస్త్రింశ సముద్రమో
 యనునట్లు చూపరులకు తోచుచుండెను. సింహనాదములు
 సలుపుచున్న సరతరంగము లాండ్లెగ్గపైనికులపై పొర్లిపడెను.
 నాల్గులాంకపైరుపైనికులుభయవిహ్వలై పలాయనముచేసిరి.
 విట్టుపైరు దళము నిర్మూలము గావింపబడెను. వెన్నిచ్చి పారి
 పోవుచున్న యాండ్లెగ్గయులను సముద్రతీరమువఱకును టర్కులు
 వెంటదరిమితి. సముద్రతీరమును జేరుసరికి యుద్ధనావలనుండి
 ఫిరంగిగుండ్లు టర్కులపైఁబడి నాశనముగావింపఁజూచెను. అది
 చూచి టర్కులు చొసకుబేరునకు చేరి నాశఖననము నారం
 భించిరి. చొసకుబేరు శత్రువులకు వశపడక రక్షింపబడెను.

అటుతరువాత ముస్తఫా మూడుమాసముల ననఘోర్తా
 యుద్ధరంగమున సేనానియై యుద్ధమును నడిపించెను. అది
 ముఖ్యముగ నాశయుద్ధము. ముస్తఫా పాపాబిరదాంకితుఁ
 డయ్యెను. రెండుసమయములలో మాత్రము సుల్తానుండి
 యాండ్లెగ్గయావసాతములు సంభవించెను. ఆ రెండు సమయము

ముస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

అలా ఘోరసంగ్రామములు సంభవించెను. అప్పుడు బహు సంఖ్యాకమగు సైన్యము మరణించెను. ఆ రెండు పర్యాయములును కెమెలు, చివరవాడగు సైనికునిగూడ యుద్ధములో వినియోగించి జయముగాంచెను. ద్వీపకల్పము కాన్ స్టాంటి నోపిలుగూడ శత్రువులనుండి రక్షింపఁబడెను. 1915 సంవత్సరము డిశంబరు మాసములో నాన్లగ్లేయులూపాగ్రాతమును విడిచి పోయిరి. ముస్తఫాపాషా కాన్ స్టాంటి నోపిలుగూడ దిద్ది పోయెను.

“డాక్టరసల్పు కాన్ స్టాంటి నోపిలులను రక్షించినవాడు,” అని వార్తాపత్రికలు ముస్తఫాకెమెలుపాషా నభినందించినవి. యుద్ధనైపుణ్యమునం దీతఁడు ప్రఖ్యాతిగాంచెను. ఆ కారణముచేరాజకార్యనిపుణులీతని గౌరవించుచుండుటచేతమలో, జేర్చి కొందురనునాశ యీతనికిఁ గలిగెను. మునుపటివలెనే టర్కీదేశమునుటర్కులే పరిపాలింపవలయుననియును, పార్శ్వదేశస్థులనుపయోగించుకొనవలసివచ్చిన సేనకులుగ నేవినియోగింపవలెననియును, ఎన్నరుచేతకానివాఁడై దేశమునకు శత్రువై దేశమువకు నాశముఁ గలిగించుచున్నాడనియును కెమెలుపాషా యెల్లెడఁ బ్రకటించుచుండెను. కెమెలు అభిప్రాయములు టర్కులలో వ్యాపింపఁ జొచ్చినవి. యుద్ధోత్సాహము వాటిలో క్షీణించుచుండెను టర్కులకును పార్శ్వదేశస్థులకును వివాదలుసంభవించుచుండెను. పార్శ్వదేశస్థములలో టర్కీయొకభాగమయ్యెను.

షష్ఠమ పర్యాయము

జయ మెవరికిఁ గలిగినను నష్టము మాత్రము టర్కీ దేశమునకే యను ననుమానము ప్రజలలో వ్యాపించుచుండెను. మార్మనీ యద్యోగుల నందఱను దేశబహిష్కృతులఁజేయుఁ దంత్రములు పన్నబడెను గాని యవి సాగ లేదు.

మార్మనీ దేశీయులు సాయముతో నెవ్వరు టర్కీ దేశమున కనియంత్రిత ప్రభువయ్యెను. ఎవ్వరన్నను బ్రజలలో నయిష్టము జనించెను. ఐకమత్య నడవనక సంఘములోని యశని మిత్రులతోడను నతనికి శత్రుత్వమేర్పడెను. అశని నిరోధులెన్ని దే నిఁగుతంత్రములఁ బన్నుచుండిరి. తన్నుఁ దుదముట్టింతురను భయముచే రక్షణభట సాహాయ్యములేకుండ నాతఁ డిలు వెడలు మానెను.

కెమెలుఫాషా మిత్రుడైన కెమెలు సిరియా దేశములో నుండుటచే నాతఁడు ముఖ్యవజీరగు టాలటును దగ్గించెను. అప్పుడు, కెమెలునకు సగౌరవముగ సత్కారమునలిపి, సాంగ్రా మిక మంత్రీనదవికై తనకున్న యర్హతను బెలుపు నను యమునఁ గెమెలు చెప్పినదంతయు విని యాతఁకి సానుభూతి నగ పఱచినట్లు నటించి యాతని పరోక్షమునం దాతని గర్వాతి శయమునకు బిగ్గరగ నవ్వెనట. అదివిని కెమెలు టాలటునెన్ను డును మలుచులేడు.

పర దేశవ్యవహార శాఖలో నుపకార్యదర్శిగానున్న హాలీ యను గలిసికొని మార్మనీ దేశస్థులపై ని నియించున్న పర దేశ

ముస్తఫా కేమెలు జీవితచరిత్ర

వ్యవహారశాఖామంత్రియగు నెస్సేముతో మాటాడుటకేగ్వాటు కావించెను. ముస్తఫా కేమెలు పాషా నెస్సేము దర్బారుముందు వెళ్లినపుడు దామంత్రీవనితొండరలోనుండటచే గొంతకాలము పాషా వేచియుండవలసి వచ్చెను. అందులకు గోపించి యాతని దగ్గటకేగి నపుడతనితో సామాన్యాధికారవర్గము ప్రకటించుచున్నయుదంతములన్నియు ననవ్యములనియు, టర్కీ దేశ నాశనము సంభవింపనున్నదనియు, నెవ్వరు చేతకానివాడనియు వినియెల్లఁ బ్రధానమంతులగు తమకుఁ దెలిసియు నూరకుండుట దేశనాశమునకుఁ దామంగీకరించినట్లుగుననియు నిందాగర్భముగఁ బల్కెను. నెస్సేముది విని మిగులఁగోపించి సాంగ్రామిక కార్యసాధకారులతో నాయుదంతముల నివేదింపుమని ముస్తఫాతోఁ గఠినముగఁ బల్కెను. సాంగ్రామికాధికారుల కడకుఁ జనుట పార్శ్వనీదేశస్థులకడకు జనుటవంటిదనియు వారు సర్వాధికారమును నహించి తన్నుఁ బంపివేయఁ బ్రయత్నము చేసిరనియుఁ జెప్పి కోపపారవశ్యముతో నొడలు తెలియక నెస్సేమునొడ్డునుండి వెడలిపోయెను.

యథాపూర్వముగా మనకేమెలు నెవ్వరు నక్కటచేయు కుండెను. గర్వానిష్టమతియై యెవ్వరుమతము సంగీకరింపక యందఁడన దగ్గటకువచ్చి తనయాజ్ఞల నిర్వహించుచుండ నలయునని యాలెనియుద్దేశము. ఎప్పటికప్పుడు తనయుద్దేశములు నెరవేఱుకుండుటచే గోపమతిరేకించి యన్నిసమయములలోను

షష్ఠమ పరీకరణము

దనయుడైశములను తీవ్రముగాఁ బ్రకటించుచుండెను. ఎవ్వరును బ్రాహ్మణైశజాకబుడైశములను జంపకుండు కుతంత్రములు వాన్ను చుండెను. చేతగాని యుద్యోగులందఱు నీతంత్రములలోఁ బాల్గొనిరి. ఎవ్వరునకది దెలిసి జాకబును నాతనిమిత్రులను కూడ నురిదీయించెను. కెమెలున కట్టి దండనమునే విధించి యుండిననుండునుగానియాతనిపై నెట్టి నేరమునుమోపుటకు వీలు లేకుండెను. కెమెలు దూరముననుండినగానిశనకు సుఖములేదని నెవ్వరు నిశ్చయించుకొనెను. ఎదునాటననేన కథిపతిగాఁజేసి యాశనిం గాకనుపర్వతముల కంపెను. అచ్చటనుండి రెండవసేనా దళమున కథిపతిగామార్చి డెముర్బేకిరను అతిదూరస్థకార్యస్థానమున కంపెను.

కానష్టాటునోపిలునుండియుండువదలకొోమీటకులదూరమున నంగోరాపట్టణమున కొక రైలుమార్గముగలదు. కానష్టాటునోపిలులో బయలుదేరి యామార్గము యంగోరాపట్టణమున నంతమగును. కెమెలు రైలుమీద నంగోరానుజేరియచటనుండికొంతదూరము మోటారుబండిమీద మఱికొంతదూరము సామాన్య శకటముమీదను నింకను గొంతదూరము గుఱ్ఱము మీదను బ్రయాణముచేసి యంగోరానుండి యాటువందల కీలోమీటర్లు దూరములోనున్న కౌసమువద్దరంగము చేరెను. ఆప్రయాణము విశ్కీలి కష్టమయ్యెనుమిచ్చెను. రాజబాటలు సుసత్సరిములకొలది చుట్టుప్పు చేయబడికుంగటచే మిక్కిలి

ముస్తఫా కమెలు జీవితచరిత్ర

చేడిపోయియుండెను. కొన్నిచోట్ల స్వరూపమే లేకుండెను. దేశములో శీతలోన్నత ప్రదేశమున సంగోరాయను నాగరకత లేని యొక చిన్నపట్టణముండెను. దానికిఁదూర్పున సశుభగము ఫలసంతముగానిగి; దానినిశిలామయమునగుప్రదేశముండెను. అందులో నెవ్వయో కొన్నిదరులలోదప్ప వేత్రుడను జనులు వసించుటకు పీలులేదు. అచట గ్రీష్మములోఁ దాపమధికము. శీతకాలమందు చలి విక్కుటము. ఈ దేశమందున్న టర్కీ సైన్యములు సంపూర్ణముగా నవ్యవస్థతంజెందినవి. గతసంవత్సరములో నెవ్వరుపాపాపవ్యసలైన శార్వములనుండిపడి వారు వెనుకకుఁ బోవునూర్గము సరికట్టి కాకనుపర్వత శ్రేణిపైనుండి వెనుకకుఁ బారిపోవు స్థల చేయుటకై యొక యద్భుతతంత్రము సంకల్పించుకొనెను. అందులకై ఎర్డరమునొద్ద నొక పెద్దనగర సేననుగూర్చి దానియాధిపత్యము వహించుటకొరకు దానే స్వయముగా సచ్చటికిఁబోయెను. సిద్ధాంతములోని తంత్రము సరిగానున్నను దూరము, కాలము మున్నగు విషయములను సవిస్తరముగా యోచింపకపోవుటచే టర్కీ సైన్యములు పర్వతమార్గములలో జనవరుమాన ప్రారంభమున సంధులుగా జేయు సైన్యప్రసంగంపనములోఁ జిక్కువడెను. యద్గమునకు దాడివెడలిన నూలువేలమందిలో పంజ్జింపువేలమంది సైనికులే బ్రతికివచ్చిరి. ఒక్కజిల్లాలోనే వేషిమిక్కిలగుంపుగుంపులుగా గుమికూడి నొక్కిచోనుండిన ముప్పదివేలమంది టర్కీ సైనికులు

వృక్షము పరిశోధనము

హిమశత్రువే వృక్షములైయుండ రక్షణముల చూచిరి. ఏకటర్క్కి సైన్యములలో సత్తేశ్రీప్రములైన యీసటోలియును దళములకు చెందినవైనికులు అప్పటినుండియు కాకసుయుద్ధము పరిశ్రమింపఁ బడెను. డార్డినల్లు రక్షణమునకై ప్రతిష్ఠపైనికుడు పతిశత ఫియు నక్కలయైయుండెను. రష్యనులు మెల్లగా సైన్యముతో బాటలిను రైలుమార్గములను స్పించుచు నావరింపఁబడిన ప్రదేశములలో సభికారముల బలపరచుకొనుచు దేశముల నాక్రమించుకొనుచు బోవుచుండెను. నానుల్క్లిసు, మహు, ఎర్జరము మున్నగువానిలోని దుర్గములను స్వాధీనము చేసుకొనిరి. ఇదివరలో వారు పార్శ్వసీయులతో జరుగుచున్నయుద్ధము మీదనే శ్రద్ధవహించియుండుటచే టర్కులగూర్చి నిశేషముగా నేమియుఁ జేయకుండిరి. ఇప్పుడన్ననో వారు టర్క్కి హృదయస్థానమును భేదించెడి యాకాక్రమిక సంరంభమును జేచు ప్రయత్నించుచుండిరి. రష్యను నేనానియైన గ్రామిడు డ్యూకునికొలసే సంరంభములను నడిపించుట కచటికి వచ్చెను.

టర్క్కి సైనికులు యాహాగవనార్గములు, తుపాకులు, ఫిరంగులు, మందుగుండుసామానులు, మందులు, సరిగా లేక బాధపడుచుండెడివారు. వారికి దుస్తులయినను సరిగా లేవు. సేనసంకీర్ణములనిచ్చు బేహారులుగూడ నుద్యోగులతో గూడి గోచుకొనుచుండిరి. ఎక్కడబాచినను దొంగతనమే తొండవమాడుచుండెను సంభార పరికల్పనము నేయు నేవక

ముస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

వర్గప లుక, చికిత్సకవర్గముగూడ ని పయోగులై యుండిరి. ఖామూతీసారమి వల్లను విషజ్వరములవల్లను, వేలకొలది పైని కులుచచ్చిపోవుచుండిరి. మిగిలినవానికి రోగని వారణశక్తి బహు ల్పముగానుండెను. ఎవ్వరు చేతగానితనముచే టర్కీపైన్యము లిట్లు దురవస్థ యందున్నందున కాతని నిందించుచు పైన్య పునర్నిర్మాణమునకు శ్రద్ధతో గెమెలుపాషా శ్రమితునికొన నారంభించెను. పందొమ్మిదివందల నేడవ సంవత్సరములో రవ్వనుల యవపాతము జరుగునని నిశ్చయించి సాంగ్రామిక కార్యస్థానమునకు మంచులు, నుందుగుండుసామానులు, పైని కులు, తదితర సంభారములన్నియుఁ గావలయు నని తంతి సంపెను. అందుకెట్టి జవాబురాకుండుటచే నెవ్వరు నకు నిష్కరముగా తంతివార్తి పంపెను. ఎవ్వరు దానికిని జవా బియ్యకఁ యూరకుండెను. అప్పుడు కెమెలుపాషా చేయునదేమి యులేక యున్నపరికరములనే బాగుచేసికొనుటకుఁ బ్రయత్నములఁ జరుపుచుండెను. వ్యాపారస్థులను, దొంగిలించు నుద్యోగులను నాతఁడు దండింప నారంభించెను. వారిలో గొంతిమంది కెమెలుపాషా మనసును గుర్తెలుంగలేక యాతనికిఁ దమ దోషి డిలో పాలునిచ్చి బ్రతిమాల మొదలుపెట్టిరి. దానికాతఁడు గిరసి యట్టివారి నురిదీయించెను. దొంగిలించువారిని కిమ్మా లతోఁ గొట్టించెను. అలసులను జేతకొనివారిని దండించుచు దళములను, చికిత్సకసంభారకల్పక సేవకవర్గములతో, బునర్ని

భష్టను ప్రకరణము

కౌణము గావించుచు, సేనలను మూసోత్సాహపూరితులుగ నొనర్పఁ బ్రయత్నించు చుండెను.

ఇస్మాయిలు అను నాతఁడు కేమెలుపాపాయొక్క యొంత రంగకోద్యోగి. ఆతఁడు వివర్ణుడు; ఆల్పమయినవాఁడు. చిన్న బుట్టియై పెద్దనంకరయగు ముక్కును, నాతనికి గలవు. శాధిర్యము కొంచెమాతనికి గలదు. చెవిటివారికుండు తూష్టింభావముతో మెలంగుచుండును. నిశ్చలమయిన మానసిక స్వభావము; మితిమీరిన శాంతియు, సమితమగు పర్యవస్థానము నాతనికిగలవు. ఆతఁడుద్యోగసంబంధ కార్యనిర్వాహదక్షుఁడు; నిత్యక్రమమునడిపించుటలో నతివిహణుఁడు. సన్నిహితులుగా విషయములఁ బరిశీలించి జాగరూకతతోను శ్రద్ధతోను యథావృత్త కార్యసిద్ధిక్షమతోను నాజ్ఞల నిర్వహించువాఁడు. కేమెలు తరువాత యుద్ధోగి జనరలుకయ్యజిమ్ కరాబెకిరు అను నాతఁడు, ఇతఁడు స్థూలకాయఁడు; ఒడలు బనువైయొన్నను బుద్ధిమాత్రము మందము. కార్యాశక్తిగలవాఁడు, కర్మశీలుఁడు, సమర్థుఁడు దృఢభక్తియుక్తుఁడు, సైనికులకిష్టుఁడునైయుండెను. వీరిరువురను నతి ఋజువర్తకులై యున్నతానములో నుగ్రిలై కేమెలుపాపాయందు భక్తిగలిగి పానికి హేతులు సహకారలునై యుండిరి. ఇట్టిసహకారులుండి యెంతశ్రద్ధతో, బనిచేసికను రిష్యనులు గావించినయవపాతమునకు, బర్హిసైన్యములు చెల్లాచెదరలు శత్రువులకు వారిచ్చినని ఖిన్నుడగుచుండెను. ఇంతలో కేమెలు

ముప్పా కెమెలు తీవ్రచరిత్ర

పాపా యశస్వినశమున రిష్యాలో రాయసరివర్తనము జరుగుచుండటచేత ద్వైతము పైస్యములలో శిక్షణముత్తగ్గను. వారిలోన పాపా కుటుంబ వాడయిన; సైనికులు వారిపోవుచుండిరి. గ్రాంథిడ్యూకులకొలసను మాస్కా-పట్టణమునకు బలిచి వేసిరి. వసంతములో గావింపవలసిన యవపాతము పొడిగింపబడెను.

అటుతరువాత వసంతగోష్ఠముచువులలో రష్యను సేనలు గాలియెదుట ధూళివలె చెల్లుచెదరియి డ్దగ్గము పైయంతరించెను. తనణమే కెమెలు పాపా తన పైస్యములతో ముందుకు జోన నారంభించెను. ఆగ్రినియనులు, జ్యాయనులు తీవ్రముగా వారిగ్రహములకై పోరాడుచున్నను కెమెలు, వాను, బిట్లను, మఘ, అనుపట్టణముల వశముచేసుకొని బాటుముపైకి దాడివెడల నారంభించెను. ఇంతలో దక్షిణమున నుపద్రవకారణమువల్ల విగచుచుండెను. సిరియామూలముగ నాంగ్లేయులకామికోద్యమమును జేయసిగ్గముగానుండిరి.

సిరియా దేశములో రాజాపుయ్యగంగమునకు బొమ్మనియు, సాధ్యమైనంతమంది పైస్యకులను పంపెనును ఎంపెనను నియు కానప్టాంటానోపిలునుండి హుగ్గ మిచ్చివేయింపబడెను. కైయజిమ్ కరాజెకుకు తనయధికారము నొప్పజెప్పి సిరియానుజేరుటకై కెమెలు పాపా కానప్టాంటానోపిలు పట్టణమునకు బ్రయాణమాయెను.

వస్తువు పరీక్షరణము

ప్రమాదముత్పన్నమగు మండలము లిప్పుడు మన పాతమియాసిరియాదేశములు, భారతీయ సైన్యములతో నాంగ్లేయులు బాగ్దాదుపట్టణమును వశపఱచుకొని మానూలుపై దాడివెడల సంసిద్ధులైయుండిరి. ఇగుప్త దేశములో నొక సైన్యమును సిద్ధపఱచి పాలెస్టీను సిరియాదేశములపై దండెత్తి బ్రతుక్కించుచుండెను. వారల్లుచేయకుండ నిరోధించి బాగ్దాదును నుటల వశపఱచుకొనవలెనని టర్కుల ప్రయత్నము.

షార్మ్ నీదేశపు సాంగ్రామిక శాఖాధికారులు సేనాని యగు వాన్ ఫాలెను హేనును “బిరుగ”ను నామముతో సైన్యముల నేర్పఱచుట కెవ్వరుకోర్కెపైని ఒంపిరి. ఆ సేనల ముఖ్య కార్యస్థానము ఎలెహ్. అది షార్మ్ నీదేశపు సాంగ్రామికాధికారులతోడను పైనికులతోడనునిండి నిబిడికృతమైయుండెను. ముస్తఫాకెమెలుపాషా యేడవ సైన్యమునకు నాయకుడుగ నియమింపబడెను గాని యాతని కది తృప్తి నొడలినపలేదు. షార్మ్ నీదేశీయుల యధికారమునకు లోబడియుండుట యాతని కనిష్టము. వాస సాండర్సుతో మైత్రికలిగి కలిసిమెలిసి పని చేసెనుగాని ఫాలెను హేనుతో బాంధుకుడురకుండెను. ఆ షార్మ్ నీదేశము డేమిచేయుటకును దోపక బంగారునాణెముల పైకైను గెములుపాషా కంపెను, ఆఫ్ఘెముట్లెన్లు రళిదిచ్చి తరువాత బంగారు నిచ్చివేసినపుడు రళిదు వాపసుచేయుమని కోరెను. మొదటి యధికారవర్తన సమావేశము నెవ్వరు

ముస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

జెమలు, కెమెలు, ఫాల్కు-నుహేను, తదితరులగు షార్మనీదే శవు సాంగ్రామికోద్యోగము గూడియుండిరి. ఫాల్కు-నుహేను యొక్క యుద్ధతంత్రమును కెమెలు తీవ్రముగ ఖండించెను. నూయజ్ కెనాలుపై దాడిని, బాగ్దాదుపై ననపాణమును, సతి వరుషముగ నిరసించెను. ఆ షార్మనీదేశీయుఁడును కెమెలు ఖండనను దత్తండావిధానమును మిగుల ద్వేషించెను. జెమలు కెమెలుతో నేకీభవించెను. షార్మనీదేశీయులపై జెమలునకును విద్వేషమే, కెమెలునకును ఫాల్కు-నుహేనునకును వివాదము మొండగుచుండెను. అందుచే కెమెలు తన యుద్ధోగమునకు రాజీనామా నిచ్చెను. ఎస్వరు ఫాల్కు-నుహేనుగూడ రాజీనామా నుపసంహరించుకొనుమని కెమెలును గోరిరి కాని యాతఁ డందుల కీయకొనలేదు. కెమెలు సభికారధిక్కారము నకై ఫాల్కు-నుహేను దండింప యత్నించెనుగాని యెస్వరు భయపడి డయర్బెకిఁగొనున్న సైన్యములకు నాయకుఁడుగ నియమించి కెమెలు సచ్చటికిఁ బంప యత్నించెను. దానికిని కెమె లంగీకరింపలేదు. పిమ్మట జేయునదేమియులేక యెస్వరు చికిత్సావిషయముగ సెలవును గాలపరిమితిలేకుండఁ గెమెలున కిచ్చెను. కెమెలు జమలునొద్దఁ గొంతసామ్మ బదులువుచ్చుకొని కానుష్ఠాంతినోపిలువకుఁబోయి చేరెను.

ఎస్వరు కెమెలుల వివాదము మదిరి బయటఁబడుటకు సిద్ధముగనుండెను. షార్మనీయులుకొండఁ బరిచేయుట కంగీరిం

షష్ఠమ పరీకరణము

పక యధికారధిక్కారముఁ గావించినందులకుఁ గె మెలుపైఁ జర్యపరిపినఁ బ్రజలకుఁ దనపై విద్వేషముకలుగునని యోచించి యెన్గ రూరకుండెను.

కొంతకాలము కెమెలు తన జననీభగినులతోఁగూడి “అక్వారెల్లెరు” యొక్క డెబ్బదియూటవ గృహమున నివసించుచుండెను. ఈ గృహమున్న వీధి పట్టణమునకు వెలుపలఁ గొండపైనున్న మధురలోనిది. బంధువులతోఁ గలిసి జీవించుట యాతని కెప్పుడును బాధకరముగ నే యుండెను. ఆడువాండ్రిల్లప్పుడు ప్రదిల్పించుచు నుపదేశించుచు ఖండించుచు నణుగుచునుందురు. అది యాతని కిష్టములేదు. నిత్యకృత్యములతో గూడ నితరులెవ్వరైన నాతని వ్యవహారములలో జోక్యముఁ గలిగించుకొనిన నాతఁడు చీకాకుపడును. ఈ హేతువుచే నాతఁడు “పెరాపాలెసు హొటలు”లో నొకగది వద్దకుఁబుచ్చుకొని యెన్వరును షార్మనీయులను నిందించుచు నేకాకియై పక్షిలతోఁ గలియక కాలక్షేపముచేయుచుండెను.

కీమముగ యుద్ధముపైని షార్మనీయులపైని బ్రజలకు విద్వేషము మిక్కుటమగుచుండ నెన్వరు శత్రువులగు సాంగ్రా మికోద్యోగులును రాజకార్యనిపులును గెమెలుచుట్టును జేర నారంభించిరి. ఆ కారణముచేఁ గెమెలను గానుష్ఠాంటునోపిలు లోనుంచుట వారికిఁ కష్టమయ్యెను. 1918 సంవత్సరపు వసంత మాసమున యువరాజుగు వాహెడ్డీను షార్మనీదేశమునకుఁ

ముస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

బోవుచుండ నాతనితోఁ గూడఁ గెమెలు పంపబడెను. అట్లు
చేయుటతోఁ గెమెలును గానప్రాంతమునోపిలులో నుండకుండఁ
జేయుటయేకాక పాగ్మనీయ యుద్ధసన్నాహమును వారి విశిష్ట
సాంగ్రామిక సంస్థాపనమును చూచినచో పార్మనీదేశీయులపైఁ
గెమెలునకుఁ గల యభిప్రాయము మాటునను నాశ యెన్వరున
కుండెను.

చేయుటకేమియుఁ బనిలేకుండుటచేఁ గెమెలుయువరాజు
తోపాగ్మనీదేశమునకుఁ బోవుట కియ్యకొనెను. అప్పటిలో నెట్టి
మార్పు జరుగుటకు నవకాశము కాన్పించుటలేదు. ఎన్నఁడు
సాంగ్రామిక సంస్థానాధికారియగుటచే సాంగ్రామిక రాజ్యం
గములోఁ దనకెట్టి యవకాశము నగపడలేదు. పార్మనీదేశము
నకుఁ బ్రయాణముగుటకు రెండురోజులుముందు కెమెలు యువ
రాజు దర్శనముచేసెను. ఒకకోష్టములోఁ గొంతకాలమాత్రని
దర్శనముకొని తనకుఁజాలని యుదయకాలధార్యములగు దుస్తులను ధరించి
పొడవైన మెడయు, మనోహర్యల్యమగల ముఖము, పొడవైన
నెండిన దేహముఁగలిగి చూపఱులకుబరమమూర్తుఁడనునూహఁ
దట్లఁజేయుచు నాతఁడాగటలోఁ బ్రవేశించి సోఫాపైఁ గూర్చు
చుండి యచటనున్న వారి యభివందనను లక్ష్మీకరించియలసిన
వానివలె గన్నులుమూసెను. అతికోష్టముతో రెండు ఐర్వా
యము లాతఁడు కన్నులఁజెఱచి నిరర్థకవాక్యములతోఁ గలవ

ఋష్యమ ప్రకరణము

రించి తిరుగఁ గనులుచూపికొని కనుకుచుండెను. కెమెలీశనిఁ జూచి యువరాజు బొలిశుడని నిర్ణయించుకొనెను.

రైలుస్టేషనునొద్ద యువరాజుజ్వలవేషధారియై గౌరవార్థము నిలువఁబెట్టఁబడిన రక్షకవర్గమువక్కనుండి కాల్గిడుచు కొనుచు, రైలుచేతులను శిరస్సుపైనుంచి నలాముచేయుచు, దనశకటము నధిరోపించెను. యువరాజుచర్య కెమెలుకుఁ గట్టముగఁదోచి కంచుకితోఁజెప్పెను. కాని యితర వ్యవహారములతో జోక్యముఁ గలిగించుకొనక నీవనినీవు చూచుకొనుమని యాతఁడు కఠినముగ మందలించెను. కెమెలును సేనాఖండ నాయకత్వమనుండి తప్పించి దళనాయకుఁడుగనియ మించుట యెకాకసామానులతో నిండియున్న యొకబండిలో నాతనికిఁ జోటుచూపించిరి. ఈకారణముచే నాతనిమానసము కోపాగ్ని జ్వాలానంకలితమై ప్రజ్వలించుచుండినుగాని చేయున దేమియులేక యాతఁడుకుండెను. ఆతనిబండిలో నాతనితోఁ గలిసి ప్రయాణము చేయుచున్న వారు క్షుద్రరాజువల్లభులు. వారు తమపై యధికారులకడ నిచ్చకములుచెప్పి తమకంటెఁ దక్కువవారిని దర్శనముచేయు గేహేశూరులు. ప్రసాదరహిత మగు ముఖముతోను మూర్ఖులను వెల్లడించు చూపుతోనుగూడి యులనట. జెందినవానివలెనుండి రైలుస్టేషనుండి పోవుచు జేబ్బేబ్బముచేయు ప్రజల యభినందముల నందుకొనుటఁజూచి కెమెలు తానెట్టి యుద్యోగమునఁ బ్రవేశించినందులకు నెంతేని

మ స్తసా కెమెలు జీవితచరిత్ర

అన్నడై యుండెను. తాను టర్కీదేశీయుడై యుండుట కెమెలునకు గర్వకారణము. ఇట్టిబాణీశుడు టర్కీరాజ్యపుఁ బ్రతినిధిగఁ బాశ్చాత్యప్రభుత్వముల దర్శించుట కెమెలునకుఁ గడు శోచనీయముగా నగపడెను.

టర్కీ రాజ్యస్థాంతమునుదాటగనే యువరాజు తనగమక్షమునకు రమ్మని కెమెలు కడకొకదూతనంపెను. ఆయాజ్ఞాను సారముగఁ గెమెలువచ్చి రాజశకటము నధిరోహించెను. అవఱకుఁ గాల్గీడుచుకొనుచు జరాభారపీడితుడై యున్నట్లగపడుటకు మాటుగ యువరాజత్వంతమును జనురుఁడు విదగ్ధుఁడనై పరిశీలించుచుండుటచూచి కెమెలత్యాశ్చర్య పరవశుడయ్యెను.

ఈయువరాజు అబ్దులుహమీదు నాధిపత్యము క్రింద నలువదిసంవత్సరము లాతనిప్రాసాదములో నివసించుచుండెను. రారాజుని కీతడిష్టుడై యాతనిచెప్పు చేతిలలోనున్నను జారుటచే నెల్లపుడుఁ బరిశీలించఁబడుటచే ననుక్షణము ప్రాణసంశయవాసలోఁ గాలము నెళ్లఁబుచ్చుచుండెను. ఒక తప్పగాని యొక రాజ్యలోభచిహ్నముగాని యగపడినను రాజ్యవ్యవహారములలోను బరప్రపంచములోను గొంచెమైన నాశయగపడినను దనకాజన్మకారాగారవాసమో మరణమో తప్పదని తెలిసికొనుటచే నాయువరాజు నిద్రాతురునివలెను బరిశ్రాంతునివలెను జరాపీడితుని విధమునను గపటసాటకమాడెను. స్వత

షష్ఠ ము ప్రకరణము

స్పృహముగా నతఁడు కుళాగ్రబుద్ధియుఁ దనయభీష్టముల లెస్సఁగ గుర్తెఱింగినవాఁడనునై యుండెను. సురతానుపదవి సద్ధిష్ఠించుటయే యాతనికిఁ బ్రధానలక్ష్యము. ఎస్వరు, టాలటు లీతని దోసిపుచ్చి యాతనిజ్ఞాతియైన యబ్దులుమజీదును సురతానుగఁ జేయ నిశ్చయించియుండిరి.

కావున వారిపైఁదనకు మిక్కుటముగ ద్వేషమున్నను వారికిని వారిచాదులకును నెట్టియనుమానమును గలుగనీక కాను ప్పాంటునోపిలులోఁ కెమెలును గపటోపేక్షాభావముతోఁజూచుచుండెను. ఇప్పు డవకాశము కలుగుటచే నాతఁడు కెమెలును పగొరవముగ పభినందించి యీవటకాతని స్నేహలాభమును వడయనందులకు క్షమింపుమనివేడి యుద్ధములో నాతఁడు గాంచిన జయమునకై పొగడి చాగుభాషణములతో నాతని సంప్రీతునిగావించెను. వారతిత్వరలో స్నేహితులైరి. కెమెలుయుపరాజునకు వయస్కుఁడయ్యెను ఎస్వరు టాలటులను వారిరువురును ద్వేషించుచుండిరి. పార్శ్వసీదేశము చేరువటకును వారిరువురు సతిన్నేరాముతో హృదయంగమములగు సంభాషణముల దఱచుగావించుచుండిరి. వహెడ్డిను స్నేహము నియమితకార్యసాధనమున కాధారమని కెమెలు నిశ్చయించెను. అప్పుడున్న సురతాను రోగవీడితుఁడు, జరాక్రాంతుఁడు నగుటచే సచిరకాలములోనే వహెడ్డిను సురతానై సర్వసైన్యాధిపత్యమును వహించునని యాతనియూశ. వహెడ్డిన్లుఁ డుదకమువలె దుర్బల

మృత్యుభా కెమెలు జీవితచోత్ర

హృదయుడు; కావున నాశని దనవశములో నుండుకొనిన దన మనోరథము లీడేగనని యాతడు హించెను. ఇందులకు మొట్ట మొదట షార్మనీయులు యుద్ధములో జయముగాంచలేరనియు, వారితోడి స్నేహము ప్రభువుల బుద్ధిహంద్యమును నూచించు చున్నదనియును వారికిమిత్తులై వారినిలకడకు హేతుభూతు లగు నెవ్వరు టాలటూ, నధికారమునుండి దొలగించినగాని దేశ మునకుఁ గీడునంభవింపక తప్పకనియు వహెడ్డీనున కితడు బోధించుచుండెను.

ఈవిషయములు యవరాజు మనస్సున దృఢముగా నాటుటకై షార్మనీదేశములోని ప్రతివిషయమును గెమెలు పరిశీలనామూలమున ఖండించుచుండెను. ముఖ్య కార్యస్థాన ములో కడువృద్ధుడగు ఫీల్డుమార్షల్ వాన్ హిండెన్ బర్గ్ వారిని సత్కరించి గౌరవించి, యప్పటి యుద్ధరంగము లన్నిటిలోను షార్మనీదేశస్థులే జయశీలులై యున్నారని దెలియపఱచెను. సిరియా యుద్ధరంగములో లక్కల దురవస్థలం గురైతిగిన వాడుకావున కెమెలు వహెడ్డీనుతో హిండెన్ బర్గ్ వచనములు, సత్యములుగావని దృఢముగాజెప్పెను.

అటుతరువాత వారు లూడెన్ డాహును సందర్శించిరి. ఆతడు నవిస్తరముగా నన్నివిషయములను జెప్పుచు వసంత ఋతువులో దాము గావింపనున్న యవపాతిముఁగూర్చి చెప్పు చుండగో హట్లాత్తుగా కెమెలు “అయవపాతిమువల్ల నేనా”

పష్టమ ప్రకరణము

తమువఱకు వెళ్లవలయునను నాశతోనున్నారు,” అని వాని బ్రతికించెను. ఈయల్పద్యోగి నేయుచున్న పరీక్షకుఁ గొంచెము గోషముఁదెచ్చుకొని “మాకు మఖ్యావసరమయిన స్థలమునకై ప్రయత్నింతుము. అటుకరువాత చేయవలయునది యప్పటికుండు పరిస్థితుఁబట్టి నిశ్చయింపఁపడును,” అని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. కానిని వినిపిమ్మట “అదిగో షార్మ నీయల సాంగ్రామిక సామాన్యాధికారిసన్మాధిపతికైనను కావలసినది దెలియుకున్నది. దైవయోగముపై వారాధారపడి యున్నారు. ఇట్టి దైంతమాత్రము సవ్యమయిన యాధారము కానేరదు” అని కెమెలు చెప్పెను.

షార్మనీదేశపు చక్రవర్తి వసోడ్ధినుని శారవించుట కొకవించుచేసెను. అందులో కెమెలు “పాంపైను” ద్వితీయ విమును మిక్కుటముగాఁగోరి మత్తెక్కి యొకవో హిందెన్ బర్గొంటరిగా నుండుటచోచి తప్పటడుగులువేయుచు నాయన యొద్దకువెల్లి “అదిసా మీరు వసోడ్ధిను రాక మరునితో సిరియా యుద్ధరంగమునుగూర్చి చెప్పినవిషయములన్నియుఁ బూర్ణముగా నవత్యములు. నేనచ్చట నుండినిగాని నాకుయదార్థము తెలియును. మీరుచెప్పిన యాశ్వోదధము కాగితముమీఁద నేయున్నది. అదియెట్లున్నను రహస్యముగా మీరు శరపిట్ట చున్న ఘనావసాతముయొక్క లత్యమేమో దెలుపవేషచుంటిని” అని యడిగెను. కొంతవఱకుఁ దనగొప్పతనమును ద్రించు

ముస్తఫా కేమెలు జీవితచరిత్ర

కొని యాతని కుత్తరమీయక యెట్టకేలకా సాహసికునిపై దృష్టిని బ్రసరింపజేసి యాతనిని నాతనిప్రేక్షములను సరకు గొనక యాతఁడూరకుండునట్లు చేయుటకై యొక సిగరెట్టు నిచ్చెను.

పశ్చిమసిక్కు సనున్న యుద్ధరంగములో నొక భాగమును సందర్శించుటకై ప్రయాణపు టేర్పాట్లు లెస్సగాఁ గావింపఁ బడెను. వహెడ్డినుని పిడిచిపెట్టి పార్మనీయుల సాంగ్రామికోద్యోగులతో గలిసి కేమెలు నాశములఁ జొచ్చిపోవును నాస్థానము నకు ముందున్న తరుస్థావలోకనస్థానమునెక్కి తిరిగినచ్చి పైనిజూచుట కెంతో జయశీలురుగా పార్మనీయులగ పడినను వారు మిక్కిలి దురనస్థలో నున్నారని వహెడ్డినుతోఁ జెప్పెను. అవకాశము వచ్చినపుడెల్ల వహెడ్డిను కైజరును సహితమనను కూలప్రశ్నములఅడుగుస్లుచేసెను. వహెడ్డినాత్మప్రతిపాదకము సేయునటు లొనర్చుటయు, నాతని సమక్షములో పార్మనీయులపజయము గాంతురని నిరూపించుటయు, నెస్వరును సమిత్ర కముగాఁ బారదోలుటయు, సాహాయ్యకారిగా తన్నే యుంచు కొని రాజు స్వయముగా వ్యవహారములను జూచునట్లచేయుటయు, వాని ముఖ్యోద్దేశములు.

కేమెలు పార్మనీయులపైఁ దనకున్న యనిష్టమును వ్యక్తము సేయుచుండెను. టర్కీదేశీయుఁడైయుండుటలోఁ దనకున్న గర్వమును స్వదేశములోను స్వదేశీయులలోను దనకున్న విశ్వాస

షష్ఠమ వాక్యరణము

మాను బ్రక్రితించుచుండెను. ఒకనాడెవఁడో షార్మనీయుఁడొకడు
 టక్కలగూర్చి నిరసనభావముతో మాటాడుట విని కోపోజ్వ
 లుండయ్యెను. ఒకవిందులో ఆలెను మండలాధిపతి యాస్మీనీయ
 నులకు యుక్తముగా వాలింపలేకపోయినందులకు టక్కి ప్రభు
 త్వమును ఖండించెను. దానిం పూర్వపక్షము సేయుమని వ హె
 డ్డినుకెమెలునకు సూచించెను. వెంటనే భావి టక్కి సురతానుతో
 మాటాడు విధముచికాదనియు, నాస్మీనియ గల గూర్చి యామం
 డలపతికేమియు దెలియదనియును, షార్మనీయులతో మైత్రి
 జేసి టక్కి ప్రజలెంతో నష్టపోయిననియు, నాస్మీనియనులు
 టక్కినిసశింపజేయుటకును యత్నించుచుండ నొక షార్మనీయ మం
 డలేఖుఁడట్లాస్మీనియనుల పక్ష సువలంబించి తమమిత్రుల నిందిం
 చుట పాడిగాదనియు గోపావేశమున బలికెను. ఇట్టి నిష్ఠుర
 వచనములచే గతక్కుమని యామండలాధిపతి తనమాపణ
 వేడెనుగాని కెమెలు ప్రచండకోపముతో “నాస్మీనియనుల
 గూర్చి చర్చించుట కిచ్చటికి మేము రాలేకు. షార్మనీయుల
 యధార్థసితిని దెలిసికొనుటకు వచ్చితిమి. మేము చూచిన
 దానింబట్టియు పరిస్థులమయితిమి” అని పల్కెను.

వారి పతిభ్రమణమంతమగుచున్నకొలది కెమెలు తన
 యుద్దేశము నతి తీవ్రముగా జెప్పచుండెను. బెల్లెనులో “నా
 టేలు అడ్లానులో” నున్నపు సు వ హెడ్డిను రహస్యముగా దన మన
 స్సులోనున్న విషయము సరమరలేక దెల్పుటకై వాని సమ్మ

ముస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

తీని గోరుచు “మీరంగీకరించిన నేజెప్పనుత్సహించుచున్న విషయమొకటికలదు, నాజీవితమును మీజీవితముతో సన్నిష్టముగావింతును”. అని కెమెలు చెప్ప వహెడ్డీను తన యంగీకారమును సూచింపగనే యాతడు “ఒక సైన్యాధిపత్యమును గోరుదు, షార్మసీయ రాజొమహలు సైన్యాధిపత్యముల చలాయించుచున్నాడు. టర్కీదేశపు యువరాజు సర్వసేనాధిపతియై యండవలయును, దీని నీవఱకు జేయకుండుటచే నెవ్వరు తమ్మగౌరవపఱచినట్లే యెంచవచ్చును. అపుడు నన్నే లిక మఖ్యాధికారిగా నియమింపుడు అని కెమెలు జవాబు చెప్పెను. “యేసేన యొక్క యాధిపత్యము? అని వహెడ్డీను ప్రశ్నించెను. “ఐదవసైన్యము” అని కెమెలు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. ఆసైన్యము కానస్తాంబులనోపిలు, దానిచుట్టప్రక్కలనుండు ప్రదేశములను వశపఱచుకొని యొడుదొడుకు సమయములలో, దన కనుకూలమై యా పక్వతినొనరించునను నిశ్చయముండుటచే కెమె లిట్టి యువదేశమును గావించెను. “నాకట్టి యాధిపత్యమియ్యరు” అని వహెడ్డీను జవాబు చెప్పెను. “లెక్కింపకుండు. శమన్యకీర్త్యము గనపఱపుండు. యేలికను నిరాకరింపలేరని వారికి నిరూపింపుడు” అని కెమెలు చెప్పెను. “కానస్తాంబులనోపిలకు తొగి వెళ్ళగనే దీనిని గూర్చి విచారించుము” అని వహెడ్డీను చెప్పెను. వహెడ్డీ సతి జాగ్రూతతతో మెలగువాడు. అరుదు యెండ్లు సురతనుని మహాప్రసాదములో,

షష్ఠమ ప్రకరణము

బెరిగి బహుసమీక్షాకారయై యప్రమత్తుడై సంచరించుచుండెను. శక్తిమంతుడగు కెమెలుయొక్క న్యక్తిత్వముం గనిభీతిఁజెందెను. ఎవ్వరును సాధించుటకై కెమెలుపయోగించినను నట్టి ప్రకంపననివశములో నుండుటకు మాత్రము నిశ్చయించుకొనలేదు. ప్రాసాదజీవనము వహెడ్డీనుని దుర్బలునిగా నొనర్చెను. ఆతఁ డిపుడు క్లీబుడై యుండెను.

కానష్టాటునోపిలువకుఁ దిరిగినచు ప్రయాణసమయములో ముందు చేయఁబోవు కార్యములంగూర్చి వహెడ్డీనునకుఁ గెమెలు సూచింపించుచుండెను. ఆతిఁడా విషయములను గడుశ్రద్ధతో విని గ్రహించుచుండెను. కానష్టాటునోపిలువకుఁ జేరఁగనై కెమెలు రోగగ్రస్తుడయ్యెను. సాఫియాలో నంకురించినరోగమునకు మోళీనైద్యము చేయించెనుగాని దానితోనది కుదురలేదు. అప్పటినుండియు నాతఁ డారోగ్యవిషయములో శ్రద్ధవహించియుండలేదు.

ఆకారణముచే నది యిప్పుడాతని బీడింపదొరకొనెను, దానికిదోడు యుద్ధరంగములలో నెడతెలుపిలేక జేయుంబవలు పనిచేయుటయు, సత్యధికమగు మనఃశ్లేషమును బడుచుండుటయు, నొక్కొక సమయములో నిధికముగ సురాపానము చేయుటయు, మితిమీటి స్త్రీసంభోగము కావించుటయు పాపపురులుగా నాతని మూతకోశములు వ్యాధిగ్రస్తములైనవి. శిష్టనెలదినము లాతఁడు తీవ్రవేదనకుఁబాల్పడి మంచము మీది

ముస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

“నీ యభిప్రాయములతో నేకీభవించు నితరోద్యోగు లెవరైనఁ గలరా” అని వహెడ్డీ నడుగ “రాజకంఠీరవా! పెక్కు టున్నాడు” అని కెమెలు ప్రశ్నుత్తర మిచ్చెను. అ ది వి ని వహెడ్డీను మాత్ర మెట్టి సమయమును జేయలేదు. రెండు మూడు పర్యాయములు కెమెలు సురతానును సందర్శించితన యుద్దేశమునునొక్కి చెప్పుచుండెను. వహెడ్డీను సుర తానునుబోల్ త్సహింపఁగలిగిన యడల నెవ్వరునువాని యనుమానులనుదఱిమి వేసిమనోరథసిద్ధినందఁగలననియాతఁడనుకొనుచుండెను. కెమెలు పాపావహెడ్డీనులోమాటాడుచునత్యంతమునుత్సాహపూరితుఁ డై సురతానుమాటనుజూరనీకసల్లపించుచుండుఁ గోపావేశముతో నాతఁడు “గౌరవనీయులగు నెవ్వరు టాలటుపాపాలతో నేనన్ని యేర్పాటులను గావించితిని” అని కఠినముగఁ బల్కెను. ఎవ్వరు సురతాను బెడరించెను. భావమటఁదియగు చామదుఘేరీదుపా పాతో నాతఁ డాలోచించి, యెవ్వరుతోడను నైకమత్య సంవ ర్ధకసంఘముతోడను బోరాడుటకుఁ దనకు శక్తిచాలదనియు, ముస్తఫా గనకు సాయముచేయఁగలిగినంత బలగముతో లేడ నియుఁజెలిసికొని కెమెలునుసురతాను నిరాకరించెను. ముస్తఫా యాగ్రహవేశపరవశుఁడై యెవ్వరుచే నాతఁడు పరాజితుఁడై నాఁడనినిశ్చయించి, తన సంకల్పములను గొనసాగించుట కది సమయముకాదని యూహించి యూరకుండెను.

ఎవ్వరు కెమెలును గొనప్పాటునోపిలుచుండి పంపివే యుటకు నిశ్చయించెను. పైసన్నివేశము సంభవించిన రెండు

షష్ఠమ ప్రకరణము

వారములలో శుక్రవారమునాటి సెలమికు దేవకార్యము పూర్తి కాగానే సురతాను కెమెలును రప్పించి పార్శ్వనీయ సేనానులు తదితరులు చుట్టుముట్టయిండ్ “ఈయన ముస్తఫా కెమెలుచాహా, నిఘణుడగు సాంగ్రామికోద్యోగి: ఇతనియందు నాకు సంపూర్ణమైన నమ్మకమున్నది,” అని పార్శ్వనీయ సేనానులతో, జెప్పి కెమెలుచైపుతిరిగి “గౌరవనీయ! మి మ్ముసిరియాదేశములో నొక సైన్యాధికారిగ నియమించితిని. ఆ యుద్ధరంగము మన శత్రుముఖ్యమైనది. మన శ్రేయస్సాయుద్ధం పుఫలితముపై నాధారపడి యున్నది. మీరవిలంబముగనటకేగి దేశము శత్రువశముకాకుండఁ జేయవలయునని చెప్పుచున్నాను. నా యాజ్ఞలను నెఱవేర్చి కీర్తి గాంచెదరని నా నిశ్చయము” అని చెప్పుచు నాతనికి సెలవిచ్చి పంపివేసెను. కెమెలబనుండి బయలుదేరిపోవుచు దారిలోనున్న కోష్ఠములో నెవ్వరును గలసికొని “మాయాచే! ఎవ్వరు మహాశయా! మిమ్ముభి నందింపవలసి యున్నది. నాకుఁ దెలిసినదానిం బట్టి సిరియాలోనున్నదని చెప్పబడు సైన్యము కాగితముమీఁదనే యున్నదని చెప్పవలసియున్నది నన్నటకుఁ బంపి ప్రశంసనీయమగు ప్రతీకారమును నాకుఁ గావించితివి” అని చెప్పెను.

ఇట్లు వారిరువు ప్రతిపక్షులును గలిసికొని యొకరినొకరు చూచుకొనుచుండిరి. అల్పదేహుఁడు; సువిశాల ఫాల యుక్తుఁడు; ధైర్యశాలి; ప్రసన్నచిత్తుఁడు; బాలముఖుఁడు;

ముస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

కొరవ చిహ్న చ్చాచిత్రమునైనైయుండెనెవ్వరు. ముస్తఫా వాని కంటె బాడవరి; ధూసవరద్దెడు; ప్రితిబద్ధనీలముఖుడు; రూ తుభూలతాచ్ఛాచిత్రకోవపూరితనయినుటనైయుండె నాతడు. ఆ సమయమున నొకమూలనున్న పార్కసీను సేనానియొక్కడు “టర్కీలపైన్యములకు జేయవలసిన దేమియులేదు. యుద్ధమున బలాయనమంత్రము పఠించుటతప్ప వేతేమియు నెఱుంగనిపశు తుల్కులువారు. వారి పైని సాంగ్రామికాధికారము వహించు వానిని గని నేననూయవడను” అనిబిగ్గరగఁబలికెను. కెమెలు కోహోదీక్తమాననుండై యాసినానిపై రూక్షేక్షణములఁ బఱచుచు “నేనుగూడ సైనికుండను. ఈసేనలకు నియంతైనై యుంటిని. టర్కీ దేశపు సైనికుఁడెన్నడును యుద్ధమునుండి పారి పోఁడు. వలాయనార్థము నిచ్చుపదమే యాతనికిఁ దెలియదు.

ఓ పార్కసీనుసేనానీ! నీవు టర్కీసైనికుల పృష్ఠము చూచి భయపడి పరుగెత్తుచు నట్లూహించియుందువు. ఇట్టి పిరికివాఁడవగు నీవు టర్కీసైనికులనిండింప నెల్లు సాహసించె దవు” అని గంభీరోక్తుల నుత్కంఠతోఁ బలుకుచుఁ గోష్ఠము నుండి వెడలిపోయెను.

ఫాల్కును హేను 1918 సంవత్సరము వసంతమాసమున పార్కసీ దేశమునకు వెల్లెను. వాఁసాండర్పు సిరియను యుద్ధ రంగములోనున్న సేనల కధిపతియయ్యెను. కెమెలు ఆగష్టు మాసాంతమునకు సిరియాదేశముచేరి తనరాకనువాన్ సాండర్పు

షష్ఠమ పాఠకరణము

నకు నివేదించెను. అతనిరాక కఠినసంతుష్టహృదయుడై యుద్ధ రంగమునెల్లఁ దిరుగుచుఁ బరీక్షించెను. వాన్ పొండన్ననకు ముఖ్యకార్యస్థానము నాజరెతు. పశ్చిమమునుండి యుత్తరము నకు నాళములఁద్రవ్వె యందుండి నాళయుద్ధము చేయుటకు సైనికులు సంసిద్ధులైయుండిరి. ఈనాళములు జాఫాయను నోడ రేవునకుఁ బదిమైళ్లుత్తరమునఁ బ్రారంభించి సముద్ర పార్శ్వ మథ్యశలమునుండిజడియాపర్వతములయొక్క యుజ్జోరనుఁబదియు మీఁదుగ హెడ్జాజు రైలుమార్గమును “మాను” నెడారివఱకుఁ బ్రాకియుండెను. దక్షిణమునుండి యుత్తరమునకు సిరియాకుఁ బోవుమార్గములనన్నిటి నావేష్టించియుండెను. హెడ్జాజురైలు మార్గము “మాను” మరుభూమిలో నుండిపోయి డెరా-ఆ యను రైలుమార్గముల సంధిద్వారమున డెమస్కసుకుఁబోవుచుండును. దీనికన్నఁ బెద్దదగు మఱియొక రైలుమార్గము రయకునుండి బయలుదేరి యలెపోవుమార్గముగా టర్కీ దేశమునకుఁ బోవు చుండెను. ఏడవ సేనాదళమున కధిపతి ఫెవిసేనానాయకుఁడు. అతఁడు కానప్టాంటునోపిలులో సామాన్య సాంగ్రామికాధి కారవర్గమున ముఖ్యుడయ్యెను. కెమెలుకూడ దీనికే నాయకుఁడుగ నియోగింపఁబడెను. ఈసేన టర్కుల నాళమధ్యము లను రక్షించుచుండెను. ఆసేనలోని రెండుదళములు నాళము లలోనుండెను. ఆదళములకు నాయకులు కర్నలు ఇస్మెటు, కర్నలు ఆలీఫాదుననువారు. వీరికిఁ గుడిపక్క నెనిమిదవసేన

ముస్తఫా కిమెలు జీవితచరిత్ర

యుండెను. కర్నలు రెఫేటనాయకత్వముక్కింద రెండవ సేనాదళము నముద్రితీరము వఱకును నాళముల రక్షించుచుండెను. చిన్న రైలుమార్గముకట్టి డెరా-ఆరైలుమార్గపు నంధినుండి పశ్చిమమునకే డెనిమిదిసేల వృష్టభాగము వఱకును బోవుచుండెను. ఈత్రోవను సేసల కాహారాదిపదార్థములు పంపబడుచుండెను. ఎడమవైపున నాల్గవసేన హెడ్క్వాటర్ రైలుమార్గమును రక్షించుచుండెను.

ఈసైనికుల యవస్థ కాకసుప్రాంతములోనున్న సైనికుల యవస్థకన్నఁ గడుహీనమై యుండెను. ఆసైనికుల దైన్యముచెప్పునలవికాదు. పెక్కుసైనిక దళములలో, వానిలోనుండవలసిన సైనికులసంఖ్యలలోను పదవవృత్తుమాత్రమేయుండెను. అయున్నవారును బలుసార్లులధికారులచే నిరసింపఁ బడుచుఁ దినదొడియుఁ గట్టుగుడ్డయుఁ ద్రావుటకు నీకునులేక బాధపడుచుఁ బురువులుగారుచు మనుభూమిలోఁ దీక్షభాను ప్రచండకిరణములచే సంతప్తులగుచు ఊమాతీసారాదులచే మరణించుచుండిరి. వారిశీలము నశించెను. వారిసధికారులు బలాత్కారముగ నాళములలోఁ బట్టియుంచుచుండిరి. సేనానివేశమును వదిలినవారి నగవడినతోడినే తుపాకులతోఁగాల్చి చంపు నధికారముతో సైనికుల ననవరతము లారీలలో పైన్యము వెనుక భాగమునఁ దిరుగుచున్నను పైన్యములలో నున్నవారి సంఖ్యకన్న వెడలిపోవువారి సంఖ్యయే గుధిగమగుచుండెను.

షష్ఠమ పాదము

మెక్కారాజైన హునేనుకుమారుడగు సమీరుక్షజలు
యొక్క యారబుప్రిజ లాంగ్లేయులతోఁగూడిరి. ఆ. ఇ. లారె
న్నను నాంగ్లేయుని నాయకత్వముక్రింద వారెడారిమూలముగా
టర్కులపైఁబడి రైలుమార్గమును, బెలిగ్రాము బెలిఘాను
తీగెలను దెగఁగొట్టుచు, వంతెనలను బెరుగుఁగొట్టిచేసి తిరుగఁ
దోయుచు, మార్గరక్షకుల బందీలఁగావించుచు, మార్గావ
రోధభయము నొదవించుచు, సైనికులలోఁ బరస్పరము భీతి
నొదవించుచు, దేశవాసులచే రాజ్యపరివర్తన కార్యములం
జేయించుచు, టర్కుల సప్తకప్తములకుఁబాల్పఁజేయుచుండిరి.
మరుభూమివైపునుండి యేసమయమునఁ దమకుప్రదవము సంభ
వించునోయను భయము టర్కుల మనముల వేధించుచుండ
నాశములకెదుట నాంగ్లేయు సైన్యములొక ఘోరావపాతము నకై
సన్నాహము కావించుచున్నట్లు వ్యక్తమగుచుండెను. ఆంగ్లేయ
సైనికులసంఖ్య యత్యధికముగనుండెను. వారు త్సాహపూరి
తులు, నశాంతులు, శక్తియుక్తులునైయుండిరి. వారి విన్యాస
ములు, చికిత్సనీయు సేవకగణములు, సంభారసంయోజకసేవక
గణములు సునిర్మితములై యుండెను. సంభారయుద్ధోపకరణ
ప్రహరణ యంత్రోపమానాదులు వారికిఁ గొదువలేకుండెను.
టర్కుల కెనిమిదివిమానములు, రెండవవిమాన విచ్ఛేదకశత
ఘ్నులు మాత్రముండెను.

కెమెలు టర్కీసేనల దురవస్థంగని నిరాశఁ జెందక
యెప్పటివలె సైన్యముల పునర్నిర్మాణమున కారంభించెను.

ముస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

అతితీవ్రముగఁ బునర్నిర్మాణ కార్యక్రమమును నడిపించుచు నైకమత్యాభావమును బోగొట్టుట కపూర్వ ప్రయత్నముల నలుపుచుండెను. కాని యంతలో నాతనికి వ్యక్తుగృతసంభవించెను. ఆతని ముఖ్యకార్యస్థానమగు “నల్లను”లో సెప్టెంబరుమాసమున, శత్రుసైన్యము లెప్పుడు మీదఁబడునోయని టర్కీసైనికులు భయవిహ్వలై యుండ నీతఁడు రోగవీడితుండై మౌచమెక్కెను. సేనాత్యాగియగు నొక యిండియనుసాజ్జెంటు సెప్టెంబరు పదునేడవ తేదీనాడిరువది రెండవసేనయున్న స్థానమునుజేరి సముద్రప్రాంతములోఁ బందొమ్మిదవ తేదీని ఘనావపాతము జరుగునని తెలియజేసెను. రెఫ్రేటియుదంతమును గెమెలుతోఁజెప్పెను. కెమెలును నిస్సెటునాల్చిఫాడులనురాఖించి వారితో నాలోచించెను. వారాయుదంతము నరియైనదేయని నిర్ణయించి లిమనువాన్ సాండర్సున కాయుదంతమును దెలియఁజేసిరి. ఆసేనాని యాయుదంతము నరియైనది కాదనియు, నాతఁడు టర్కులను దగొచ్చేయుటకుఁ బంపఁబడిన బూటకపు సేనాని త్యాగియనియు, నాంగ్లేయావపాతము తూర్పున రైలుమార్గమునైపు సంభవించుననియునమ్మి తనసేనలోఁ బ్రశస్తమైనవానినానైపుంకంపెను. కెమెలుమాత్రమాయుదంతమును యధార్థముగనమ్మి తాను జ్వరమువల్ల నత్యధికక్షేపమునుబడుచున్ననునతికష్టముతో మంచముమీఁదినుండి ప్రాకిపోయి మనోబలమునూతనశక్తినిగలుగఁజేయనవకాశమున్నంతవఱకు యుక్తమైనయేర్పాటులఁగావించి, సేనానాయకులను జాగరూకతతో

షష్ఠమ పాఠము

నుండుడని హెచ్చరించుచు నాండ్లయుల దాడికొఱకు వేచియుం
డెను. పందొమ్మిదవ తేదీనాటి యర్ధరాత్రమున వీరిపై శత్రు
వులు శతఘ్నముక్త గోళికానష్టమును గురిపింప నారంభించిరిని
అలిఘాను మూలముగాఁ దెలియవచ్చెను. ఉదయమున నే
యాండ్లయూవచాతము పార్శ్వభమయ్యెను. ఏడవసేన నెదు
ర్కొని తీవ్రయుద్ధము గావించుచు వారెనిమిదవసేనపైఁ దు
శక్తి నంతను వినియోగించుచుండిరి. టర్కులసేనల కుషిభాగ
మును విదళించుకొనిపోయి సముద్రతీర్థము ననుసరించి టర్కు
వదిరెండవ సైనికదళమును నెనిమిదవసేననుగూడ నిర్మూలము
కావించి, పార్శ్వభాగమునుండి టర్కులనుమరలించి వారిసేనల
వృష్టభాగము నాక్రమించి యుత్తరమునకు టర్కులుపోకుండఁ
జేసిరి. వాన్సాండర్స సతికష్టముతోఁ దప్పించుకొని పాటి
పోయెను.

అట్టిసమయమునఁ కెమెలు జోర్జనునదిని వెనుకకుంచు
కొని, తనసైన్యమును ద్విప్పకొని ఘోరసంగ్రామముఁ గావించుచు
వెనుకంజవేయ నారంభించెనుగాని వానిసైనికులుమాత్ర
మాండ్లయుల దాడికాగలేక చెల్లాచెదరై పారిపోవ నారంభించిరి.
కూడదీయఁ గలిగినంతమంది సైనికులను దన నాయకత్వ
ముక్రిందఁ గూడఁదీసికొని యెదవనాఁడు జోర్జనునదిని దాట
నారంభించెను. సవిస్తరముగానున్న విషయములను దానేచూచు
కొనుచుఁ దనసైనికులలో సధికభాగము దాటిన వెనుకఁ దాను
దాటివచ్చెను. కెమెలు జోర్జనునదిని దాటినకొలది నివిషము

మ.స్త.సా శ్రమలు జీవితచరిత్ర

లలోనే పదునొకండవ యాశ్వికదశ మచ్చటకుఁజేరి మిగిలిన సైన్యమును దాటకుండ నిరోధించిపట్టకొనెను. టర్పులయొక్క నాల్గవ సైనికదళము తైలుమార్గముననుసరించియే పారిపోవుచుండెను. ఈతఁడు తన సైన్యముతో నెడారిమీఁదుగ జేరా-ఆరైలుమార్గముయొక్క సంధికై ప్రయాణము సాగించుచుండెను. ఆరివివేంటఁదఱుముచు నాంగ్లేయుల సైన్యము లిరు పార్శ్వములఁ బోవుచుం బాధించుచుండెను. వెనుకనుండి యుద్ధముచే సైనికదళములు సంకటమార్గములోఁ జిక్కువడి యాంగ్లేయుల యంత్రచోదిత శతఘ్నముచే నశించినవి. ఆకాశమున విమానములు సైన్యముల కనతిదూరమున నెగురుచు, బాంబులనువైచి యంత్రచోదిత శతఘ్నీగోళికా వర్షముచే నాశముకావించుచుండెను. ఎటుచూచిన నత్యంతభయవిహ్వలు లగు సైనికులే; ఏప్రక్కఁదిలకించిన నాత్మరక్షణము గోరు వీరులే; ఏదిక్కు నవలోకించినను ఫిరంగులు, యధోవకరణములు, తుపాకులు, షఘ్నులు, బండ్లు, తదితర సామానులు, మున్నగువానిని బరిత్యజించి పలాయనమొనరించు సైనికసమూహములే; వారిస్యోధుల లారెన్ను నరబ్రీసహకారులు వెనుకఁ బడినవారిని జఘ్రచు దోచుకొనుచు నతిహీనములగు నరబ్రీ విధానములతోఁ జిత్రనిధలఁగావించుచు తుర్కులను భీభత్సము కావించుచుండిరి. ఇట్టి యనిర్వచనీయమగు కష్టసమయము లోఁగూడఁ గెమెలు తన శక్తిసామర్థ్యములచే నద్దైర్యముఁజెంద నీక పారిపోవుచు, జేరా-ఆచేరియచట నాగకడనుస్కనున కతి

పష్టమ పోకరణము

రయమునఁ బలాయనమయ్యెను. అంగ్లేయు లాతని బట్టకొన లేకపోయిరి. డెమస్కునకుఁ జేరఁగ నే వాన్ సాండర్సాతని రయకునొద్ద నూతన యుద్ధరంగము నేర్పఱుపుమని కోరెను. డెమస్కునులో నిన్నేటను విడిచిపెట్టి యాలీఫాషును దీసికొని యుద్ధసన్నాహమును జేయనారంభించెను. కాని స గూ ద్ర ప్రాంత పట్టణముల ప్రజలు శత్రువులతో నేకమగుటచేతను, బెరూతులో నాంగ్లేయులు ప్రవేశించుటచేతను, రయకులో నెట్టియుద్ధరంగము నేర్పఱుప యత్నించినను నాంగ్లేయపార్శ్వా వపాతమునకు లోనుగ వలసియందునని నిశ్చయమయ్యెను.

మస్తఫా కెమెలుపాషా పరిస్థితులను సతిత్యరితిముగఁ బరికించి చూచి టర్కీపైనికుల ప్రభ్రా శకార్యము సంపూర్ణ మైనదని గుర్తెఱింగెను. పైనికాధికారులు గూడఁ దమ యద్యోగములను వదలి యాత్మరక్షణమునకై పారిపోవుచుండిరి. పైనిక విప్లవము నాతఁ డరికట్టలేకపోయెను. నాలుగవ పైనిక దళముననుఁ జెందిన యొకనాయకుని బారిపోవుచుండ నడ్డి “నిన్నుఁ దుపాకితో గాల్పుట యుక్తము; అయినను నీకింకొక యవకాశము నిచ్చుచున్నాఁడను. రయకులోనున్న యాలీఫాషు నొద్దకుఁబోయి సనిచేసి నీవుచేసిన దోషమును బాపుకొనుము” అని యాజ్ఞాపించెను. ఆ సేనానాయకుఁడు సలామునుబెట్టి మరు నాటి యుదయమునఁ బయనమైపోయెను. సేనానాయకులలో నిట్టి శీలభ్రాంతము సంభవించినపుడు సామాన్యపైనికులను సద్దించుటలాభములేనిపనియని గుర్తెఱింగి యాంగ్లేయు లింకను,

ముస్తఫా కమెలు జీవితచరిత్ర

గొంతమూరములోనుండుటచే కెంతవందలమైళ్ళు వెనుకగానున్న యలెప్పోకు, బారిపోయి సిరియా దేశమును శత్రువులచేతుల లోఁబెట్టి, సైన్యమును బునర్నిర్మాణము కావించుకొని, టర్కీ దేశములోనికి బోవు మార్గములనన్నిటిని నిరోధించుటకై యుత్తరమున నొకస్థాన మేర్పఱచుటకు నిశ్చయించుకొని వాన్ సాండర్సునకుఁ దెలియఁజేసెను.

షార్జనీయుఁడు:- నీ యుద్దేశము సరియైనదే; కాని నేనట్టి యాజ్ఞనీయఁ జాలను. నేను బరదేశీయుఁడను. ఎట్టి యుద్ధమును జేయుకుండ నోటమను సామ్రాజ్యములో నొక భాగమును శత్రువుఁకొప్పఁ జెప్పఁజాలను. దేశనాథులగు మీ టర్కులే యదినిర్ణయించుకొనఁలయును.

ముస్తఫా:- “ఏనాథులకైనను, నేను సంపూర్ణబాధ్యతను వహించి జవాబ్దారీయగుచును” అని చెప్పుచు శత్రువులతో సంపర్కమునుఁబరిత్యజించి యలెప్పోకు, బాటిపోవుటకు సైనికుల కుత్తరువు లిచ్చెను. నేనలకంటె ముందుగాఁ దాను పోయి యలెప్పో కుత్తరముగాఁ బదిమైళ్ళదూరమున నొకస్థాన మేర్పఱచెను. టర్కీలోనికి టారసువర్వత్ శ్రేణిలోనున్న యొక సంకటవివరములోనుండిపోవునొకమార్గము సరికట్టెను. సైనిక దళములు సురక్షితములయ్యెను. నేనానివేశపరిత్యాగులుగాని శత్రువులుగాని తెలియకుండ నటుపోఁజాలరు.

అరేబియా, పేలస్తీను, సిరియాయను నివి యరబ్బుల దేశములు. వానిని జయించి టర్కులు పరిపాలించుచుండిరి.

షష్ఠమ పాదకథనము

ఇప్పుడు టర్కీ దేశము వానిని బోగొట్టుకొనెను. ఈ నూతన స్థలములో టర్కీ-దేశములోనికి శత్రువులు ప్రవేశింపకుండ నుడువనట్లు జీవితనిరపేక్షకులైన టర్కులచే బోరాడించుటకు నిశ్చయింపబడెను. తన కంఠములోఁ బ్రాణమున్నంతవఱకు యుద్ధము నడిపించుటకుఁ గెమెలు కృతనిశ్చయుఁ డయ్యెను. విషవడిన పైనికులు వచ్చిన దిరిగివారిని దళములోఁజేర్చి వారి నుత్సాహపూరితుల గావించుచు వారి వారి స్థానములవారి కొసఁగుచుండెను. ఇట్లబజడిపడుచునే కెమెలు నెస్వరును నాతని మిత్రులను దేశ బహిష్కృతులఁ గావించి తన్ను సాంగ్రామికమంత్రిగ నొనర్చుమని సురతానునకుఁ దత్త్రి వార్త నంపెను; కాని దానికెట్టి ప్రతిత్తుత్తరమును రాలేదు. ఎస్వరు, టాలటు, జెమలు నల్లనముద్రముతోనుండి పలాయన ముకావించిరనియుఁ గెప్తానుకేపు, జెనరలుఫెన్జి, మంత్రినర్గమునఁ జేర నూతన ప్రభుత్వ మేర్పడినదనియు మాత్రము వార్త కెమెలునకుఁ దెలిసెను.

టర్కీప్రభుత్వము సంధిచేసికొనున ధీర్బాటుచేయుమని లారెన్సెర్బీయులచేతఁ గెమెలునకు రాయబార మంపెను. కాని యాతఁ డందుల కియ్యకొనలేదు. “తర్జునములను విసగ నే సంధిచేసికొనుటకు నేను పిఱికిపండుగాను, యుద్ధమును సాగిం చెను” అని కెమెలు ప్రతిత్తుత్తరమంపి తనస్థానము దుర్జేయ మగుటకు సర్వప్రయత్నములను గావించెను.

ముస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

మొదట వలెప్పొరుర వాసు లూరకుండిరి. ఆ క్లేయసైన్యములు సమీపించినకొలది శత్రుభావము సగపడుచుచు నల్లరచేయఁ బ్రారంభించిరి. కెమెలు పట్టణమధ్యమున “హొటెలు బారసులో” వాసమేర్పడుచుకొనెను. ఒకసారి కార్యస్థానము నుండి మోటారుబండిలో సాంధ్యవేళియైకై కెమెలు వాసస్థానమున కేగుచుండ గ్రామసింహములవలె గర్భశారావములఁ గావించుచుఁ బొరులగుంపాతని ముట్టడించెను. అపుడతఁడు చెబుకుతో వారలఁ దరిమి హొటెలునకుఁ బోయెను. అచటికిఁ గూడ నాగుంపురాఁగ వారికి గంతుష్టిఁగరగించి పంపివేసెను. మఱునాటి యుదయమునఁ బెద్ద కలకలధ్వని విని వరండాలోని క్లబ్బోయి చూడఁ గిండివీధులలో భయసంజననమైనట్లు తెలిసికొనెను. తూరుపుమధుభూమినుండి యరబ్బులు దండెత్తివచ్చి పట్టణమునఁ బ్రవేశించిరి. అది తెలిసి కెమెలు కాలవిలంబము చేయకుండఁ బట్టణమును విడిచి కిట్టాలోఁ గార్యస్థానము నేర్పడుచుకొని యాంక్లేయావపాతము నెదుర్కొనుటకుఁ గాచుకొని యుండెను.

అక్కోబరిరువయూటవతేదీ నాంక్లేయపురోగామి సైన్యదళములు సంధినిగోగుచు టర్కులున్న స్థలమున కెదుటఁ జేరెను. జోడుపూరు మైసూరులాస్సరుల యాశ్వికదళములు “హొటెలు” గ్రామము మీఁదఁబడినవి ముస్తఫా స్వయముగ నాగ్రామమునకుఁబోయి శత్రువులపై ఫిరంగులఁ గాల్పించెను. భారతీయులలోఁ బలువురు మఱించుటచే సాయముకొఱకు

పష్టమ ప్రకరణము

వేడుచు నాన్తదీనాలాపములతో వెనుకకుఁబోయిరి. ముస్తఫాయచటి కుత్తరమునఁ బదిమైళ్ల దూరములోనున్న సురక్షిత సానమునకుఁబోయెను. ఉభయపక్షములవారును యుద్ధము చేయుటకును సంసిద్ధముగనుండ నాన్తేయులతో ఒక్కప్రభుత్వము సంధిగావించుకొనుటకు సిద్ధముగానున్నదని కానప్రాంటు నోపిలునుండి వార్త వచ్చెను.

పార్సీయలందఱును దమజన్మభూమికి వెడలిపోవలెనని హుకుమువచ్చెను అంతఁ గెమెలు, అజినా'అను పట్టణము లోని పథికాశ్రమమున దక్షిణటర్కిలోనున్న సేనల సర్వాధిపత్యమును లిమనువాన్ సాండర్సనుండి తీసికొనెను. వారిరువురును నొక మేజాబల్లకిరుప్రక్కలను గూర్చుండి యధికార కార్యపరిగ్రహణము ముగిసినపిదప నట్టి సంపూర్ణాపజయ సమయమున సేమిచెప్పటకును దోచక యూర్ధ్వశాలుగు, పోరాటములో నాఁతేరినదొరలు రణచుంచువులు, గర్విష్టులు కుశాగ్రబుద్ధియుక్తులు నగుపారు తమ కొండొరులపైనున్న యధికారగంభీరమును సూచించుకొనలేక యూరక యుండిరి. తుదకు లిమనువాన్ సాండర్సెట్లనెనః “గౌరవాహ్వా! అనఘాత్తా యుద్ధరంగములో పైన్యాధిపత్యము నెహించిన నాటినుండియు మీపరిచయము నాకుఁగలిగినది. తొలుతనే మీయద్భుతశక్తిని గ్రహించితిను గర్వము నాకుఁగలదు. మనకుఁదలచుగ నభిప్రాయభేదము కలిగినను స్నేహముతోడనే మెలంగితిమి. నాపైన్యాధిపత్యమును దమవంటి నిపుణులచేతిలోఁ బెట్టు

ముస్తఫా కెమెలు జీవితచరిత్ర

చున్నాను. అదియే నాకు సమాశ్వాసజనకమగు విషయము” అని పల్కెను కెమెలుకడ సెలవుగైకొనెను.

టర్కీదేశముజయముఁ గాంచినను యుద్ధరంగములో సర్వసేనాధిపత్యము తానేవహించి కెమెలు శత్రువులకు వశపడక, సంధిసమయములు కార్యరూపములుదాల్చు విషయములో విజేతలతో వివదించుచు, గార్యకరణమును బాడుగించుచుండెను. అంగ్లేయులు అలగ్జాండ్రీట్టా షట్టణము నాక్రమింప నుద్యుక్తులై యుండ వారికల్లు చేయుట కధికారము లేదనిచెప్పి యచటను పైనిసూత్రో నాయా క్రామికుల నిరోధింపనాజ్ఞాపించిదాడి వెడలెదనని వానినిబెడలించెను. ప్రధానమంత్రియగు నిజ్జెట్టు తొలిసంధిసమయముల ననుసరింపుమని యాజ్ఞాపింప నాయాజ్ఞల నతఁడు నిరాకరించెను. పిమ్మట నిజ్జెట్టు తనదే పోరపాటని కెమెలును బ్రతిమాలును. అపుడు కెమెలు “మనము వారిపాదములపైఁ బడకూడదు. అట్లుచేసిన మనకు సర్వనాశము సంభవించును” అని వానికిఁ బ్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

కెమెలు యుద్ధప్రదేశముల బలఁజేయుచు యుద్ధపరికరములతోడను స భారములతోడను గూడిన సైనికులఁ బోవు చేయుఁడని కొండలలోని సా. గ్రామికాధికారులకుఁ గబురంపెను. ఇట్టివారికాముధములనిచ్చి యత్కొంఘలదశములఁ దయారుచేసి “గొరిల్లా” యుద్ధము నడిపించియొనెను శత్రువులను టర్కీలోఁ బ్రవేశింపకుండ నిరోధించుటకు నిర్ణయించుకొనెను.

షష్ఠమ ప్రకరణము

కానష్టాంతినోపిలులో ఛేదీ, కస్తానుకౌఫ్, జనరంగ ఛేదీ మున్నగువారు మంత్రీవర్గములోఁజేరి నూతనప్రభుత్వ మేర్పరిచెను. ఇష్టోటు ఉపసాంగ్రామికమంత్రీగ నియమించఁబడెను. ముస్తఫాకుమాత్రమెట్టి యధికారస్థానము నొసంగఁబడలేదు. ప్రచండకోపియగుటచే సురతానునకును దనకును వివాదము తీవ్రమైనదినియు, దాను దనవదివికీ కానీనామానిచ్చుటకు సిద్ధమగుటనియు, నాంగ్లేయుల స్నేహితుడైన ట్యూఫ్ కువాషా ముఖ్యనరీగుననియు, ముస్తఫాసాహాయ్యము తనకింప సరిమున్నదనియు, తత్క్షణమే బయలుదేరి రావలయుననియు, బ్రధానమంత్రి కెమెలునకు తెలిఫోనుమూలముగా వార్తనంపెను. ముస్తఫా దాని ననుసరించి కానష్టాంతినోపిలునకుఁ బ్రయాణమయ్యెను.



